

રૂસી વાણી.

રૂસી જ. ભગોળ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૌપીરાખિટ વિભાગ]

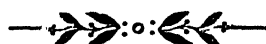
અનુક્રમાંક ૧૪૭૮૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ હુશી બાણી .

વિષય ૨૪ : ૪

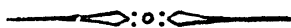
રૂસી વાણી

૧૨૦૦ દોહરાઓનો એક સંગ્રહ.

રચનાર:—

રૂસી જ. ભેસાન્યા.

આવૃત્તિ પહેલી.

ક. સ. ૧૯૨૯.

કીર્તિત રૂ. બે.

સવે લક્ષ પ્રકાશકને સ્વાધીન છે.

કિરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
સમઘાવાદ ૧૪૭૮૦
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

આ “રૂસી વાણી” ફરામજી બેરામજી મોદીએ
ધી મોદી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં ૨૩૭-૨૩૯, બજારગેટ
સ્ત્રીટ, કોટ, મુંબઈ મધે છાપી છે. અને
મીં રૂસી જમશેદજી બેસાન્યાએ
અત્તરવાલા બીલ્ડીંગ, મોરી રોડ, માલીમ,
મુંબઈ ઉપરથી પ્રગટ કરી છે.

ગ્રંથાવલોકન.

લખનાર:—કવિભૂષણ ભાષશંકરજી વિદ્યારામ પંડિત—
પેટલાદ (ગુજરાત.)

હરીગીત છંદ.

૧.

શાઢ્યાશ ! કવિ ભેસાન્યા, પ્રિય પોથી મોકલી જે તમે,
૨૩િવાણી સરખી રસ ભરી, '૨સી વાણી'થી રામ્યા અમે:
હરખે ભર્યાં હર પૃષ્ઠથી, આનંદ ઉદ્ભવતો થયો,
સંક્ષોભ મનનો સર્વથા, જેને નિહાળ્યાથી ગયો.

૨.

જીવન સુધારસની મઝા, પદ પદ વિષે પ્રગટાઇ છે,
સાદી ધખારતથી સરસ, ગુણુગાન ગાયા ગાઇ છે;
વ્યવહાર પંધનિએ પૂર્યાં, ઉપયોગી જન અવલોકનો,
ઓઃસ્વિ થાશે અણુગણ્યા, જેને વિચાર્યાથી જનો.

૧-૨૩િમુનિઓએ રચેલાં સૂત્રો તે ૨૩િવાણી; અને મિં ૨સી
જ. ભેસાન્યાની રચેલી જનશ્રુતિ તે '૨સી વાણી.'

૩.

સંશુદ્ધિ જોતાં શબ્દની, વિશ્વાસ અંતરમાં. વસે,
નવ નામ જાણે તે કહે, કૃતિ હિંદુ લેખકની હશે;
રસઝરણુ સરખા રેલવ્યા, ઉદ્દગાર અનુભવી જ્ઞાનના,
ભંડાર ભરપુર નોંધર્યા, સદ્બોધને સન્માનના.

૪.

સર્વાંગમાં સત્કારી છે, ગુજરાતી પદની પદ્યનિ,
રચનાની માંદી રસાદ છે, ગત નામીયા કવિની ગતી;
સામાન્ય જનને સુખપ્રદા, ઉમદા જમાવટ આવી,
દીલચરૂપ દહોરાઓ મળી, મનમાં મહત્તા દે ભરી.

૫.

છે સર્વવ્યાપક શ્રી હરી, શરૂઆતમાં સમજાવિયું,
ને ભક્તિ-ધર્મ-ભલાઇનું, દટવવળ દર્શાવિયું;
સમજાવી જાહેરી સ્વરૂપનો, સદ્બોધ સિંચાતો કર્યો,
જેમાં અલૌકિક આત્મનો, અધિકાર ઉપજાતો ભર્યો.

૬.

સ્ત્રી-ધન અને સમ્યાધની, વલણો ધટારત વર્ણવી,
નેકા-બદી ને ગર્વની, હિતકારી મેળવણી હવી;
માતા પિતા ને બહેનના, સંબંધ સમજાવ્યા રૂડા,
નહી કદર કરશે કામની, જે ભાગ્યના હોશે ભુંડા.

૭.

મહેનત, અને મોહનત તણી, ખુખીઓ બતાવી ખાસ છે,
સુખ દુઃખ તણા સંદેશમાં, પ્રકટિત દેવ પ્રકાશ છે;
જેહમત ભરી જળતત્વની, જાહોજલાલી જણાવી છે,
જાણે જવાહીરની રૂડી, આ ખાણુ દિવ્ય ખણાવી છે.

૮.

ચિતાર ચઢતી-પડતિના, દીગમુઠ દે દીલને કરી,
ધરાન કેરી યાદ આંખે, આંસુડાંઓ દે ભરી;
અલિહારી ખિટન રાજ્યની, સત કલમથી સંચારી છે,
દર પંક્તિઓમાં દીપતી, શી કાવ્યશક્તિ સારી છે.

૯.

પતિ પત્નિઓના બેદનો, ફડચો જથારથ ફાળવ્યો,
વળગાટ વ્યસનોનો અઘો, ધિક્કારી અળગો ઢાળવ્યો;
સંગાદિ દોષ સુધારણા, યુક્તિભરી અજમાવી છે,
ખર જો પુછે તો ગ્રંથ આ, ચતુરાધ કેરી ચાવી છે.

૧૦.

દીલમાં દયા પ્રગટાવવા, સૂત્રો વિશારદ સંગ્રહાં,
ચક્રચકિત જે ચેતન થકી, વિસ્તર્ણુ તત્વો રે' વહાં;
ઝગડા રૂપે શો જોડવ્યો, સંજોગ જીવ કાયા તણો,
વિચારવા સરખો વડો, તત્વાર્થ છે તેમાં ધણો.

૧૧.

સદ્ધર્મપાળક સત્યના, સંચાલકો વિસર્યા નથી,
જરથોસ્ત પેગંબર તણી, પ્રભુતા કથનમાંહે કથી;
અન્યત્ર સિતારા તણું, તેજસ્વિ અળ ટપકાવિડ,
બાણે કલમની જ્યોતિએ, અળ એવડુ બનલાવિડ.

૧૨.

જમશેદ ને દીનશાહનાં, શુભ ચિંતવ્યાં શોહામણાં,
કાવસજી ને મલબારીનાં, ઘટતાં વખાણુ કર્યાં ઘણાં;
શીરોઝશા મેહેતા અને, છે દેશના 'દાદા' સ્મર્યા,
પુરુષાર્થી એવા પુરૂષ કંઈ, પ્રખ્યાતિને પાને ધર્યા.

૧૩.

સર્વે મળીને સામટા, છે બારસેં દોહરા બધા,
બધાંય સતશાઘ બાર, ના અવરોધ કંઈ આવે કદા;
જળહળતી એવી જીકિતની, ઉમદા ઇમારત આજ છે,
પાનાં-પુઠાં ને છાપનો, મનરંજની સહુ સાજ છે.

૧૪.

હદ બહાર હિંદુ લેખકો, અભિમાન છે ઉર આણતા,
એ કાવ્ય મિલકતને બલેને, માલીકીની માનતા;
વણુ મમત જો આ ગ્રંથને, તેઓ વિવેકે વાંચશે,
તો તે વિષેથી સેંકડો, સદ્બોધને તે સાંચશે.

૧૫.

પ્રિય કાવ્યકારો પારસી, મલબારીથી મંડાયલા,
કચવાય઼ી કલમે હતા, બીજા બધા છંડાયલા;
તેની પળે દાદીજીની, દેદીપ્ય કૃતિઓ દીપીયો,
સાચા સુવર્ણાક્ષર સમી, સજીવન રહી એ લીપીયો.

૧૬.

ભીમના સમા ભગીરથ બળે, મોહક મસાલા મેળવી,
કવિવર ખબરદારે ખરી, કવિતા કલમમાં કેળવી;
તેઓ પછી તે દબ્ય તણું, આ કાવ્ય કર મારે ચઢ્યું.
મન પર મુખારક તેજ એ, મેં માનપૂર્વક છે મઢ્યું.

૧૭.

‘નવરંગ’ માસીકે નવી, શાખા ઉઘાડી શોભતી,
સદ્ભાવના જેની સદા, રહી માનવો મન લોભતી;
તે માંહી હિંદુ પારસી, મત છોડીને મળતા થયા,
મતભેદ વચમાંના બધા. જેના પ્રતાપ થકી ગયા.

૧૮.

ઉપકાર એનો માનવા, કુળવંત ક્યમ ભૂલે કદી,
બેશ્વમ કો બકતો ભલે, મનને સુઝે તેવું મદી;
નવરંગ વણુ નવરોશની, પ્રગટાત ના આવી યથા,
કવિ ભાઈશંકરજી તણી, એ સત્ય ઘટના સર્વથા.

લીમડી શેરી,

પેટલાદ.

તા. ૩૦ મે ૧૯૨૯.

માહરા એ બોલ.

મ્હેરબાન વાંચક, માહરે ધારા મુજબનાં એ બોલ લખવા જોધ્યે એટલે આ લખું છું. આ એક ચાલતો આવેલો રીવાજ છે અને તે રીવાજનો ભંગ હું, એક નવોસવો લેખક, કરું, તો તે વાજખી નજ લેખાશે.

પહેલેથી જણાવી દઉં છું કે હું કાંઈ કવિ નથી. કાવ્યશાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કે પીગળનો પાઠ હું પુરેપુરો પઢ્યો નથી. માહરો એ ધધો નથી પણ મને એનો શોખ છે. કાવ્યકળા અને સંગીતકળાનો હું એક અદનાં પુનરી તથા હીમાયતી છું અને તેથી માહરાં મનમાં હિછળી રહેલા મનતરંગોને મેં દોહરાઓદ્વારા ઉતાર્યા છે. આ ઉતારા મેં એકઠા કર્યા હતા અને તે આજે આ **ફસી વાણી** રૂપે તમારા મુખારક હાથોમાં ખીરાજે છે. ફરીથી કહું છું કે હું કાંઈ કવિ નથી. કવિમાં ખપવાનો ફાંકો રાખીને મેં એ લખ્યા નથી અને તેથી એમાં ખુખીખામીઓ જરૂર કરીને હશે. તે કેટલી છે અને કેટલી નહીં તે વિચારવાનું હું વાહલા વાંચકોની મુનસરી ઉપર મુકું છું.

આ **ફસી વાણી**ને પુસ્તકરૂપે પ્રવ્રતાવવાનો વિચાર મને ઘણાં વખતનો આવ્યા કરતો હતો મગર અનુકુલ સંજોગોના અભાવને લીધે હું અત્યાર આગમજનું તેમ કરી શક્યો નથી એ માહરી દીલગીરી છે. પણ અંગ્રેજીમાં કહેતી છે તેમ “Better late than never.”

इसी ज. लेखा. ६५।

તેમ આ પુસ્તકને આટલાં સારાં રૂપમાં—સ્વચ્છ છપાઈ અને મનોહર
 યાદીગ સાથના રૂપમાં હું રજુ કરી શક્યો છું, એ માહરી ખાસ
 ખુશાલી છે. અને હવે થોડા બોલ આ સુંદર પુસ્તકની અર્પણ વિષે હું
 લખીશ. હું પોતે સ્વભાવે ખુશામતનો કદો વેરી છું. કોઈ માલદાર
 માલેતુગરની ખુશામતને ખાતર માહરાં આ માનીતાં પુસ્તકની અર્પણ
 પત્રીકા બગાડવાનું મેં મુનાસેબ ધાર્યું નથી અને ખુબ ગંભીરાઈથી
 એ ઉપર ગૌર કર્યા પછી હું આ પ્યારાં પુસ્તકને એક એવા નેકચલણ
 અને મધ્યમ મવસરના શેઠ ડોસાભાઈ રતનજી ખીલીમોરીયાને અર્પણ
 કરવાના ફરાવ ઉપર આવ્યો છું, કે જે માહરો ફરાવ માહરાં વાંચક-
 વર્ગને જરૂર ગમશે એમ માનવાને મને દરેક ઉમેદ છે.

આપખજથી વધેલા ભાગ્યશાળી જરથોસ્તી નર રત્નોમાં આ
 શેઠ ડોસાભાઈ રતનજી ખીલીમોરીયાની ગણનાં હરયક રીતે થઈ શકે એમ
 છે. પોતાનાં ગતી બજથી, પોતાની અક્ષલ હોશીયારીથી, પોતાની ચંચ-
 લાઈ અને આવડતથી કદમ દર કદમ વધીને આ ખુઝાર્ગ શેઠ હાલની
 આબાદ સ્થિતિએ પોંહચ્યા છે જે તેમને માટે ઘણું જ માનભર્યું અને મગ-
 રી લેવાજોગ છે.

શરૂઆતની સાધારણ કેળવણી બાદ ઈ. સ. ૧૮૬૮ માં શેઠ
 ડોસાભાઈ ધી માણેકજી પીટીટ મીલ્સમાં મોકેનીકનું કામ શીખવા માટે
 જોડાયા હતા અને ત્યાંથી પોતાની ખંત અને કુનેહથી કામ શીખી
 શીખીને એજ મીલમાં વીવીંગ ખાતામાં કપડાં વણવાનાં સાંચાઓ
 ચલાવવા લાગ્યા હતા. આઠ આઠ વરસો સુધી એ કામ કરી એ
 કામમાં એઓ પાવરડા બન્યા હતા અને ત્યાર પછી ધી ફરામજી
 પીટીટ મીલ્સમાં સાંચાઓનાં ઇરેકશનનાં બીકટ કામ ઉપર એઓ

ત્રાન્સફર્ડ થયા હતા અને ઇ. સ. ૧૮૮૯ માં એજ મીલમાં વીવીંગ
 ખાતાના હેડ જોયર તરીકે એઓની નેમણુક થઇ હતી. ઇ. સ. ૧૯૧૬
 માં ધી બમનજી પીટીટ મીલ્સમાં વીવીંગ માસ્તરનાં ચડીયાબા ઓધા
 પર એઓને નેમવામાં આવ્યા હતા કે જે ઓધો એ ભલા શેઠે
 ઇ. સ. ૧૯૨૬ સુધી માન અને વિશ્વાસ સહિત ભોગવ્યા હતા.
 હાલમાં એઓ રીટાયર્ડ જીંદગી ગુજરે છે કે જેને શેઠ ડોસાભાઈ
 દરેક રીતે લાયક છે. એ ભલા શેઠ સરળ સ્વભાવનાં, ધાર્મિક લાગણી-
 વાળા અને સખી દિલગુરદાના છે, તેમજ મિત્રમંડળ અને ખેશ-
 આશનાવોમાં પોતાનાં માયાળુ ખવાસ અને ઉદાર દિલ માટે જાણીતા
 છે. વળી એઓના ત્રણ સપુત્રો એઓના જેવાજ ભલા, લાયકીવાળા
 અને ઉદ્યોગી છે અને તેઓ ત્રણે ધીકતા ધંધાના ધણીઓ છે અને
 વેપારમાં અને ખેશઆસનાવોમાં ખમીરે અમીર ખાસીયતથી ભારી
 નામના અને લોકપ્રિયતા જમાવી છે. શેઠ ડોસાભાઈ આવા નામી ત્રણ
 સપુત્રો ધાવવા માટે ખેશક દરેક રીતે એક બહાલા પીતા તરીકે મગ-
 ર છે અને એઓની તે મગરૂરી એ ત્રણ સપુત્રોની ભાગ્યશાળી ચઢતી
 અને આબાદી તરફ જોતાં કેવળ વાજખી છે. એઓ માહેલા એક
 હેતાળુ પુત્રે પોતાના બખતાવર બાવાજીને નામે પરેલમાં એક લાયબ્રેરી
 અને એક રીડીંગ રૂમની સ્થાપનાં કરી છે કે જેનો લાભ તે તરફ વરતા
 મધ્યમ વર્ગનાં સર્વે જરથોસ્તીઓ તરફથી ઘણો સારો લેવાય છે.

શેઠ ડોસાભાઈ ખીલીમોરીયા જેવા એક ખરા જરથોસ્તી બખ્તે-
 ખુલદં નરને આ ક્રિતાબ અર્પણ કરતાં મને ખેલદ ખુશાલી ઉપજે છે.
 એ શેઠને તેમનાં કુટુંબ સહિત હું લાંબુ આયુષ્ય અને આબાદી ઇચ્છું છું.
 એજ બોલ ખીજ વધુ અને બસ.

આ માહરા અદના પુસ્તકનું વિદ્વતાભર્યું અંથાવલોકન કરનાર સુપ્રસિધ્ધ સાક્ષર કવિશ્રીનો આભાર માહરે અવશ્ય સ્વીકારવો વટે છે. કવિભુવણ ભાઈશંકરજી વિદ્યારામ પંડિત મહા ગુજરાતના અગ્રગણ્ય ગણાતા નામીયા કવિઓ માહેલા એક છે. એક સુવિખ્યાત કવિ ઉપરાંત એઓશ્રી એક અતિ પંકાયલા નાટકનવેશ અને ઇતિહાસનવેશ છે. સુપ્રસિધ્ધ માસિક “નવરંગ”માં મેં એ ભલા કવિશ્રીના કાવ્યો અને નાટકો મોટી મોજ અને વખાણ સહિત વાંચ્યાં હતાં અને તેથીજ, પ્રેરાઈને માહરી રૂસી વાણીનો પ્રસ્તાવના લખવાનું મેં એ માનવંત કવિરાયને આમંત્રણ કર્યું અને તેના ઉત્તરમાં એ મહા ગુજરાતના માનનિય કવિનો ઉપોદ્ધાત માહરી આ અદના ક્રીતાખને શોભાવી રહ્યો છે. એ શ્રમ ઉઠાવી લખી આપવા વાસ્તે હું કવિવર ભાઈશંકરજી વિદ્યારામ પંડિતનો અનહદ આભારી છું.

અને હવે, ખુદા હાફેઝ, વાહલા વાંચકો, પાછા કોઈ નવા રૂપમાં આપણે મળ્યે તેટલાં ખુદા હાફેઝ.

લી૦ સેવક તમારો,

રૂસી જી. ભેરુભટ્ટ.

સાંકળીયું.

અદેખાઈ.	...	...	...	...	૧૬૫
અશો નરથોસ્ત પયગમ્પર,	...	...	...	...	૧૯૯
આતશ.	...	...	...	...	૧૩૪
ઈરાન. ...	...	...	...	...	૧૪૬
ઈશ્વર સર્વવ્યાપક છે !	...	...	...	...	૫
કરજ. ...	...	...	...	...	૧૭૭
કલજુગ.	...	...	...	...	૩૩
કાર્તિ. ...	...	...	...	...	૧૩૩
કુસંગી.	...	...	...	...	૯૩
કેળવણી.	...	...	...	...	૧૬૯
ખરો દોસ્ત.	...	...	...	...	૯૭
ખેતી. ...	...	...	...	...	૧૫૧
ખોટો દોસ્ત.	...	...	...	...	૯૯
ગરજ. ...	...	...	...	...	૧૭૫
ગર્વ. ...	...	...	...	...	૧૧૭
ચઢતી. ...	...	...	...	...	૧૦૪
જાંદગી એક સ્વપ્ન.	...	...	...	...	૧૩
જીવ કાયાનો ઝઘડો.	...	...	...	...	૧૨૫

જુગાર.	...	...	...	...	૧૬૩
જુઠાઇ ...	...	...	...	...	૨૧
ત્રીસે રોજની સેતાયશ.	...	...	...	...	૧૪૫
દયાનત.	...	...	...	...	૧૭૯
દાર.	...	...	...	...	૧૫૩
દુઃખમાં દુઃખ શું ?	...	...	...	...	૧૦૮
ધર્મ.	...	...	...	...	૧૧
ધીરજ.	...	...	...	...	૭૨
નમનતાઇ.	...	...	...	...	૧૧૯
નવું સાલ.	...	...	...	...	૧૩૮
નારી.	...	...	...	...	૨૭
નિર્લજ નારી.	...	...	...	...	૩૮
નિષ્ઠા.	...	...	...	...	૧૦૦
નેકી.	...	...	...	...	૩૯
પડતી.	...	...	...	...	૧૦૯
પતિવ્રતા નારી.	...	...	...	...	૪૧
પંચભૂતોનું જંગ.	...	...	...	—	૧૨૯
પરદુઃખભંજન માનવી.	...	...	...	...	૧૫
પરનિન્દા.	...	...	...	...	૧૦૨
પ્યાર.	...	...	...	...	૧૧૫
પાણી.	...	...	...	...	૧૩૬
પાપ.	...	...	...	...	૮૯
પાપી મન.	...	...	...	...	૩૫
પાંચો તત્વોનો ઝઘડો.	...	...	...	...	૧૨૭

પ્રાણી ઉપર દયા.	...	...	...	૫૨
પિતા. ...	...	...	...	૫૮
પૈસો. ...	...	...	...	૨૫
ફેશન. ...	...	...	...	૧૫૭
અખીલ.	...	...	...	૭૪
અદી ...	...	...	...	૮૪
અહેન ...	...	...	...	૬૨
બ્રિટીશ રાજ્યની અલીહારી. ...	...	...	...	૧૨૧
ભક્તિભાવ!	...	...	...	૭
ભલાઈ.	...	...	...	૮૨
ભાઈ. ...	...	...	...	૬૦
ભાગ્ય. ...	...	...	...	૧૫૯
ભૂંડી નારી.	...	...	...	૪૬
ભૂંડો પતિ.	...	...	...	૫૦
મતલબ.	...	...	...	૭૪
મહેનત.	...	...	...	૯૫
માગો તેવું મળે. ...	...	...	...	૨૯
માતા. ...	...	...	...	૫૪
મિત્ર. ...	...	...	...	૨૩
લોભ. ...	...	...	...	૩૧
વરસાદ. ...	...	...	...	૧૬૭
સખી. ...	...	...	...	૮૭
સફાઈ. ...	...	...	...	૭૮
સંબુકાઈ.	...	...	...	૮૦

સાચાઈ. ...	...	...	...	...	૧૭
સાદાઈ. ...	...	...	...	...	૭૬
સીકત પાકુ યજ્ઞદાનની.	...	...	...	...	૩
સુખમાં સુખ શું ?	...	...	...	...	૧૧૧
સુબોધક દોહરા.	...	...	...	...	૧૮૧
સુસંગી.	...	...	...	...	૯૧
હવરશત.	...	...	...	...	૭૦
હવસ. ...	...	...	...	...	૧૫૫
હિન્દના સિતારાઓ.	...	...	...	...	૧૩૧
હુખત. ...	...	...	...	...	૬૮
હુમત. ...	...	...	...	...	૬૬
ખુદા હાકેઝ.	...	...	...	...	૨૩૩

અષ્ટો યાદમાં.

સર જમશેદજી જીજીભાઈ.	...	...	...	૨૦૨
સર દીનશાહ પીટીટ.	...	...	...	૨૦૫
સર કાવસજી જેહાંગીર.	...	...	...	૨૦૮
શેઠ કાવસજી દીનશાહ.	...	...	...	૨૧૧
દાદાભાઈ નવરોજી. ...	...	...	...	૨૧૪
સર શીરોઝશાહ મહેતા.	...	...	...	૨૧૮
શેઠ જમશેદજી તાતા.	...	...	...	૨૨૧
બાઈજી જરઆઈ ન. વાડીયા.	...	...	...	૨૨૪
શેઠ ખેરાંમજી મલખારી	...	...	...	૨૨૭
શેઠ જેહાંગીર મરઝ્યાન.	...	...	...	૨૩૦

અર્પણ.

શેઠ ડોસાભાઈ રતનજી બીલીભોરીયા.

દોહરા.

ધન્ય તે નરને સદા=ધન્ય સદ હજાર,
આપબળથી જે કરે=કુળ તણો ઉદ્ધાર.

ધન્ય તે નરને વળી=હોજો ખાસ અપાર,
રંકમાંથી રાય થઈ=ભુલે ન રંક અવતાર.

ધન્ય તે નરને વળી=થાજો આપણા ખાસ,
હુન્નર ઉદ્યોગમાં મચી=જીતે જગ વિશ્વાસ.

ધન્ય તે નરને વળી=ધર્મધુરંધર હોય,
સખી, સદગુણી અતિ=કોમનો બેલી કોય.

ધન્ય એવો નર તે=ડોસાભાઈ નેકનામ,
સપુત રતનજી તણાં=બીલીભોરીયા મુદામ.

અર્પી રસી વાણી હું=હરખું હૈયે ખાસ,
તનમન ધનથી સુખી રહો=ચાચું ઈશ્વર પાસ.

રસી જ. ભેસાન્યા.

શ્રેષ્ઠ ડાહ્યાભાઈ રતનજી બીલીમોરીયા.

इसी वाणी.

રસી વાણી.

સીકૃત પાક યજ્ઞદાનની.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=જે પર છું બલહાર,
કુલ કુદરતનો તું ધણી=કર્તા તું કિસ્તાર.

૧.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=તું સૌનો દાતાર,
સારી આ સૃષ્ટિ તણો=છે તું સરજણહાર.

૨.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=આ ફરતું આસમાન,
જેનો બેશક તું ખરો=માલિક છે યજ્ઞદાન.

૩.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=ધર્તિ ને વેરાન,
આપે તુજની સહૃદય=સૌ જે સર્વ લાસાન.

૪.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=આફ અને માહતાબ,^૧
કેવી રચના તેં રચી=ન્યારી બેહિસાબ.

૫.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=નિર્મળ જગમાં આબ,
એવી જે રચના રચે=છે કોણુમા તાબ.

૬.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=કોટ^૨ સિતારા તેજ,
જગમાં જીવતી જાગતી ગહુવાઈ ત્હારી એજ.

૭.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=હાલ, ને રસ્તાખેજ,^૩
માનવી સત કરી બાણુજે=ફેર જેમાં નવ સહેજ.

૮.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=જળના જળચર કુલ,
જેનો સરજણુહાર તું=છે સર્વેનું મુલ.

૯.

કુદરત ન્યારી તુંજ ખુદા=ઇનસાનો અનમુલ,
'રેસી' રચનામાં નથી=રજલર ત્હારી લુલ.

૧૦.

જગેજગે કિર્તાર છે-જગેજગે જગદીશ,
માનવ જેના ચર્ચુ પર-હ્રુકાવ તહાડે શીશ.
૧૫.

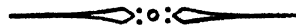
જગેજગે કિર્તાર છે=જગેજગે છે ઇંશ,
જ્યાં ખી કરશે યાદ ત્યાં=છે તે તો અહોનિશ.^૧
૧૬.

જગેજગે કિર્તાર છે=જગનો સર્જણહાર,
કોઈ ખી ખાલી તે વિના=જગો નથી ઝીનહાર.^૨
૧૭.

જગેજગે કિર્તાર છે=પૃથ્વી પાલનહાર,
નજરે જોવા જે તણે=ખોલ તું આંખો પાર.
૧૮.

જગેજગે કિર્તાર છે=ભુધર શ્રી લગવાન,
કેઠે ખાલી જે વિના=જરી નથી આ જેહાંન.
૧૯.

જગેજગે કિર્તાર છે=ગલીગલી ને સ્થાન,
'રેસી' તે ઉપર ફીદા=કરજે ત્હારો પ્રાણ.
૨૦.

ભકિતભાવ !

આપ વના શું બળ કહો=મેઘ વના શું જળ,
ભકિત વિના ભુખ શું=કળા વિના શું કળ.
૨૧.

ભકિત લયથી ટારશે=ભકિત કરશે પાર,
માટે જગમાં ભર સદા=ભકિતનો ભંડાર.
૨૨.

રસમા ભકિત રસ ખરો=પી લે મૂખ ગમાર,
તો જગમાં તું બાણજે=પ્રુદ્યાં મુક્તિ^૧ દવાર.
૨૩.

જનમી જગમાં માનવી=ભાવે ભકિત કર,
મનષા ફળ હાંસીલ થશે=ભકિત હૈંડે ધર.
૨૪.

સીધો રસ્તો ભકિતનો=ધરી સ્વર્ગે જા,
આડી રવાટે જઈ મૂર્ખ=તું ઠોકર ના ખા.
૨૫.

લોભ તજી ધન ધાન્યનો=લે દાતાનું નામ,
લાવે લકિત લજ લલ્લી=ધર મુકિતની હામ.
૨૬.

લકિત કરજે લાવથી=સંગ સખાવત સાચ,
લાંગી ભુકો ઝટ થશે=કાયા કોમળ કાચ.
૨૭.

ખંતે લકિત કર સદા=રીજે ખુદ ખાલેક,
મમતા માયા રાખશે=તું પર તે માલેક.
૨૮.

જન્મ ધરી નર જન્મમાં=રાખ પ્રભુનો લાસ,
લાવે લકિત કર સદા=હોય મુકિતની આશ.
૨૯.

લકિત ટારે લવ થકી=લકિત કાપે પાપ,
મકિતથી મુકિત મળે=ભર લકિતનું માપ.
૩૦.

રસમાં રસ સૌથી સરસ=છે જે લકિત રસ,
જગમાં માનો એ સિવા=વ્યથા^૧ ખીજ સહિ ખસ.
૩૧.

લકિત ખંદા બાણજે=છે મુકિતનું મુલ,
લાખ પડે સંકટ લલે=લકિતને ના ભૂલ.

૩૨.

લકિત તનને તારશે=ભવ સિંધુથી પાર,
ખંદા લકિત જગતમાં=કરશે તુજ ઉદ્ધાર.^૧

૩૩.

લંગર ભારી લકિતનું=ખંદા કરજે ત્યાર,
તો આ ભવસાગર થકી=થાશે બેડા પાર.

૩૪.

ભયભિત ભવસિંધુ લલે=લાખ તુંફનો થાય,
લકિત લંગર હોય લલું=નાવ ડુબી ના બાય.

૩૫.

કર લકિત ભાવે અવલ=ગયો ન આવે વખત,
વાંચી લે ઈશ્વર કળા=એકક પળ છે સખત.

૩૬.

આવશે જમડો બે કદી=લઈ બશે તુંજ પ્રાણ,
ભવસિંધુમાં ડુબશે=લકિત વિના વાહાણ.

૩૭.

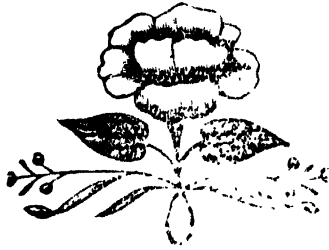

ભાવે ભકિત કર ભલી-ભકિત ટારે ભવ,
નર ભકિત વિન જાણજે=મુકિત મળશે નવ.
૩૮.

ભકત ખરો જે ગાળશે-ભકિત અંદર ભવ,
નર મુખ્યો છે જગતમાં=તે જેવો કોઈ નવ.
૩૯.

પરમેશ્વરની ભકિતથી=કરી સ્વર્ગને પાવ,^૧
ખાસ સુકળ જેના પછી=મુખે બેઠા ખાવ.
૪૦.

ભકિત પર જે જણ તણો=હોય કદી ગર ભાવ,
'રૂસી' ભવસાગર થકી=તરશે તેની નાવ.
૪૧.

ધર્મ.

ધર્મ જેવું ધન નહીં=ધર્મ જેવું ના ધાન,
અંદા જગમાં જાણુજે=ધર્મે જીવતદાન.
૪૨.

ધર્મ જેવી રાહ નથી=ધર્મ જેવું ના સ્થાન,
ધર્મે જાણો જય સદા=છે આ જગ દરમ્યાન.
૪૩.

ધર્મ જેવી દબલત નથી=ધર્મ જેવું ના ધામ,
જગમાં નિશ્ચય જાણુજે=ધર્મે રાજી રામ.
૪૪.

જગમાં રૂડું શું બીજું=ધર્મ જેવું કામ,
અંદા જગમાં રહી જશે=ધર્મે અંમર નામ.
૪૫.

ધર્મે ધર્મિનો સદા=જગમાં જય જયકાર,
ધર્મે સત કરી જાણુજે=થાશે બેડો પાર.
૪૬.

ધર્મે મુક્તિ માનવી=મેળવશે નિર્ધાર,
નિશ્ચય રીજે^૧ ધર્મથી=જગનો જગ દાતાર.

૪૭.

ધર્મે ધર્મિ ના કદી=જેશે જગમાં દુઃખ,
ખંદા સત કરી જાણજે=ધર્મ થકી છે સુખ.

૪૮.

ધર્મ તણી તું રાખજે=માનવ જગમાં ભુખ,
તો તું રહેશે સુખરૂ=સાહેબની સનમુખ.

૪૯.

ધર્મ તણો હોય સ્થંભ જે=કદી ન તોડે કોય,
રાખજે દીલથી ખાતરી=જો તું ધર્મિ હોય.

૫૦.

ધર્મે ધર્મિ જગતમાં=સુખની સુરત જોય,
'રૂસી' જગમાં જાણજે=પાપીઓ પત જોય.

૫૧.

• અંદગી એક સ્વપ્નું.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=સ્વપ્નામાં શું સાર?
માટે જાગૃત થઈ સદા=કર ભક્તિ રોજગાર.
૫૨.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=થઈ જેથી બેદાર,
કરજે તું આ જગતમાં=ઈશ્વરના દીદાર.
૫૩.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=હુવાઈ જેના ખ્યાલ,
તેથી રહી હુશીઆર તું=ચેતી જગમાં ચાલ.
૫૪.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=હુબદ દુઃખની જાલ,
માટે થા બેદાર તું=બેશે ના જંજાલ.
૫૫.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=જળ પર્પોટો જાણ,
જેને પુટતાં હુબશે=તન કાગજનું વાહાણ.
૫૬.

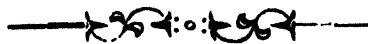
અંદગી સ્વપ્નું એક છે=ના રહેતો અંજાણ,
અંદા થા હુશ્યાર તું=ના તો જોશે હાન.
૫૭.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=રાત પછી છે દીન,
જાગૃત થઈને રહે સદા=તું લકિતમાં લીન.
૫૮.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=દેખાવ છે લીનલીન,
જેથી થઈ બેદાર તું=રહે હરને આધીન.
૫૯.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=લયલિત ભારી રાત,
નિંદરાથી બેદાર થા=જો સુખની પ્રભાત.
૬૦.

અંદગી સ્વપ્નું એક છે=સાંભળ ભોલા ભાત,
'રેસી' કહે સાવધ બની=કર લકિતની વાત.
૬૧.

પરદુઃખભંજન માનવી.

પરદુઃખભંજન માનવી=લાખોમાં એક હોય,
જગમાં તું નર જાણજે=સુખ સદા તે જોય.
૬૨.

પરદુઃખભંજન માનવી=હોય માયાળુ કોય,
તે દુઃખ જોઈ પારકું=હોંશ પોતાનો ખોય.
૬૩.

પરદુઃખભંજન માનવી=દયા પરાઈ ખાય,
નજરે પરદુઃખ દેખતાં=દીલથી દાઝી જાય.
૬૪.

પરદુઃખભંજન માનવી=ભલું પરાયું ચ્હાય,
જગમાં એવા નેકશ્રી-નેકી વિન શું થાય ?
૬૫.

પરદુઃખભંજન માનવી=પરોપકારી પુર,
પરદુઃખે દુઃખ્યો અને-તેજ ખરો ખાહુર.
૬૬.

પરદુઃખલંબન માનવી-નેકીમા ચકચુર,
આંખે પરદુઃખ જોઈને-કદી ન રેહશે હર.

૬૭.

પરદુઃખલંબન માનવી-જોઈ પરાયું દુઃખ,
જલદી વહારે દોડશે-તણ પોતાનું સુખ.

૬૮.

પરદુઃખલંબન માનવી-તણ ઉંઘ ને ભુખ,
આવી પરદુઃખ કારણે-ખડો રહે સનમુખ.

૬૯.

પરદુઃખલંબન માનવી-પર સુખમાં ખુશહાલ,
રહે છે રાણ સર્વદા-તે પર દિનદયાલ.^૧

૭૦.

પરદુઃખલંબન માનવી-ખરો ખુદાનો લાલ,
'રેસી' પરદુઃખ કારણે-તું ખર્ચ ધન ને માલ.

૭૧.

સાચાઈ.

સાચી બનજે સાચનો-સાચે સાચો સાર,
આ જગમાં જુઠા તણી-જીત ન હોય જીનહાર.
૭૨.

સાચા સાથે સાચનો મળે કદાપી મેલ,
તો તમ બાણો તે જગે-સાચ તણી છે રેલ.
૭૩.

સાચાં વેણો મૂખમાં-સાચી જેની રીત,
બંદા જગમાં તે તણી-કદી ન તજતો પ્રિત.
૭૪.

સાચા શખ્દો બોલવા-સાચાં કરવાં કામ.
સાચા કરવા ખ્યાલ સહ-એજ ધર્મનું ધામ.
૭૫.

સાચો આપે જો કદી-નુ કોઈને બી કોલ,
તેથી ફરતો ના જરી-પાલજે બોલેબોલ.
૭૬.

સાચા ખ્યાલો રાખજે=સાચા વદી સખુન,
સાચાં કરજે કામ તું=તેમાંજ છે સદગુણ.

૭૭

સાચ વદો સંસારમાં=સાચે સાચી આશ,
સુખ સાચાંમાં છે સદા=ખૂટે સત્યાનાશ.

૭૮.

સાચું દઈ સાચું લીયો=રહો સાચાઈની પાસ,
જાણો જેમાં સાચ છે=મુખ સ્વર્ગનું ખાસ.

૭૯.

સાચે સંપત છે સદા=સાચાંમાં સંતોશ,
સાચ કદી ના છોડ તું=રાખ ઠેકાણે હોંશ.

૮૦.

સાચાંનું સાચુંજ થશે=મલે મૂકે કોઈ દોષ,
પણ તે કરતો ના કદી=તે વાતે તું રાખ.

૮૧.

સાચા તરશે જગતમાં=જેમ પાણી પર નાવ,
માટે જગમાં રાખજે=સત્ય પર તું ભાવ.

૮૨.

ભર્યો પૂર સંસારમાં=સત્યનો દરિયાવ,
મારું હલેસાં ભકિતના=કદી ન કુળે નાવ.

૮૩.

સાચાં ખીના ઝાડ પણ=સાચાં, સાચી શાખ,
સાચાં જેના ફળ સદા=સાચે ગોખી રાખ.

૮૪.

સાચાંમા ઈજ્જત સદા=સાચે રહેશે નાખ,
સાચાંમાં જાણે તમે=સુખ સમાયાં લાખ.

૮૫.

સાચાઈ નિભે અંત ઘડી-સાચાઈ રાખે ટેક,
માટે જગમાં શિખજે=સાચાઈનોજ વિવેક.

૮૬.

સ્વગ તણે રસ્તો ખરા=જે સાચાઈનો એક,
જાણે સાચાઈથી સદા=રજી રહે માલેક.

૮૭.

દમ સત્યનો સર્વદા=ભરજે તું આદમ,
દમ પરદમ ભરતી ભરાઈ=નિકળી જશે દમ.

૮૮.

સુખ ચાહે બે સ્વર્ગનું=વળ સત્યની ગમ,
પુલ પર ચિન્વદના, કદી=પડે ન ખાવો શૂમ.

૮૯.

સાચાઈથી તું સર્વદા=રહેજે નર ભરપૂર,
નક્કી સાચાઈથી વધે=મુખે યજ્ઞદાંતું નૂર.

૯૦.

નિશામાં સત્ય તણાં=રહે સદા ચકચૂર,
'રૂસી' મળશે સાચથી=ઈશ્વર તને જરૂર.

૯૧.

જુઠાઈ.

જૂઠાં વેણા જે તણું=જૂઠાં જેના કામ,
આ દુન્યામાં તે તણું=કદી ન લેતો નામ.
૯૨.

જૂઠે જૂઠાં ભેટતાં=જૂઠાંનો નવ પાર,
ખંદા જગમાં બાણજે=જૂઠ છરીની ધાર.
૯૩.

જૂઠાં સાચાંની જ્યાં=બમે જખરી જંગ,
માનવ ત્યાં જૂઠાં તણું=કદી ન કરતો સંગ.
૯૪.

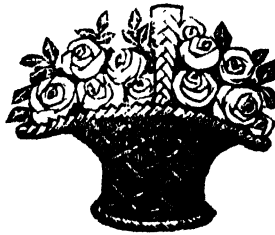
શાખ પુરે જૂઠી અગર=જૂઠા ખાઈ કસમ,
બાણ તેને જગતમાં=નર એક ચોર ચશમ.
૯૫.

જૂઠી તકરાર જે કરે=જુઠું ધરે ગુમાન,
તે નરને તું બાણજે=ભસતા સ્વાન સમાન.
૯૬.

જુઠાણું જુઠું સદા=કદી ન સાચું થાય,
લાખ પ્રયત્ન કરે ભલે=ફળ તેના ન પાય.
૯૭.

જુઠું ખોલે જે ધણી=ખેલે જૂઠા ખેલ,
ખેશક તેને જાણવો=ધાંચીનો ખસ ખેલ.
૯૮.

જૂઠાં કેરી પ્રિતમાં=ખુદ્ધિ છે વિપરીત,
'રેસી' દેખી ચાલજે=સામી આડી ભીત.
૯૯.

મિત્ર.

મિત્ર કરો તો જોઈને=કરજો નેક અસીલ,
હરદમ મિત્રો ના મળે=દુઃખમાં જે સામીલ.

૧૦૦.

મિત્ર કરો તો જોઈને=કરજો લોહુ દિલ,
ના તો જગમાં જાણુજો=થઈ પડશે મુશકિલ.

૧૦૧.

મિત્ર કરો તો જોઈને=કરજો કોઈ ગુણવાન,
પૂરો જાતે હોય ખરો=શૂરો હીમતવાન.

૧૦૨.

મિત્ર કરો તો જોઈને=કરજો કોઈ કુલવાન,
તો આ જગમાં જાણુજો=સચવાઈ રહેશે માન.

૧૦૩.

મિત્ર કરો તો જોઈને=કરજો એવો નેક,
જે કે પુરો પરગણુ=હોય લાખોમાં એક.

૧૦૪.

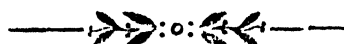
મિત્ર કરે એવો ભલો=રાખે જે કોઈ ટેક,
જઈને એવા દોસ્તની=રહેજે પાસે છેક.
૧૦૫.

મિત્ર કરે તો ભેઈને=હોય હીરો અનમૂળ,
જ્ઞાની બુદ્ધિ નેકનો=ઊંચું જેનું કુળ.
૧૦૬.

મિત્ર કરે એવો તમે=હોય નીતિનું મૂળ,
નહી તો મનથી જાણીએ=પડશે કોટે શૂળ.
૧૦૭.

મિત્ર કરે જો કોઈ તો=કરજો હોય શૂરવીર,
પૂરે જ્ઞાની ને ગુણી=હોય વળી ગંભીર.
૧૦૮.

મિત્ર કરે એવો તમે=સાચઈની શમશીર,
'રૂસી' જેના હાથમાં=ત્રીગુણનો હોય તીર.
૧૦૯.

પૈસો

પૈસો પાપી જગતમાં=સદા કરાવે પાપ,
બંદા જગમાં જાણુજે=પૈસો છે એક શ્રાપ.

૧૧૦.

પૈસો એવી ચીજ છે=દે જીવને સંતાપ,
આજે પૈસાથી લડે=મેટા સામે બાપ.

૧૧૧.

પૈસો પાપી જગતમાં=જીવનગારો છે,
જીવથી જગમાં સર્વને=પૈસો ખ્યારો છે.

૧૧૨.

પૈસો નીતિ નારની=છે ધુળનો કરનાર,
કુળની લજ્જા ખાકમાં=છે તે મેલવનાર.

૧૧૩.

પૈસો તે મહા પાપ છે=દુન્યાને દરમ્યાન,
જરૂર જગમાં જાણુજે=પૈસો લેશે જાન.

૧૧૪.

પૈસો બાદુ બાણુને=છે પૈસે કુલ જેહાન,
જરૂર જગમાં પામશો=પૈસે જીવતદાન.
૧૧૫.

પૈસો ઠારે માનવી=પૈસો મારે માર,
પૈસે ચોરી ને ખુનો=આજે ઠારે ઠાર.
૧૧૬.

પૈસો જગનો આત્મા=પૈસાનો સંસાર,
જગમાં ત્હારાં સાં થશે=પૈસાથી પરિવાર.
૧૧૭.

પૈસે રાજા ને પ્રજા=પૈસા છે સરતાજ,
ચોખુટ જગમાં બાણુને=છે પૈસાનું રાજ.
૧૧૮.

પૈસો નિર્લાજ છે અતિ=પૈસો લુટે લાજ,
'રૂસી' સરસે જગતમાં=પૈસે સૌના કાજ.
૧૧૯.

નારી.

નારી નારી થું કરે=ભરી નારનો દમ,
નિશ્ચય જગમાં બાણુજે=નારી જીવનો જમ.
૧૨૦.

નારી દુઃખ દેનાર છે=નારી દેશે ગમ,
ભુંડી જેની પ્રિતમાં=દુઃખ ના બાણુ કમ.
૧૨૧.

નારી થકી સંસારમાં=છે કયાં સારો સાર,
નક્ષિ જગમાં બાણુજે=નાર છરીની ધાર.
૧૨૨.

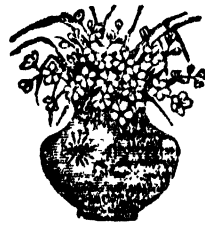
નારી તે નીરમલ નથી=નીચ જેનો સ્વભાવ,
નારીથી હાર્યા નરો=રાબ રાવણુ રાવ.
૧૨૩.

નારી ના હારી કદી=ફેંકી તરીયા પાવ,
હરદમ જગમાં બાણુજે=જીત પર જેનો દાવ.
૧૨૪.

જે નારીમાં ના જીવેન્નીતિ કેરો ભાસ,
જગમાં ના કરતો કદી=તું તેનો વિશ્વાસ.
૧૨૫.

નાર સડો સંસારનો=ખરેખરો છે ખાસ,
રાખો તેની પ્રિતમાં=કદી ના સુખની આશ.
૧૨૬.

નારી ડુંગર પાપનો=મારે પાપી બાણ,
'રૂસી' લેવા ન ચુકે=પ્રેમી કેરો પ્રાણ.
૧૨૭.

• માગો તેવું મળે.

માગો રૂડું મુખ થકી=મળશે રૂડું એમ,
જે જાણુ જેવું માગશે=મળશે તેવું તેમ.

૧૨૮.

માગો રૂડું મુખ થકી=પાસ પ્રભુની જેમ,
નકકી તેવું તે દીયે=જેનો જેવો પ્રેમ.

૧૨૯.

માગો રૂડું મુખ થકી=ઇચ્છા રાખી સાફ,
જગમાં તેવું દે પ્રભુ=હક જેનો ઇન્સાફ.

૧૩૦.

માગો રૂડું શત્રુનું=કરી ગુનાહને માફ,
તો તમ જાણો જગતમાં=કહેવાશે અસરાફ.

૧૩૧.

માગો રૂડું મુખ થકી=મળશે રૂડાં રૂળ,
જગમાં ન્યારી જાણુજે=છે કુદરતની કળ.

૧૩૨.

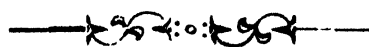
માગે રૂડું જે ઘણી=ઘડીઘડી પળપળ,
બંદો સુખ્યો તે સદા=મન જેનું નિર્મળ.^૧
૧૩૩.

માગો સુખ ખીજ તાણું=જેવું તમ ઇન્સાન,
તમ પણ તેવું પામશો=બન્ને જગ દરમ્યાન.
૧૩૪.

માગો સાડું સર્વનું=સારે સાડું માન,
બાણો સારાંમાં સદા=રાજ છે યજ્ઞદાન.
૧૩૫.

માગો રૂડું સુખ થકી=શત્રુનું ખી ખાસ,
જગમા રૂડું નિજ થશે=ટળશે દુઃખનો ત્રાસ.
૧૩૬.

માગો રૂડું માનવી=નિત્યજર સાહેબ પાસ,
'રૂસી' સુખના સાગરે=તરશે આરે માસ.
૧૩૭.

લોભ.

જ્યાં લોભી ત્યાં બાણજી=ધૂતારાનું ધામ,
દિલથી સમજો સત કરી=જરી ન એમાં ખામ.

૧૩૮.

લોભી લોભે ખોય છે=ગાંઠ તણું હોય દામ,
જગમાં લોભીથી સરે=ધૂતારાના કામ.

૧૩૯.

થોભ નહીં જ્યાં લોભનો=હોય લોભીને મન,
ત્યાં બંદા તું બાણજી=ધૂતારાને ધન.

૧૪૦.

લોભી કરશે એકડી=દબોલત રગડી તન,
જરૂર તે તો લૂટશે=ધૂતારા કોઈ દન.

૧૪૧.

લોભી શોધે લાભને=લોભે લપટાઈ નાય,
છિનવી એવા લોભીનું=ધન ધૂતારા ખાય.

૧૪૨.

ધન બહાલું છે લોભીને=સુખે ના ખર્ચાય,
જાણે તો સત જાણજે=દુઃખોમાં વપડાય.
૧૪૩.

મન લોભીનું દ્રવ્યમાં=રહે બની વ્યાકુળ,
જરૂર જગમાં જાણજે=લોભ પાપનું મુળ.
૧૪૪.

લોભીને ઘર દ્રવ્ય બહુ=પડ્યું રહે ખીલકુલ,
છઠ્ઠી માતાએ કીચી=લેખો લખતાં ભુલ.
૧૪૫.

લોભી જોડે લોભથી=કોડી કોડી લઈ,
કોઈ દી ધૂતે પલટમાં=વૃત્તારાઓ જઈ.
૧૪૬.

લોભ ખુરો છે માનવી=લાવી દેશે અંત,
માટે કાં રાખે ખુરી=લોભ તણી તું અંત.
૧૪૭.

લોભ કરે સૌને દુઃખી=શું સાધુ કે સંત,
'રૂસી' લોભે ખવાર છે=લલાલલા શ્રીમંત.
૧૪૮.

કલ્પજી.

કલ્પજી કાળો કારમો-ભુડાં જેના કાજ,
બંદા ચેતી ચાલજે-સાહેબ રાખે લાજ.

૧૪૮.

કલ્પજી એવો કાળ છે-યોગમ જેનું રાજ,
અળકે જેના સર ઉપર-સદા બદીનું તાજ.

૧૫૦.

કલ્પજી નહીં પણ બણજે-કર ને બે નિર્ધાર,
માટે જેવું જે કરે-તેવો તેનો સાર.

૧૫૧.

કાળ કળી છે મહા બળી-વશ જેને નર નાર,
બણે તેથી તો લલ્લી-ચમદુતની તલવાર.

૧૫૨.

કલ્પજી શું શું જગતમાં-કરી રહ્યા છે કામ,
બંદા સાંભળ ધ્યાનથી-રાખી હૈયે હામ.

૧૫૩.

કલજુગમાં મા બાપથી=બેટો નિમકહરામ,
એ તો સો પર તાપ છે=કલજુગ તણું તમામ.
૧૫૪.

કલજુગમાં બેટી કરે=માતાનું અપમાન,
વાહલી ઘરની નાર પાણુ=થાએ નાફરમાન.
૧૫૫.

કલજુગમાં મા બાપ ખી=લે ફરજંદનો જાન,
જાણો હદ આવી રહી=દુનિયાને દરમ્યાન.
૧૫૬.

ભાઈ કરે છે ભાઈની=બદગોઈ ચોમેર,
જાણો એ કલજુગની=લીલા ઘેરો ઘેર.
૧૫૭.

બહેન વગોવે બહેનને=બાહર, ઘેર, ને શહેર,
'રેસી' જગમાં જાણુએ=એ કલજુગનો કહેર.
૧૫૮.

પાપી મન.

મન પાપી તું માનવી-કરજે તહાડું સાફ,
તાહરો ત્યાં સુધી ગુનાહ-કદી થશે ના માફ.

૧૫૯.

મન પાપી કર સાફ તું-અન્દા જો અતરાફ,
જ્યાંથી કરશે તું નજર-ત્યાં છે હક ઇન્સાફ.

૧૬૦.

મન મંદિરમાં છે સદા-તે માલેકનું સ્થાન,
બાણે પાપી મન જેનું-તે ના પશુ સમાન.

૧૬૧.

મન પાપી કર સાફ તું-હોય ગુણી ઇન્સાન,
જરૂર પાપી મન થકી ખોશે તું ધન ધાન.

૧૬૨.

પાપ કદી બોલે નહીં-પુડવે તનની નાવ,
જગમાં ચુકે નહીં કદી આવે જ્યારે દાવ.

૧૬૩.

રાખી મનમાં મલિનતા=પાપે ગોટાં ખાવ,
જાણે ત્યારે જગતમાં=પાર તે કયાંથી પાવ?
૧૬૪.

મન પાપી તુંજ માનવી=પાપો કરતાં રોક,
પાપ તણાં પરિતાપમાં=આખર મુકશે પોક.
૧૬૫.

પાપી મનથી સર્વદા=રહેશે મનને શોક,
પિંજર ત્હારું તન દૂટી=વાંકી વળશે ડોક.
૧૬૬.

ઘડો છલાછલ પાપનો=પાપે ભર્યો પૂર,
એક ટકોરે પુટશે=સાંભળ મૂર્ખ જરૂર.
૧૬૭.

પાપી કેરૂં મન સદા=પાપોમાં આતુર,
એવા પાપીઓ થકી કોશો રહેજે દુર.
૧૬૮.

ભૂડું પાટું પાપનું=જે જણ જગમાં ખાય,
ભોયે પડ્યો તે કડી=ઉઠી ઉભો ના થાય.
૧૬૯.

પાપી પાપે તરબતર=પાપે હરદમ ન્હાય,
જાણે! એવા પાપીએ=જીવતા દોજખ જાય.

૧૭૦.

પાપી માંથે લઈ કરે=લરી પાપનો ખોજ,
ક્યાં તેનો છુટકો થશે-જરાતો મનમાં ખોજ^૧

૧૭૧.

પાપી મિષ્ટાનો જમે=ન્યારાં ન્યારાં રોજ,
ખંદો પાપી પાપમાં=માને મહોટી મોજ.

૧૭૨.

પાપ અગ્નિ એવો જળુન=કરશે ખાક બદન,
માટે પાપે ખાંચ તું=પાપી ત્હાડું મન.

૧૭૩.

પાપી કામો તે કરે=પાપી જેતું મન,
જરૂર જગમાં જાણીને=ધૂળ પાપીનું ધન.

૧૭૪.

તન શુદ્ધિથી શું વળે=મન મેલું જો હોય,
મનની શુદ્ધિ જે કરે=તેજ સ્વર્ગને જોય.

૧૭૫.

તન સુઘડ ને મન પુવડ=રાખે જગમાં કોય,
જાણે એવા નિર્લજે=જન્મ અકારત ખોય.

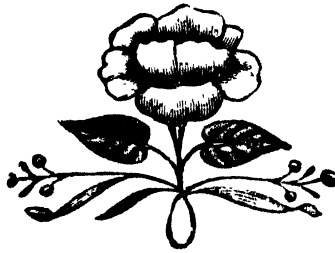
૧૭૬.

મન મેલું તુજ માનવી=જ્યાં તક રહેશે એમ,
જરૂર જોશે જગતમાં=ત્યાં તક સંકટ તેમ.

૧૭૭.

મન મેલું તજ માનવી=કાપવા પાપ કરૂં,
'રેસી' મનશા ફળ સૌને=મળશે જગમાં જરૂર.

૧૭૮.

નેકી.

નેક કરે નેકી સદા=નેક જેનો અંજામ,
જગમાં નેકોના રહ્યાં=પાછળ અંમર નામ.
૧૭૯.

નેકી કર નેકી મળે=બદ્દીથી બદ અંજામ,
માટે જગમાં નેકીના=કરે તો કરજે કામ.
૧૮૦.

નેકીમાં રાજી બુદા=નેકી કર ઇન્સાન,
નેકીથી તરશે સદા=લવ સિંધુ આસાન.
૧૮૧.

નેકીથી ઇન્સાનનું=છે જીવ્યું પ્રમાણ,
જગમાં નેકી તે કરે=જેને અંતર જ્ઞાન.
૧૮૨.

નેકી ટારે નેકને=થાય નેકીથી નેક,
કાયમ રહેશે જગતમાં=નેક નરોનો ટેક.
૧૮૩.

નેકીના કરજે સદા-વિચાર મન હરએક,
જરૂર થાશે પાર તું-ભવસિંધુથી છેક.
૧૮૪.

નેકી કરજે નેક થઈ-રહે નેકીમાં લીન,
ખંદા નજદીક બાણજે-છે કયામતનો દીન.
૧૮૫.

નેકીનું ફળ નેક છે-મળે જેના ધન ભાગ,
જે નરમાં નેકી નથી-પડે તેના પર આગ.
૧૮૬.

નેકીથી ઈન્સાન તું-દુર કદી ના ભાગ,
ખંદા મરતાં નેકીનો-કદી ન કરતો ત્યાગ.
૧૮૭.

નેકીનું ફળ આખતાં-નેકો મન હરખાય,
જગમાં નેકીથી સદા-ચઢતી દૌલત થાય.
૧૮૮.

નેકી આડી ઢાલ છે-દુઃખની સામી જાય,
'રેસી' ચૂાયે જગતમાં-તો નેકીને ચૂાય.
૧૮૯.

પતિવ્રતા નારી.

પતિવ્રતાની પ્રિતમાં=સુખી સદા ભરથાર,
જગમાં સફળ જાણુજે=તે નરનો સંસાર.
૧૯૦.

પતિવ્રતાની પ્રિતમાં=ધૃરનો આભાર,
માનો, જગમાં સર્વદા=થાશે ખેડા પાર.
૧૯૧.

પતિવ્રતાની પ્રિતમાં=સાંભળશે સુવેણ,
જેને જગમાં જાણુજે=પેલે ભવનું લેણ.
૧૯૨.

પતિવ્રતાના નેણુની=જાણે નિચી ફેંણ,
ફૂડી જગમાં રાખશે=સદા તમારી એણ.^૧
૧૯૩.

પતિવ્રતાની પ્રિતમાં=સ્વર્ગ તણું છે સુખ,
સ્વપ્ને ખી તમ દેખશે=કદી ન રજભર દુઃખ.
૧૯૪.

પતિવ્રતા નારી સદા=ભાંગે લવની ભુખ,
છે ધન ધણું તે નારને=પતિની રાખે રૂખ.
૧૯૫.

પતિવ્રતા નારી તણો=કરો સદા સત સંગ,
જાણો જગમાં એક છે=સતી પતિનું અંગ.
૧૯૬.

પતિવ્રતા રૂડી સતી=રૂડો જેનો રંગ,
રૂડી જેની પ્રિતનો=કદી ન કરતા ભંગ.
૧૯૭.

પતિવ્રતા નારી તણાં=સદા પવિત્ર કામ,
જરૂર વખણાશે સતી=ધરધર ગામેગામ.
૧૯૮.

પતિવ્રતા નારી સતી=છે અમૃતનું જામ,
જાની જગમાં જાણજો=અંમર જેનું નામ.
૧૯૯.

નર સુખ્યો જાણો અતી=સતી જેની છે નાર,
જગમાં કુળવંતી ખરી=કુળની તારણદાર.
૨૦૦.

નરને ઇઝઝત નારથી=નરની શોભા નાર,
નારી સુખ સંસારતું=જાણે તમ નિર્ધાર.
૨૦૧.

સત પર સતીઓના સદા=છે કરતું આસ્માન,
જે નરની નારી લલી=ખરે તે ભાગ્યવાન.
૨૦૨.

નર પામે નારી સતી=જગમાં કોઈ ગુણવાન,
તે જેવો કોઈ ખી નથી=સુખ્યો શાહ સુલતાન.
૨૦૩.

સતી ખરી તે નાર છે=પતિવૃતા નિર્ધાર,
પતિની સેવામાં રહે=થઈ લક્ષ્મી અવતાર.
૨૦૪.

સતી જેની સંસારમાં=નારી હોય કુળવાન,
જરૂર તે નરને મળે=જગમાં આદરમાન.
૨૦૫.

સતી ખરી તે નાર જે=જન્મી જગ દરમ્યાન,
ગણે પતિને જગતમાં=સ્વર્ગ્ય સુખ સમાન.
૨૦૬.

સતી પતિવ્રતા ન તજે=મરતાં ખી ઝીનહાર,
ધન ધન જાણો જગતમાં=છે તેનો ભરથાર.
૨૦૭.

સુખ્યો સંસારે પતિ=સતી જેની છે નાર,
જાણો પુણ્ય પૂર્વના તે નરના નિર્ધાર.
૨૦૮.

પતિવ્રતા જે નર તણી નારી હોય અથાગ,
જાણો જીવતો છે તેનો નર જન્નતને આગ.
૨૦૯.

સતને કારણ જે સતી કરે પ્રાણ પણ ત્યાગ,
જગમાં તેના હાથના ધર્તાના ધન ભાગ.
૨૧૦.

એક સતીનું સુખ ખીજું=શુભ મતિનું સુખ,
એ વિન ના નરને કદી એક રતિનું સુખ.
૨૧૧.

સતી સદા સંસારમાં પામે પતિનું સુખ,
જગમાં એ છે જાણજે-ધંશ ગતિનું સુખ.
૨૧૨.

પતિવ્રતા સાચી સતી-પતિ તણી જે નાર,
પ્રેમે સંતોષી પતિ-રાખે ઘર સંસાર.
૨૧૩.

પતિવ્રતા સાચી સતી-નાર અતિ નિર્ધાર,
મનથી જાણે નિજ પતિ-હૈયાં કેરો હાર.
૨૧૪.

નાર સતી તે જાણજે-નૈયત જેની નેક,
જગમાં એવી નાર તો-મળે લાખમાં એક.
૨૧૫.

નાર સતી તે જાણજે-રાખે સતનો ટેક,
સૌથી વર્તે જગતમાં-રાખી શુભ વિવેક.
૨૧૬.

નાર સતી તે જાણજે-રૂઠાં જેનાં વેણ,
'રૂસી' ચાખે સુરૂણો-રાખે નિચાં નેણ.
૨૧૭.

ભૂંડી નારી.

ભૂંડી નારી ભવિષ્યની મળજો કોઈને નવ,
ભૂંડી જેની ભારજા બળ્યો તેનો ભવ.
૨૧૮.

ભૂંડી જેને બસ પડી નારી જગ દરમ્યાન,
જાણે તેનો જન્મ છે જગમાં ધૂળ સમાન.
૨૧૯.

ભૂંડી નારી જે તણી કરતી હોય કલેશ,
હોય કદી ના જગતમાં તે નરને સુખ લેશ.
૨૨૦.

વંઢી નારી જે તણી થઈ નિર્લજ નિર્ધાર,
નિશ્ચય દુઃખના ડુંગરો દેખે તે ભરથાર.
૨૨૧.

ભૂંડી નારી જે ઘરે ભૂંડ સરીખી હોય,
હરહમ સ્વામી તે તણે બદ કીસ્મતને રોય.
૨૨૨.

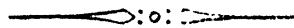
ભૂંડી નારે લવ જળે=મળે બદનમાં આગ,
 માટે એવી નારનો=વિચાર મનથી ત્યાગ.
 ૨૨૩

ભૂંડી એક અબળા થકી=ભલી બળા છે લાખ,
 માટે એવી નારથી=પ્રિત કદી ના રાખ.
 ૨૨૪.

ભટ્ટ નારી ભૂંડી ઉપર=ખાઈ ઘણીનું ધાન,
 ઘણી વગોવે ચારમાં=નહીં શરમ કે સાન.
 ૨૨૫.

ભૂંડી, સ્ત્રી ભરથારને=ભાંડે ભૂંડાં વેણુ,
 ઘરમાં વાંટેલી સદા=ફરે ચઢાવી નેણુ.
 ૨૨૬.

ભૂંડી ભારી ભામિની=કરે કુકર્મી જાર,
 'રૂસી' તેના સ્વામીનો=એળે ગયો અવતાર.
 ૨૨૭.

નિર્લજ નારી.

નિર્લજ નારી નર્કની=કુંડ બરાબર બાણ,
જગમાં નિર્લજ નારની=પ્રિતે જીવની હાન.

૨૨૮.

નિર્લજ નારી કાપશે=લલા લલાન! કાન.
એવી નિર્લજ નારની=પ્રિતે ખોશો પ્રાણ.

૨૨૯.

નિલજ નારીને નહીં=કતી શરમ કે લાજ,
એવી નિર્લજ નારથી=લાજ થશે તારાજ.

૨૩૦.

નિર્લજ નારી જગતમાં=સજે નિલજ સાજ,^૧
જગમાં નિર્લજ નારના=નિર્લજ બાણો કાજ.

૨૩૧.

નિર્લજ નારીની કતી=પ્રિત ન કરતા કોઈ,
નહીં તો રહેશે જગતમાં=લાજ શરમને ખોઈ.

૨૩૨.

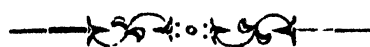
નિર્લજ નારી બાણજે=ઓછું પડતાં બેઠ,
ઓખુટ કરશે જગતમાં=જરૂર તે બદગોઈ.
૨૩૩.

નિર્લજ નારીની તબે=પ્રિત પાપી હુરદમ,
દિલથી બાણો પ્રેમીના=છે જીવનો તે જમ.
૨૩૪.

નિર્લજ નારી ના દીયે=દુઃખ પ્રેમીને કમ,
બાણો જેની પ્રિતમાં=સદા સમાયો ગમ.
૨૩૫.

નિર્લજ નારી મુકશે=સદા કલેજે કાપ,
પાપી જેની પ્રિત છે=પૂર્વ જન્મના પાપ.
૨૩૬.

નિર્લજ નારી આપશે=ઉલટા સુલટી થાપ,
'રૂસી' નિર્લજ નારને=દિલ તહારૂં ના આપ.
૨૩૭.

ભૂંડો પતિ.

ભૂંડો નારીનો પતિ=કર્મે મળ્યો કોય,
સો સુખના સાંધન છતાં=સુખ સતી નવ જોય.

૨૩૮

ભટ પડજો ભૂંડો વણી=સતી નારનો દોય,
છીડો ત સંસારનો=જન્મ અકારત ખોય.

૨૩૯.

પરવશ બન્યો જે પતિ=તજી સતી ઘર નાર,
જગમાં જીવવા પર તેના=ભટ પડજો સો વાર.

૨૪૦.

નાંડ ભવેયો ભામટો=ભૂંડો જે ભરથાર
જો કોઈ દુઃખ દે નારને=તે પર છે ધિક્કાર.

૨૪૧.

પ્રાપિ પૂરા દોય પતિ=ભાંમેલ ભોગી ભેલ,
જાણે તેની નારનો=જન્મ બગડ્યો ખેલ.

૨૪૨.

ઘર નારી ભૂખી મરે=પરાઈ ભાંગે ભૂખ,
ખંદ્ર દેશે શું જવાબ=સાહેબની સનમુખ.

૨૪૩.

ભટ ભૂંડા ભરથાર પર=દીયે સતીને દુઃખ,
જગમાં એવા મૂર્ખાને=ઘડી નહોતું સુખ.

૨૪૪.

સંતાપે જે નારને=વાંક વિના નિદાન,
દુરાચારી દુષ્ટ તે=પતિ ખરો હયવાન.

૨૪૫.

પાલવ ઝાલી નારનો=લાવે ઘર દરમ્યાન,
દુઃખી પાછળ ભવ કરે=ભટ એવા ઈન્સાન.

૨૪૬.

ભાગ્યે ભૂટો હોય પતિ=રહે સતીને શોક,
માટે એથી તો ભગી=થાય સતી પરલોક.

૨૪૭.

નાર સતીનો જે પતિ=ભૂટો મળ્યો કોક,
'રેસી' તે અબળા મૂંઝે=પતિ નામની પોક.

૨૪૮.

પ્રાણી ઉપર દયા.

દયા કરો પ્રાણી ઉપર=ખંધ જેઓના મુખ,
જાણો રૂડું પામશો=ખંધે જગનું મુખ.
૨૪૯.

દયા કરો પ્રાણી ઉપર=ટાળો તેમના દુઃખ,
જરૂર હસ્તે મુખ જશો=ધૈર્યની સનમુખ.
૨૫૦.

દયા દેખાડી જે જાણે=પ્રાણી પર નિર્ધાર,
જાણો જગમાં તે જાણે=સફળ કીધો સંસાર.
૨૫૧.

દયા ધરો પ્રાણી ઉપર=કરો તેનો ઉદ્ધાર,
થયલો જગમાં જાણજો=ખેડો ભવનો પાર.
૨૫૨.

દયા કરો દાતાર કોઈ=હોય જગને દરમ્યાન,
વિન વાચાઈ પ્રાણીના=જરૂર બચાવે જાન.
૨૫૩.

દુઃખ ટાળો પ્રાણી તણાં=રે ! સમજો ઇન્સાન,
જાણો રાજી સર્વદા=છે તેમાં ભગવાન.
૨૫૪.

જન્મીજગમાં થાઓ તમ=દયા કેરા દર્યાવ,
મૂગાં પ્રાણી રંકનો=દુઃખથી કરો બચાવ.
૨૫૫.

દયા જેવું ના દાન છે=ધરો દયા પર ભાવ,
મૂગાં પ્રાણીઓ તણાં=દુઃખમાં વાહારે ધાવ.
૨૫૬.

દુઃખ રૂએ કયાંથી પશુ=નહીં જેને મુખ વાણ,
દિલથી તે ઉપર દયા=કરી બચાવો પ્રાણ.
૨૫૭.

દયા તજી જેણે કીધી=જીવજંતોની હાન,
'રૂસી' તેના શરીરમાં=દૃઢ્ય બદલ પાપાણ.
૨૫૮.

માતા.

માયા માતાની અજબ=અખંડ માનો ખ્યાર,
માતા વિના આ જગતમાં=મુનો છે સંસાર.
૨૫૯.

મા જેવો મેવો નથી=કોઈ એવો ઝીનહાર,
મા કેહેતાં મોઢું ભરાય=એ માતાનો ખ્યાર.
૨૬૦.

સેવા માતાની કરે=સપુત જે ગુણવાન,
તે જેવો ખીજો નથી=વિરલો જગ દરમ્યાન.
૨૬૧.

ગુણ માતાના ગાઈ લે=જેમાં જીવતદાન,
માનું સુખ તે સ્વર્ગ છે=સાચે સાચું માન.
૨૬૨.

માતા મુજ માતા અરે !=સુખદાતા સર્વામ,
માતા મુજની આવશે=અંત સમામાં કામ.
૨૬૩.

માતા માતા મુખ થકી=જપું પવિત્ર નામ,
ચણે માતાના જરૂર=સ્વર્ગતાણું છે ધામ.
૨૬૪.

સેવા કરજો માતની=ગુણ મા ના ગાવ,
આવે જગમાં જાણુજો=ફરી ફરી નહીં દાવ.
૨૬૫

અવલ ભક્તિ ઇશની=કરજો રાખી ભાવ,
ખીજ ભક્તિ માતની=પાર ઉતારે નાવ.
૨૬૬.

મરજો જોઇયે જગતમાં=ખેશ કખીલો ભાત,
પણ મરજો ના કદી-કોઈની વહાલી માત.
૨૬૭.

સેવા માની સ્વર્ગ છે=કરજો દીન ને રાત,
ફળ તેના ખુદ આપશે=વિશ્વ બધીની તાત.
૨૬૮.

મુખમાં મુખ માતા તાણું=ધન ભાગ્ય તે જોય,
જગમાં સર્વે વ્યર્થ છે=મુખ ખીજાં જે હોય.
૨૬૯.

મા જેવું છત્તર નથી=જગમાં ખીજું કોય,
પુત્રો તે હીનલાચ્ય જે=સુખ માતાનું ખેાય.

૨૭૦.

હુઃખ દેખી પુત્રો તણાં=માતાને સંતાપ,
બંદા ભરજે માતની=સેવાનું તું માપ.

૨૭૧.

જપ માતાની જાપતાં=જગમાં આપોઆપ,
દિલથી જાણો સત કરી=કપાઈ જાએ પાપ.

૨૭૨.

પ્રેમ મધુરસ માતનો=ના કોઈ એવો પ્રેમ,
વિન આશિષે માતના=બાળ સુખી તે કેમ ?

૨૭૩.

માની સેવા જે કરે=જગમાં રાખી નેમ,
જાણો તે ઉપર સદા=સાહેબની છે રહેમ.

૨૭૪.

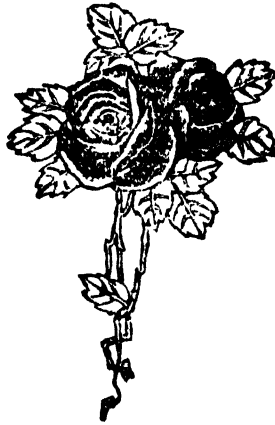
સેવા માતાની કરો=જન્મી જગ દરમ્યાન,
જગમાં એ તો જાણજો=ઈશ્વરનું કરમાન.

૨૭૫.

સેવા માતાની કરે=અપુત જે ઇન્સાન,
જાણે એવાં બાળતું=જગ જીવ્યું પરમાન.
૨૭૬.

માની માયા છે અચળ=કદી ટળી ના જાય,
જાણે ધન તે બાળને=જે માના ગુણ ગાય.
૨૭૭.

માતા કહેતાં અમૃતે=મોહું ખુબ ભરાય,
'રેસી' એવો જગતમાં=મેવો કયાંથી થાય ?
૨૭૮.

પિતા.

એક ખુદા છે સર્વનો=એક વળી તેમ બાપ,
ફાની જગમાં બાણુભે=બાપ બીજા છે શ્રાપ.
૨૭૬.

પાલનહારો જગતમાં=બાગકનો છે બાપ,
દુઃખ વેઠીને સુખ દીયે=સહન કરે સંતાપ.
૨૮૦.

એક ખુદા છે જગતમાં=એક માતા એક બાપ,
બાણો જગમાં એક ગુરૂ=જપ ચારોની બાપ.
૨૮૧.

બાપ ખરો તે બાપ છે=જન્મ તણો દેનાર,
હુંયે હેતાણુ અતિ=પ્રેમ પાલનહાર.
૨૮૨.

પિતા તુલ્ય પૃથ્વિમાં=કોણુ કરે છે પ્યાર ?
જરૂર જગમાં બાણુભે=પિતા પ્રાણુધાર.
૨૮૩.

પિતા પગલે ચાલશે=સપુત જે ચાતર,
જગમાં તેવો જાણીને=કોઈ નથી બાહુદર.
૨૮૪.

પિતા ખ્યારો પ્રાણથી=હોય બાળકને સર,
રજભર તેને ના કદી=હોય શત્રુનો ડર.
૨૮૫.

પૂંજ પ્રેમે ખ્યારો પિતા=કદી ન આવે આળ,
બંદા તે બુન બેખ છે=તું છે તેની ડાળ.
૨૮૬.

બાપ તણાં સુખે સપુત=સુખમાં ગાળે કાળ,
દાઝે દુઃખ જોઈ બાપનું=તેજ ખરો છે બાળ.
૨૮૭.

બાપ તણાં સુખે કરી=બાળક સુખીયાં થાય,
જાણો ધન તે બાળને=શુભ પિતાના ગાય.
૨૮૮.

જે પિતાના હુકમથી=ફરી વેગળો જાય,
'રેસી' જગમાં તે કપુત=ધુળમાં ગોટાં ખાય.
૨૮૯.

ભાઈ.

મા જન્મે તે ભાઈ જે=કરે ભાઈના કાજ,
થઈને જગમાં રાખજે=ભાઈ, ભાઈની લાજ.
૨૯૦.

ભાઈ તે તો ભાઈ છે-કુળનું રાખે નામ,
ભીડ પડે જો ભાઈને=આવે ભાઈને કામ.
૨૯૧.

કોઠી કામી લાલચુ=જો હોય ભાઈતમામ,
તો પણ ભાઈને જગતમાં=કરતો ના બદનામ.
૨૯૨.

ભૂડો ભટકેલ ભાંમટો=જો હોય દુષ્ટ કસાઈ,
તો બી જગમાં બાણુજે=ભૂંડો પણ છે ભાઈ.
૨૯૩.

સાસુ સસરા સ્નેહીઓ=સાળા વણ વેહવાઈ,
સર્વે સાથી સુખ તણાં=દુઃખનો સાથી ભાઈ.
૨૯૪.

ભીડમાં કીલ્લો લાઈ છે=લાઈ દુઃખમાં સંગાત,
 બાણે એવા લાઈની=ધન્ય જનેતા માત.
 ૨૯૫.

સાત કુછંદી લાઈથી=એક પલે નહીં જાત,
 લાઈ પનોતા એકથી=પલશે લાઈ સાત.
 ૨૯૬.

લાખો અંદર એક હશે=લાઈ એવો તો કોય,
 ફાળી જગમાં જે નહીં=લાઈની ઇજ્જત ખોય.
 ૨૯૭.

લાઈ ખરો તે જગતમાં=દુઃખનો સાથી હોય,
 ભીડ પડે જો લાઈ પર=કદી ન બેસી જોય.
 ૨૯૮.

લાઈ ખરો, જે લાઈથી=કદી ન રાખે વેર,
 બાણો એવા લાઈથી=સુખ્યું લાઈનું ઘેર.
 ૨૯૯.

લાઈ ખરો જે લાઈ પર=રાખે માયા મહેર,
 ‘રૂસી’ એવા લાઈથી=લાઈને લીલા લહેર.
 ૩૦૦.

બહેન.

મતલબના સૌ જાણે=રનેડી સગાં તમામ,
પણ બહાલી મા જણી=દુઃખમાં આવે કામ.
૩૦૧.

સુખમાં સાથી સૌ થયે=મેઈ દયોડ દમામ,
આખરમાં તો મા જણી=દુઃખમાં ભીડશે હામ.
૩૦૨.

સદગુણી સંસારમાં=માય જણી છે બહેન,
દુઃખો દેખી લાઇનાં=પડે ન જેને ચેન.
૩૦૩.

માયાવંતી બહેનતા=સાયામાં સુખ ચેન,
પ્રેમ થકી જે બહેનતા=મર્યાં રહે છે નયન.
૩૦૪.

રૂડી બહેનો લાઇની=જગમાં રાખે રૂખ,
કોઇ દી મરતાંએ નહીં=દીએ લાઇને દુઃખ.
૩૦૫.

દુઃખમાં આવે ભાઈનાં બહેન ખરી સનમુખ,
જાણે એવી બહેનનાં પગે તમે છે સુખ.

૩૦૬.

મધુર આ જગમાં નથી બહેન જેવો બોલ,
મીઠી જેની મધુરનાં અમૃતથી અનમોલ.

૩૦૭.

બહેન ખરી જે ભાઈનાં દુઃખમાં રહે હરોલ,
જગમાં એવી જાણે બહેન હીનને તોલ.

૩૦૮.

ભાઈના દુઃખથી દાઝતી બહેન ખરો ગમ ખાય,
જગમાં એવી બહેન તો જગલે કોઈની થાય.

૩૦૯.

દુઃખમાં દેશે મા જાણી ભાઈને શવતદાન,
જરૂર જગમાં જાણે ભાઈ બહેન સમન.

૩૧૦.

ભાઈના દુઃખથી દાઝતો બહેન ખરી ગુણવાન,
'રૂસી' એવી બહેન પરનો જે તહારો પ્રાણ.

૩૧૧.

મતલબ.

મતલબ મીઠી સર્વને=મતલબના નર નાર,
જગમાં મીઠો છે સદા=મતલબનો સંસાર.
૩૧૨.

મતલબ કાળે માનવી=જીવંકશે ત્હારે પાય,^૧
દિલની મતલબ સારવે=કાતીલ શત્રુ થાય.
૩૧૩.

મતલબ એવી ચીજ છે=સૌને ખ્યારી હોય,
શાહ ફકીરો રંક બી ભલે અમીરો કોય.
૩૧૪.

મતલબના સંસારમાં=મતલબના સૌ જણ,
છ ટાંક બે તું માંગશું=દેશે તુંજને મન.
૩૧૫.

મતલબ ખ્યારી જગતને=જગ મતલબની બાણ,
મતલબને તું બાણને=કાગજ કેરું પાહાણ.
૩૧૬.

મતલબ છે કાતીલ ઘણી=બે ધારી તલવાર,
 ચેત્વી રહેજે જગતમાં=જેનાથી હુશીઆર.
 ૩૧૭.

મતલબ મીઠી મધ થકી=ના એવું અમૃત,
 મતલબ સર્વે પાર થઇ=કે બનશે યમદુત.^૧
 ૩૧૮.

મતલબમા હર માનવી=બોલે મીઠા બોલ,
 સારી મતલબ સારવે=સર પર લેશે ધોલ.
 ૩૧૯.

મતલબના સ્નેહી સગાં=કરશે ભારે વહાલ,
 કાઠી મતલબ ખુદની=થાશે જીવના કાળ.
 ૩૨૦.

મતલબ કેરાં મંદિરે=ધન જર આજ પૂંજાય,
 રામ નામની હામ તો=કોઈમાં નહીં જણાય.
 ૩૨૧.

મતલબ કેરી જલમાં=ભલાભલા સપડાય,
 'રૂસી' મતલબ કારણે=ઉંચ નિચ ઘર જાય.
 ૩૨૨.

હુમત.

નેક વિચારો જે કરે-રહી નેકીમા પુર,
સારી જગમાં જાણુજે-બલા તેની છે દુર.
૩૨૩.

નેક વિચારો જે કરે-નેકીમાં ચકચુર,
જોશો તેના મુખ પર-સદા ખુદાનું નુર.
૩૨૪.

નેક વિચારો જે કરે પાંહુચે ગુરથમાન,^૧
એ છે જગમાં જાણુજે-રહેબરનું ફરમાન.
૩૨૫.

નેક વિચારો જે કરે-અંતરને દરમ્યાન,
જાણું જગમાં નેક તે-ખરેખરો ઈન્સાન.
૩૨૬.

નેક વિચારો જે કરે કોઈ પુરૂષ યા નાર,
માનવી જગમાં જાણુજે તેજ ઉતરશે પાર.
૩-૭.

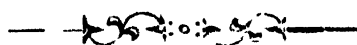
નેક વિચારો જે કરે=અંતરમાં નિર્ધાર,
જરૂર જગમાં બાણુજો-સુખ તેને ખીશ્યાર.
૩૨૮.

નેક વિચારો જે કરે=જન્મી જગમાં કોઈ,
જરૂર તેણે બહેશતની=ખુબ ખુશાલી જોઈ.
૩૨૯.

નેક વિચારો જે કરે=હાથ બદીથી ઘોઈ,
મરતાં મેલી તે ગયો=જગ પાછળ ખુશબોઈ.
૩૩૦.

નેક વિચારો જે કરે=લઈ યજ્ઞાંતું નામ,
જરૂર સુધરે તે તણાં જગમાં સર્વે કામ.
૩૩૧.

નેક વિચારો જે કરે=પી નેકીનું જામ,
'રૂસી' જગમાં જાણુજો=પામ્યો તે સુખધામ.
૩૩૨.

કુખત.

નેક સુખન સુખથી કહે=જે જણ સાંજ સહવાર,
રાજી તે ઉપર સદા=શ્રી દાવર દાદાર.
૩૩૩.

નેક સુખન સુખથી કહે=નર શું કે નાર,
જાણો કાની જગતમાં=સુખ્યો તેજ અપાર.
૩૩૪.

નેક સુખન સુખથી કહે=માની રખ ફરમાન,
જગમાં રાજી તે ઉપર=સદા રહે યજ્ઞદાન.
૩૩૫.

નેક સુખન સુખથી કહે=ખોળે નેક જખાન,
જાણો લવ તર્યો સદા=તે નર જગ દરમ્યાન.
૩૩૬.

નેક સુખન સુખથી કહે=ખોલે શખ્દો નેક,
રહેશે તે ઉપર સદા=મહિરખાન માલેક.
૩૩૭.

નેક સુખન સુખથી કહે-જે જણ વાર દરેક,
રહેશે રાજી તે ઉપર-ખલકતનો ખાલેક.

૩૩૮.

નેક સુખન સુખથી કહે-જન્મી જગમાં ખાસ,
દિલથી જાણો તે રહ્યો-સુખ્યો ખારો માસ.

૩૩૯.

નેક સુખન સુખથી કહે-રાખી સુખની આશ,
ખચ્ચિત રહેશે સુખ-રૂ-તે સાહેબની પાસ.

૩૪૦.

નેક સુખન સુખથી કહે-કરી ખુદાની યાદ,
જરૂર જાણો દાવરે-લીધી તેની દાદ.

૩૪૧.

નેક સુખન સુખથી કહે-રહે નેકીમાં શાદ,
'રૂસી' જીવતાં શાદ છે-શાદ સુવાની ખાદ.

૩૪૨.

હવરશત.

નેકીના જે કોઈ કરે=જગમાં રૂડાં કામ,
જરૂર જાણે તે તાણું=નામ રહ્યું હરનામ.

૩૪૩.

નેકીના કામો કરે=જે જણ રાખી હામ,
સીધો તે તો પહોંચશે=અંત સમે નિજધામ.

૩૪૪.

નેકીના કામો કરે=નેક બની નર નાર,
જાણે સારી જગતમાં=ખેડો તેનો પાર.

૩૪૫.

નેકીના કામો કરે=જે જણ વારંવાર,
જગમાં તેને છે સદા=દાવરનો આધાર.

૩૪૬.

નેકીના કામો કરે=જન્મી જગમાં જે.
રજસર તેને ના કદી=હોય શત્રુનો ભે.

૩૪૭.

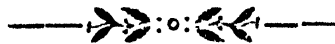
નેકીના કામો કરે=નેક ગણાયે તે,
જામાં જાણો તે સદા=દુઃખથી છોટો છે.
૩૪૮.

નેકીના કામો સીવા=કરે ન ખીજું બસ,
જાણો રઝૂંક રોજીમાં=છે તેના રસકસ.
૩૪૯.

નેકીના કામો કરે=રગડી તનની નસ,
તે નર પંકાશે જરૂર=જગમાં દિશા દશ.
૩૫૦.

નેકીના કામો કરે=દઈ નેકી પર મન,
જાણો તે તો બહેશતનું=ખરૂં કમાયો ધન.
૩૫૧.

નેકીના કામો કરે=રગડી તેમાં તન,
'રૂસી' જીંદગીભર જશે=સુખ્યા તેના દન.
૩૫૨.

ધીરજ.

ધીરજ ધરતાં શીખજે=ધીરજ સુખનું ધામ,
 બાણો ધીરજથી સરે=જગમાં રૂડાં કામ.
 ૩૫૩.

ધીરજ છે ધનના ચરૂ=દુઃખમાં આવે કામ,
 માટે મેળવવા જેને=ધર હૈયામાં હામ
 ૩૫૪.

ધીરજમાં છે ધન સદા-ધીરજમાં છે ધાન,
 જગમાં ધરશે ધીર જે=તેજ ખરો ઇન્સાન.
 ૩૫૫.

ધીરો વિરો નર અતી=શુરો ને બળવાન.
 બાણો રણસંગ્રામમાં=કદી ન જોશે હાન.
 ૩૫૬.

ધીરજનું ધન વાપરે=રણમાં જે રણધીર,
 જગમાં બાણો જય સદા=પામે તે શૂરવિર.
 ૩૫૭.

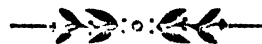
ધીરજ ધરજે માનવી-લાખ પડે દુઃખ શીર,
ધીરજ ધનનું મૂળ છે-મળશે ધનનો ગિર.
૩૫૮.

ધીરજ ધરજે માનવી-લાખ લલે હોય દુઃખ,
ખંદા ધીરજમાં સદા-ગ્નણુ સમાયું સુખ.
૩૫૯.

ધીરજ સુખનું ધામ છે-ધર ધીરજની ભુખ,
જરૂર ટકશે જગતમાં-તું દુઃખની સનમુખ.
૩૬૦.

ખંદા ત્હારી મુસાફરી-છે જગમાં મુશ્કીલ,
તો પાણુ ધીરજથી થશે-સહેલ ઘણી મન્ઝીલ.
૩૬૧.

ધીરજ દેજે મન તણે ધરજે ધીરજ દિલ,
'રેસી' ધરવા ધીર તું-જરી ન કરતો ઢીલ.
૩૬૨.

અખીલ.

અખીલને ઘર દ્રવ્યના=ભર્યા ચરૂ ઉભાય,
પડજો લાનત તે ઉપર=નહીં ખવાડે ખાય.

૩૬૩.

અખીલનું દિલ તંગ છે=પૈ પૈથી દુઃખ પાય,
એક પણ દમડી તે!ડતાં-જીવડો નીકળી જાય.

૩૬૪.

અખીલ બાળે પ્રાણને=પૈ ખર્ચાતાં એક,
હરગીઝ એવા મૂર્ખની=જતા ના સોડે છેક.

૩૬૫.

જોતાં મોંદું અખીલનું=હરકત નડે અનેક,
કોઈને દેખડાવે નહીં=મુખ જેનું માલેક.

૩૬૬.

અખીલ દિલનો સંગ છે=હોય ભલે ધનવાન,
જણો એથી તો ભલું=જંગલનું હયવાન.

૩૬૭.

અખીલ દિલનો માનવી=આ જગને દરમ્યાન,
ફેરો ફેકટ જન્મ લઈ=ચાલ્યો પશુ સમાન.
૩૬૮.

અખીલ ખાંધે દ્રવ્ય પર=મનમાં મોટી આશ,
બાણે મરતાં લઈ જવશ=દોલત મારી ખાસ.
૩૬૯.

અખીલ રાખે દ્રવ્યનો=ડુંગર પોતા પાસ,
દમડી કોડી ધર્મમાં=દેતાં પામે ત્રાસ.
૩૭૦.

અખીલ ખાય ના કદી=પેટ ભરીને અન્ન,
ભથ્થું જેના ઘેરમાં=સાત ચરતું ધન.
૩૭૧.

અખીલ ઘાલે ના કદી=સારાં વસ્ત્રો તન,
'રૂસી' દોલત હોય છતાં=અખીલ આળે મન.
૩૭૨.

સાદાઈ.

સાદાઈ સૌને પસંદ=સાદાઈમાં છે સુખ,
સાદાઈ જેણે સાચવી=હસ્તું તેનું સુખ.
૩૭૩.

સાદાઈ તજતો ના કદી-ખંદા જગ દરમ્યાન,
સાદાઈમાં રહેશે સદા=રાજ તે યજ્ઞદાન.
૩૭૪.

સાદાઈ શોભા જગ તણી=સાદાઈમાં છે લાભ,
માટે માથે રાખજે=સાદાઈનું તું આભ.
૩૭૫.

સાદાઈ સુખ છે સ્વર્ગનું=રાખ ઠેકાણે હોંશ,
જગમાં જન્મી માનજે=સાદાઈમાં સતોષ.
૩૭૬.

સાદાઈ વાપર સર્વદા=સાંભળ તું સજ્જન,
સાદાઈ જેવું સુખ નથી=આ જગમાં કોઈ પણ.
૩૭૭.

સાદાઈમાં શોભા ઘણી=સાદાઈ ધર ઇન્સાન,
જગમાં સાદાઈ વિન ખરે=નર પશુ સમાન.

૩૭૮.

સાદાઈ છે ઇન્સાનના=તનનો રૂડો સાજ,
ખંદા જગમાં જાણુજે=સાદાઈમાં છે લાજ.

૩૭૯.

સાદાઈનો સિકકો ખરો=લઈ કર હૈડે સીલ,
સાદાઈ જેણે સાચવી=જાણો તેજ અસીલ.

૩૮૦.

સાદાઈ શોભા ધર તણી=સાદાઈ શોભે ખાહાર,
માટે કરજે સર્વદા=સાદાઈ તું અખત્યાર.

૩૮૧.

સાદાઈનું ઝળકે સદા=જે જાણુ માથે તાજ,
'રૂસી' જગમાં તે તણી=ઈઝત, હુર્મત, લાજ.

૩૮૨.

સફાઈ.

સફાઈ તનની રાખજે=સફાઈમાં છે સુખ,
નિશ્ચય જગમાં બાણુજે=પુવડતામાં દુઃખ.
૩૮૩.

સફાઈ મનની રાખજે=કરજે મનને સાફ,
ખીલશે ખોરેહુ તુજ તાણું-ચહેરાની અતરાફ.
૩૮૪.

સફાઈ ઘરની રાખજે-રાખ સફાઈ બહાર,
રોજ રજજકના રૂડાં=ખુલશે સઘળાં બાર.
૩૮૫.

સફાઈમાં સત માનજે=સુખ સમાયાં લાખ,
પુવડતાની જીંદગી-પડજે તે પર ખાક.
૩૮૬.

સાફ સદા આ રાખજે=હારાં દીલની ખાપ,
નુરી જેના તેજગી=જળશે સઘળાં પાપ.
૩૮૭.

સજે તો તું સજજે=સકાઈને શાશુગાર,
સદા જગતમાં રાખજે=સાક દિલે વહેવાર.
૩૮૮.

સાક સકા તું રાખજે=મિનોઈ જગની રાહ,
કારણ એક દહાડો જવુંછ સહેબની દગાહ.
૩૮૯.

સકાઈને હર વાતની=રાખે જે ધનસાન,
તો સુખ તેને છે સદા=આ જગને દરમ્યાન.
૩૯૦.

મેલે ભર્યું અંતઃકરણ=કીધું જેણે સાક,
ખંદા જગમાં બાણુજે પાપ તેના કુલ માક.
૩૯૧.

સકાઈથી છે જગતનાં=લાખ તરેહના સુખ,
'રેસી' જગમાં રાખજે=સુઘડતાની ભુખ.
૩૯૨.

સલુકાઈ.

સલુકાઈ સંસારમાં નર સર્વેથી રાખ,
ફળ તેના જગમાં પછી સાથી ઉત્તમ ચાખ.
૩૯૩.

શીખજે નર સંસારમાં સલુકાઈની રીત,
કરે તો કરજે સદા સલુકાઈની પ્રિત.
૩૯૪.

કરજે નર જગમાં સદા સલુકાઈનો સંગ,
વાળી દેશે જે ત્હને વ્યાજ સીકકે ખંગ.
૩૯૫.

સજ્જનથી તું શીખજે સલુકાઈ ઈન્સાન,
ખચિત તેમાં બાણજે મળ્યું જીવતદાન.
૩૯૬.

સલુકાઈ જેવું નથી ધન દોલતનું સુખ,
નિયું સર દવલત તાણું સલુકાઈ સનસુખ.
૩૯૭.

સલુકાઈથી શોભશે=તાજ, રાજ ને પાટ,
વિન સલુકાઈ બાણજે=ઈઝઝત બારેવાટ.
૩૯૮.

સલુકાઈનો સર્વદા=સજ તન પર તું સાજ,
એવા રૂડા સાજથી=રહેશે ત્હારી લાજ.
૩૯૯.

સલુકાઈનો શીખજે=જગમાં રૂડો પાઠ,
સલુકાઈમાં બાણજે=લયાં સદગુણ સાડ.
૪૦૦.

ટંકશાલી સીકડો ખરો=સલુકાઈનો બાણ,
સલુકાઈથી સાફ કર=હૈયું આરસપાણ.
૪૦૧.

સંતોષી થઈ રહે સદા=સલુકાઈ દરમ્યાન,
'રૂસી' એ સત બાણજે=ખુદાઈ છે ફરમાન.
૪૦૨.

ભલાઈ

સિવા ભલાઈ જગતમાં=કરતો ના વેપાર,
ભરે તો ભરજે તું સદા=ભલાઈનો ભંડાર.

૪૦૩.

ભલું ભલાઈથી થશે=ભલો ભલાનો સાર,
જગમાં ઝાઝું તેજ કર ભલાઈ તાણું બાબર.

૪૦૪.

ભલું વિચારે, ભલું કરે=ભલી ઉચ્ચારે વાણુ,
જગમાં તું સત જાણજે-તેજ હીરાની ખાણુ.

૪૦૫.

ભલા વિચારેથી થશે=કામ ભલાં સુબાણુ,
જગમાં રૂડા શબ્દોથી=કદી ન થાશે હાન.

૪૦૬.

ભલું, ભલાઈમાં સદા=ભલો, ભલો અંબામ,
ખંદા જગમાં જાણજે=ભલાઈમાં છે નામ.

૪૦૭.

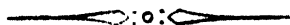
ધરે તો બંદા ધર સદા=લલાઈની તું હામ,
જગમાં તું ને આવશે=લલાઈ આખર કામ.
૪૦૮.

લલું પરાયાનું કરો=જન્મી જગ દરમ્યાન,
જગમાં તેનું રહી જશે=અંમર નામ નિશાન.
૪૦૯.

માનવ જન્મી જગતમાં=ધર લલાઈનું ધ્યાન,
સત કરી દીલથી જાણુજે=છે તેમાં કલ્યાણ.
૪૧૦.

લલાઈના લવ સિંધુમાં=તેરવ તનની નાવ.
સહેજે પાર ઉતારશે=લલાઈ પર ધર ભાવ.
૪૧૧.

પાસા ફેંકો લલાઈના=પડશે તર્યાપાવ,
'રેસી' જગમાં આવશે=વારંવાર નહીં દાવ.
૪૧૨.

બદી.

બદી ન કરતો કોઈથી=બંદા સાંભળ વાત,
બદીથી જોશે જગતમાં=પુરાઈ દહાડો રાત.

૪૧૩.

પુરાઓની પુરાઈનો છે પુરો અંજામ,
માટે ભીડતો ના કદી=પુરાઈની તું હામ.

૪૧૪.

પુરો છોડે ના કદી=પુરાઈ કેરાં કામ,
પોતે રૂસ્વા થઈ, કરે=ખીજાંને બદનામ.

૪૧૫.

કદી ન બંદા કર બદી=મદી પુરૂ પાપ,
નક્કી જગમાં જાણુજે=મદી નકનું માપ.

૪૧૬.

મૂળ બદી છે પાપનું=કપાય એટલું કાપ,
કારણ પડશે કાળની=એકાએકી થાપ.

૪૧૭.

તજ બંદા તું જગતમાં=બદી તણો વેપાર,
એક હી તુને લઈ જશે=બદી નર્કને દાર.

૪૧૮.

બદલો બદ છે પુરાઈનો=પુરાઈ કરશે દાર,
જીત કદી જશે નહીં=પુરાઈમાં છે દાર.

૪૧૯.

પુરામાં પુરી ઘણી=પુરાઈની છે જાલ,
માટે ચાલે જગતમાં=જોઈ વિચારી ચાલ.

૪૨૦.

સત સંગ્રામે કામ શું=બદીની આવે દાળ,
માનવી જગમાં જાણુજે=પુરાઈ જીવનો કાળ.

૪૨૧.

બદકારી બંદા કદી=કરતો ના અંજાણુ,
જરૂર જગમાં જાણુજે=બદી નર્કની ખાણુ.

૪૨૨.

બદીનું ક્ષણ લયલિત છે=બદીનો બદ અંજામ,
રે! આ જગમાં છે બદી=દોજખ કેડૂ ધામ.

૪૨૩.

બદી ન કરતો કોઇથી=બદીનો બદલો બદ,
જગમાં બેશે રંજ બહુ=બદી થકી બેહુદ.
૪૨૪.

જન્મી જગમાં જે કરે=બદકારી બદકાર,
નીશંક બાણો જગતમાં=ધૂળ તેનો અવતાર.
૪૨૫.

બુરાં કામો બદ કરે=બુરાં બોલે વેણુ,
જગમાં તે બદકાર છે=બુરાં જેના નેણુ.
૪૨૬.

બુરા ખ્યાલો લાવતાં=બુરા નિકળે બોલ,
બુરાં કામો નિપજે=જ્ઞાની કરજે તોલ.
૪૨૭.

બદલો બદનો પામશે-બુરો બહુ બદકાર,
બંદા કરતો ના કદી=બદી તણો રોજગાર.
૪૨૮.

બદબખ્તિ બંદા સમજ=બદીમાં છે નિર્ધાર,
બુરે બુરૂ પામશે='રૂસી' વાત વિચાર.
૪૨૯.

સખી.

સખી સદા સંસારમાં=પામે જગતું મુખ,
સારી જગમાં જાણુજો=તપે ન જેને દુઃખ.

૪૩૦.

સખી સખાવતની સદા=રાખે ભારે ભુખ,
સારી જગમાં રહે સદા=સખીનું હસ્તું મુખ.

૪૩૧.

સખી સદા સંસારમાં=રહે મુખથી ભરપુર,
આ જગમાં તમ જાણુજો=બહા સખીની દુર.

૪૩૨.

સખી સખાવતનો સદા=ખની રહે આતુર,
જેના મુખ પર છે સદા=તે યજ્ઞદાનું ગુર.

૪૩૩.

સખી નરો સંસારમાં=સદા રહે ધનવાન,
કારણ જેઓ રંકને=બક્ષે ભુવતદાન.

૪૩૪.

સખી નરો સંસારમાં=અંમર રહો ગુણવાન,
જે કોઈ પાલે રંકને=તેજ ખરો ઇન્સાન.

૪૩૫.

સખી સદા સંસારમાં=સુખ્યાં રહો નરનાર,
જગમાં રંકોના જેઓ=ખરે છે પાલનહાર.

૪૩૬.

સખી જીવો સંસારમાં=રંકોનો આધાર,
જગમાં મરજો સો ભલે=મરો ન એક દાતાર.

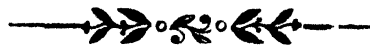
૪૩૭.

સખી સખાવતમાં શુરો=સખાવતે ખુશહાલ.
છે જેના ઉપર સદા=રાજ દીનદયાલ.

૪૩૮.

સખી સખાવતથી કદી=હટે નહીં કોઈ કાલ,
'રૂસી' એવા જીવજો=સદા પ્રભુના લાલ.

૪૩૯.

પાપ.

કાપ ખુરો છે પાપનો=કદી ન છોડે દાવ,
જાણો પાપે એકના=દુખે સોની નાવ.
૪૪૦.

સર્વેથી ખુરો ઘણો=પાપ તણો છે ઘાવ,
માટે પાપોમાં નહીં=નાહક ગોટાં ખાવ.
૪૪૧.

પાપ પૂર્વના શ્રાપ છે=નથી પાપમાં સુખ,
જરૂર જાણો પાપમાં=સદા સમાયું દુઃખ.
૪૪૨.

પાપે મન લથું જેતું=પાપેજ લથું સુખ,
પાપે લથું પેટ તો=પુણ્ય તણી કયાં ભુખ?
૪૪૩.

પાપી જન્મે પૃથ્વિમાં=પાપ તણી લઈ ઠોર,
છે શું શું સુખ સ્વર્ગનાં=તે જાણે શું ઠોર?
૪૪૪.

પાપી પુરો પાપમાં=બની રહે તરબોર,
 ૧નિજના છિદ્રે ઢાંકવા=ગણે શાહુને ચોર.
 ૪૪૫.

પાપ પાપ ને પાપમાં=પાપીઓ ચકચુર,
 પૂણ્યવાન ભૂખ્યા મરે=દુષ્ટ જમે ભરપુર.
 ૪૪૬.

પાપ તણી તજ બાપ તુ=પાપ થકી રહે દુર,
 બંદા પાપે દુખશે=કહેવું માન જરૂર.
 ૪૪૭.

પાપીઓ જગમાં નહીં=પાપ કરી પસ્તાય,
 કયાંથી ફાની જગતમાં=તે નર મુક્તિ પાપ.
 ૪૪૮.

સૃષ્ટિમાં સૌથી બુરો=પાપ તણેા સંતાપ,
 જાની હોય તું માનવી=કદી ન કરતો પાપ.
 ૪૪૯.

પાપ કદી બોલે નહીં=મુખથી આપોઆપ,
 ‘રૂસી’ આખર મારશે પાપ તણેા પરિતાપ.
 ૪૫૦.

સુસંગી.

સુસંગીના સંગમાં=રહો સદા નરનાર,
માનવી જગમાં બાણજે=સારે સારો સાર.
૪૫૧.

સુસંગીના સંગમાં=સુદ્ધ છે નિર્ધાર,
માટે સત સંગે રહો=તરસો ભવની પાર.
૪૫૨.

સુસંગીના સંગમાં=સાર રૂડો સર્યામ,
જગમાં પાછળ રહી જશે=સુસંગે સત નામ.
૪૫૩

સુસંગીના સંગમાં=સદા સુધરશે કામ,
બંદા બીડજે તું સદા=સુસંગ માટે હામ.
૪૫૪.

સુસંગીની પ્રિત છે=સદા સુખનું રાજ,
જગમાં તું સત બાણજે=સુસંગે રહે લાજ.
૪૫૫

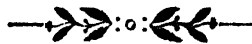
સુસંગીના સંગથી=જ્ઞાન ગલીમાં ગાજ,
જરૂર સુધરી સૌ જશે=જગમાં ત્હારાં કાજ.
૪૫૬.

સુસંગીની પ્રિતમાં=લાખ ઘણું છે સુખ,
મરતાં સુધી દેખશે=એક રતી ના દુઃખ.
૪૫૭.

સુસંગીની પ્રિતમાં=રહેશે હસ્તું મુખ,
માટે જગમાં રાખજે=સત સંગતની ભુખ.
૪૫૮.

સુસંગીના સંગથી=અગર હશે હયવાન,
તે પણ નક્કી થઈ જશે=ખરેખરે ધનસાન.
૪૫૯.

સુસંગીના સંગમાં=જાણુ સલામ ! જાન,
'રેસી' જગમાં જન્મ લઈ=રહે સતસંગ દરમ્યાન.
૪૬૦.

કુસંગી.

કુસંગીનો સંગ તને=કુસંગે છે હાન,
જાણો એક તો પત જશે=ખીજો જશે પ્રાણ.
૪૬૧.

કુસંગીનો સંગ તને=ફસો નહીં અંજાણ,
ચેતી જગમાં ચાલને=ચિમટી બધે કાન.
૪૬૨.

કુસંગીના સંગમાં=નામ થશે બદનામ,
જગમાં કુસંગે કદી=નહીં સુધરશે કામ.
૪૬૩.

કુસંગીના સંગમાં=ભટકી થામેથામ,
રૂસવા જગમાં બહુ થશે=ધ્રુજત કોડી દામ.
૪૬૪.

કુસંગીના સંગથી=કુછંદી જણ થાય,
જીત્યો તે નર જગતમાં=દુર તેથી કોઈ જાય.
૪૬૫.

કુસંગીની   પ્રિતમાં=પડી ને કોઈ અટવાય,
દુઃખના ભારી   દુઃગરોનીચે તે કચડાય.
૪૬૬.

કુસંગીની   પ્રિતમાં=સુખ કદી નવ હોય,
ખંદા   જાણી   ભેધને=કાં તું લજ્જા ખોય ?
૪૬૭.

કુસંગીની   પ્રિતમાં=ક્રિયા સુજળ કોય,
તો તમ જાણો દુઃખ સીવા=તે બીજું શું જોય ?
૪૬૮.

કુસંગીની   પ્રિતમાં=જે ક્રિયાં નરનાર,
જાણો દિલથી જગતમાં=ધૂળ તેનો અવતાર.
૪૬૯.

કુસંગીના   સંગમાં=થાશે સદા ખવાર,
'રેસી' જાણો જગતમાં=ઇંઝઝત પારાવાર.
૪૭૦.

મહેનત.

મહેનત કર તું માનવી=મહેનતમાં છે ધન,
બંદા મળશે ધન નહીં=તો પણ મળશે અન્ન.
૪૭૧.

મહેનત કાજે માનવી=સર્જાયું છે તન,
માટે તહાડું રોકજે=મહેનત ઉપર મન.
૪૭૨.

મહેનત કરજે માનવી=છે જેમાં ધનધાન,
જે છે માણસ આણસુ=તે છે પશુ સમાન.
૪૭૩.

મહેનત કરજે માનવી=જન્મી જગ દરમ્યાન,
જગમાં મહેનત કાજ તો=સર્જાયું ઈન્સાન.
૪૭૪.

મહેનત કર તું માનવી=છે જેમાં ના લાજ,
બંદા ધર હૈયે ઉમંગ=મહેનત કરવા કાજ.
૪૭૫.

મહેનતમાં છે માનવી=જરુર સુખનું રાજ,
રહે છે માણસ આળસુ=હુર વાતે મહોતાજ.
૪૭૬.

મહેનત કરજે માનવી=મળશે અમૃત રસ,
ખંદા મહેનત પર જરુર=કમ્મર તહારી કસ.
૪૭૭.

મહેનત કરજે માનવી=રગડી તનની નસ,
મનથી આળસને તજી=ઉમંગ ધરજે યસ.
૪૭૮.

મહેનત કરજે માનવી-છે મહેનતમાં સુખ,
જો તું રહેશે આળસુ=જોશે ભારી દુઃખ.
૪૭૯.

મહેનત કર તું માનવી=રાખી સુખની ભુખ,
'રૂસી' માણસ મહેનતું=બહાલું સૌ સનમુખ.
૪૮૦.

ખરો દોસ્ત.

દોસ્ત ખરો તે જાણુજે=દુઃખમાં આવે કામ,
પ્રેમી એવા દોસ્તથી=રહેશે લાજ તમામ.

૪૮૧.

દોસ્ત ખરો તે જાણુજે=દુઃખમાં ભીડે હામ,
ખાહુદુર એવા દોસ્તનો=રહેજે થઇ ગુલામ.

૪૮૨.

દોસ્ત ખરો તે જાણુજે=રહે આશ્તમાં પાસ,
જગમાં એવા દોસ્તનો=થઇ રહેજે તું દાસ.

૪૮૩.

દોસ્ત ખરો તે જાણુજે=દુઃખનો સાથી પાસ,
રૂડા એવા દોસ્ત પર=ખાંધ સદા તું આશ.

૪૮૪.

દોસ્ત ખરો તે જાણુજે=રાખે છાનો ભેદ,
એવા જાની દોસ્તથી=કદી ન જોશે ખેદ.

૪૮૫.

દોસ્ત ખરો તે બાણજે નહીં આંખોમાં કેદ,
જગમાં એવા દોસ્તથી=પડશે પાર ઉમેદ.

૪૮૬.

દોસ્ત ખરો તે બાણજે=પરમાર્થમાં પૂર,
રૂડાં એવા દોસ્તથી=મળશે સુખ જરૂર.

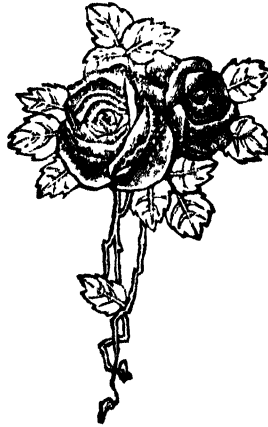
૪૮૭.

દોસ્ત ખરો તે બાણજે=રૂડી અસ્લત હોય,
ઘર બાંધે જો દોસ્તના=સાફ નજરથી જોય.

૪૮૮.

દોસ્ત કરે તો કર ગુણી=પરદુઃખલંબન કોય,
'રૂસી' કારણ દોસ્તને=પ્રાણ પોતાનો ખોય.

૪૮૯.

ખોટો દોસ્ત.

દોસ્ત તેને ના જાણુજે=દિલનો હોય નાદાન,
સો દરજ્જે તેથી ભલો=શત્રુ કોઈ ગુણવાન.

૪૯૦.

દોસ્ત તેને ના જાણુજે=નહીં જેનામાં જ્ઞાન,
જગમાં એવા દોસ્તથી=અચાવ ત્હારો જાન.

૪૯૧

દોસ્ત તેને ના જાણુજે=હોય મૂર્ખનો રાય,
ભૂંડા એવા દોસ્તથી. ઇજ્જત કો'દી જાય.

૪૯૨.

દોસ્ત નહીં એવો કરો=હોય અકલથી વેર,
ભૂંડા એવા દોસ્તથી જરૂર ભાગે ઘેર.

૪૯૩.

દોસ્ત નહીં એવો કરો=દુધ ખુંદમાં ફેર,
'રૂસી' એવા દોસ્તથી રૂસ્વા શહેરે શહેર.

૪૯૪.

નિન્દા.

નિન્દા કરવી નેહેસ્ત છે તજ નિન્દા નાદાન,
નિન્દકને તું બાણજે=લસતા શ્વાન સમાન.
૪૯૫.

નિન્દક રહે છે જગતમાં=પૈ પૈનો મોહુતાજ,
બાણો જગમાં તે છતાં=નિન્દકને નહીં લાજ.
૪૯૬.

નિન્દામાં તુકસાન છે=નફા કદી ના હોય,
કાં બંદા તું હાથશ્રી=સુખ સ્વર્ગનું ખોય.
૪૯૭.

ધુએ ધોખી દામ લઈ ચિઠડાં મેલાં કોય,
પાપ પરાયું માનવી-કાં તું ફેકટ ધોય.
૪૯૮.

નિન્દા જગમાં બાણજે છે ખંજરની ધાર,
માટે તજ નિન્દા તણા=જગમાં તું વેપાર.
૪૯૯.

હાથ ઉઠાવી લે હવે=નિન્દાથી નિર્ધાર,
નહીં તો બંદા બાણજે=છે દોજખમાં ઠાર.
૫૦૦.

નિન્દા ઘર છે પાપનું=લયલિત ને ભૈંકાર,
માટે નિન્દા છોડજે=તો થાશે ઉદ્ધાર.
૫૦૧.

નિન્દા ભૂંડી ચીજ છે=સંકટ કેરી બાળ,
આખર નિન્દામાં થશે=જરૂર પાયામાલ.
૫૦૨.

નિન્દા ભૂંડી ચીજ છે=નિન્દા જીવનો કાળ,
કરશે તુજને ખ્યાર જે=ચેતી જગમાં ચાલ.
૫૦૩.

નિન્દા કરતાં પારકી=પાપે ઘડો ભરાય,
જગમાં બોલો પાપનો=માથે ભેગો થાય.
૫૦૪.

નિન્દા કરવી નેહેસ્ત છે=જનમી જગ દરમ્યાન,
'રૂસી' કહે રોજી ઘટે=ઘટે ખીલું ધનધાન.
૫૦૫.

પરનિન્દા.

પરનિન્દામાં માનવી=મન ત્હારું ના રોક,
જઈને પડશે નર્કમાં=પાછળ મુકશે પોક.
૫૦૬.

પરનિન્દાથી માનવી=ફેરવ ત્હારી ડોક,
જન્મી પરનિન્દા તણો=કદી ન ભણતો શ્લોક.
૫૦૭.

પરનિન્દા છે માનવી=મહા પાપોતું કામ,
જરૂર નર્કે જાણીને=નિન્દક કેરું ધામ.
૫૦૮.

પરનિન્દાથી માનવી=મન મેલું તુંજ થામ,
ના તો થાશે જગતમાં=જરૂર તું બદનામ.
૫૦૯.

પરનિન્દા જેવું નથી=જાણુ નીજું પાપ,
સમજો નિન્દામાં બીજું=નથી સિવા સંતાપ.
૫૧૦.

પરનિન્દા છે ડાકણી=પાડે પેટે કાપ,
માટે જપતો ના કદી=પરનિન્દાની જાપ.
૫૧૧.

પરનિન્દા ભૂંડી તજી=સીધે રસ્તે ચાલ,
રજભર કરતો ના કદી=પરનિન્દાનો ખ્યાલ.
૫૧૨.

પરનિન્દાનો વેપલો=છે આફતની જાલ,
ફેાકટ પરનિન્દા કરી=ઘર નિજનું ના ઘાલ.
૫૧૩.

પરનિન્દા કરવી ખુરી=છે બહુ પાપ જખુન,
કર ને જો એ છે ખરો=કુદરતનો કાનુન.
૫૧૪.

પરનિન્દાથી માનવી=ઘટશે તનનું ખુન,
તુજમાં ડાહપણ હોય તો=સુબોધ મ્હારો સુણ.
૫૧૫.

પરનિન્દામાં પાપીઓ=હરે પરાયું પાપ,
'રેસી' જે ઉપર પડો=સદા પ્રભુના શ્રાપ.
૫૧૬.

ચઢતી.

ચઢતી ત્હારી જોઈને=ચાહશે સૌ નિર્ધાર,
ચઢતીમાં ત્હારી થશે=અનેક તાબેદાર.
૫૧૭.

ચઢતીમાં ચ્હાશે તને=કુટુંબ ને પરિવાર,
જાણો ધરની નાર ખી=નમશે સૌ સો વાર.
૫૧૮.

ચઢતી સુખનું નામ છે=ચઢતી સુખનું ધામ,
ચઢતીમાં ઉચો ચઢે=હલકો હોય હજમ.
૫૧૯.

રંગ ચઢતીનો જોઈ સૌ=ગજગજ નમે તમામ,
જાણો એવો ચઢતીનો=છે સૌ દોડદમામ.
૫૨૦.

ચઢતીમાં ચોપાસથી=મળે અનુપમ માન,
ચઢતીને તું જાણજો=સ્વર્ગય સુખ સમાન.
૫૨૧.

ચઢતીમાં જણુ પારકાં=પોતાના થઈ જાય,
એવું ચઢતીનું ચલણુ=ચોખ્ખાનું અંકાય.
૫૨૨.

ચઢતીની છે ચહેલમહેલ=જ્યાં જોશો ત્યાં ખાસ,
ડંકો ભારી ચઢતીનો=વાગે ચારો પાસ.
૫૨૩.

ચઢતી કોઈની રહી નહીં=રહ્યાં ન રાજો તાજ.
જે કે કાલે શાહ હતા-આજ થયા તારાજ.
૫૨૪.

પુલતો ના મનથી કદી=જોઈ ચઢતીનું રાજ,
જાણો ચઢયા જે ઘણાં=તે પડવાને કાજ.
૫૨૫.

ચઢતી ત્હારી જોઈને=ધરશે સૌ કોઈ હાથ,
પણુ તે પડતી આવતાં=કદી ન દેશે સાથ.
૫૨૬.

ચઢતી જોઈ સૌ જાણો=ધરશે તુજને બાથ,
'રેસી' દુર ખસ્તા થશે-હાત ત જોઈ અનાથ.
૫૨૭.

પડતી.

પડતી ત્હારી જોઈને=પાર પડોશી ખાસ,
જગમાં તુંને જાણુજો--દેશે ભારી ત્રાસ.
પર૮.

પડતીના દુઃખ લાખ છે=જ્ઞાની કરજો કયાસ,
જરૂર જગમાં જાણુજો=પડતી પર પયાસ.
પર૯.

ભૂડાં દુઃખ પડતી તણાં=મારે છુપ્યો માર,
જરૂર પડતીમાં થશે=દુઃખથી નર લાચાર.
પ૩૦.

પડતીમાં શરા નરો=શેરોને જીતનાર,
જરૂર ખાશે જગતમાં=કાયરથી તે હાર.
પ૩૧.

પડતીમાં રનેહી સગાં=મિત્રો ખાસોઆમ.
કોઈથી તુંને આવશે=કદી ન જગમાં કામ.
પ૩૨.

પડતીમાં નારી તજી=જશે પરાયે ધામ,
રૂસ્વા ભારે તું થશે=ઘરઘર ગામેગામ.
૫૩૩.

પડતીનો પાયો અબળ=નહી સબળ તું માન.
બંદા જે પર આશાતું=કદી ન બાંધ મકાન.
૫૩૪.

પડતીમાં પડશે નિચે=ઉંચેથી ઈન્સાન,
બંદા રહેશે સર્વદા=ભયમાં તહારો જાન.
૫૩૫.

પાસો ભુરો પડતીનો=પડે ન સીધો કાચ,
જગમાં જીતશે ના કદી=વધુ શું કરવા ખોચ.
૫૩૬.

પડ્યો ઉઠે ના કદી=પડતી જેની હોય,
'રૂસી' જગમાં તે બીજું=કબૂત વિના શું જોય?
૫૩૭.

દુઃખમાં દુઃખ શું ?

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=દુઠે લવની પાળ,
 ઝાઝુ મહા દુઃખ બીજું=ખોટું આવે આળ.^૧
 ૫૩૮.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=કપુત જેના બાળ,
 બાણો એ કરતાં ભલો=માત પિતાનો કાળ.
 ૫૩૯.

દુઃખમાં દુઃખ છે બાળને માત પિતા બદલેલ.
 જેનો સંગ કાશી જવો=બાણો બહુ મુશકેલ.
 ૫૪૦.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=ઘર નારી વંઠેલ,
 બાણો તે ભર્થારનો=જન્મ બગડ્યો ખેલ.
 ૫૪૧.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=નારીનો ભર્થાર,
 કર્મે મળ્યો હોય ભૂડો=ધૂળ તેનો અવતાર.
 ૫૪૨.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=ગરીબડો સંસાર,
ઘરમાં એક રળનાર ને=ખાનારાં જણુ ખાર.

૫૪૩.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=લાંઘે કોઈનું ઘેર,
જગમાં તેને જાણુજે=સુખ સાથે છે વેર.

૫૪૪.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=રાજ્ય તરફનો કહેર,
જાણુ જીવની હાન છે=વસ્તુ તેને શહેર.

૫૪૫.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=ખેઈન્સાફી રાજ,
ભૂડાં એવાં રાજ્યમાં=રૈયત છે તારાજ.

૫૪૬.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=જો રૈયત નારાજ,
ભયમાં તે શાહનું સદા=રહે રાજ ને તાજ.

૫૪૭.

દુઃખ મહોટું, શ્રીમંત જોના=હોય માત ને તાત,
તોય તેના ખાળકો=ટવળે ખાવા ભાત.

૫૪૮.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=કરજ પરાયું ખાસ,
લાગે ખાવા ભૂખ નહીં=ના પાણીની ખ્યાસ.
૫૪૯.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=ગરીબાઈનો ત્રાસ,
એવું ખીજું દુઃખ નથી=ધર્તિની ચોપાસ.
૫૫૦.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=ના દુઃખ એવું કોય,
જાણો જે કોઈ વાંઝણી=નારી જગમાં હોય.
૫૫૧.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=જીવતો સ્વામી ખોય
જગમાં તે અખળા સદા=હાથ સુખોથી ધોય.
૫૫૨.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=જો ટુટો સંસાર,
જીવતાં પણ જીવંત કદી=પડ્યાં જે નર નાર.
૫૫૩.

દુઃખમાં દુઃખ મહા દુઃખ છે=રાંડે જે ભરથાર,
'રેસી' સુખ્યો તે નહીં=ભલે ફરે ભવ ચાર,
૫૫૪.

સુખમાં સુખ શું?

સુખમાં સુખ તેને સદા=હોય લક્ષ્મિનો લાગ,
જાણો તેના સર ઉપર-રહે ઇચ્છતની પાગ.^૧
પપપ.

સુખમાં સુખ તે નારને=સોવાસણ સોહાગ,^૨
જરૂર જગમાં જાણજો=ધનધન તેનું લાગ.
પપદ.

સુખમાં સુખ તેને સદા=સપુત જેના બાળ,
જગમાં તેના જાણજો=માતપિતા છે નેહાલ.
પપ૭.

સુખમાં સુખ છે સર્વદા નેક જેની હોય ચાલ,
ખીજું એથી સુખ સરસ=ના મળશે કોઈ કાલ
પપટ.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=અખંડ જેનું ઘર,
જ્યાંદા એથી સુખ સરસ=મળશે નહીં પળભર.
પપદ.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=જમીન, ભેરૂ, જર,
જગમાં એ વિન બાણુભે=છે આ ધૂળ જીવતર.
૫૬૦.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=સલાહ સંપત્તિ સુખ,
જે જે ઘરમાં સંપ છે=હસ્તાં છે ત્યાં મુખ.
૫૬૧.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=હોય ભક્તિની ભુખ,
બાણુ તે છે સુખંડૂ=સાહેબની સન્મુખ.
૫૬૨.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=સંપીલો સંસાર,
ફાંની જગમાં બાણુભે=તેજ સુખી નરનાર.
૫૬૩.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=તનતું સુખ નિર્ધાર,
ખીજી એવું સુખ નથી=જગમાં કોઈ જીનહાર
૫૬૪.

સુખમાં સુખ તેને સદા=સાચ પુરૂષ હોય કોય,
જેને વિધ્નો સો નડે=સાચ કદી ના ખોય.
૫૬૫.

સુખમાં સુખ તેને સદા=શાન્તિ મનને હોય,
ખરેજ તે નર જાણુજે=સુખ અનુપમ જોય.

૫૬૬.

સુખમાં સુખ મહાસુખ છે=નારી નીતિવાન,
કોઈ એવું તો સુખ નથી=ખીજું કાંની જેહાન.

૫૬૭.

સુખમાં સુખ મહાસુખ છે=હોય પતિ કુળવાન,
દીલથી નારીને ગણે=ખે તનમાં એક જાન.

૫૬૮.

સુખમાં સુખ મહાસુખ છે=સલાહ સંપ થોમેર,
મનથી કરજો ખાતરી=પૂછી ઘેરો ઘેર.

૫૬૯.

સુખમાં સુખ મહાસુખ છે=જે પર હરીની મહેર,
જરૂર જગમાં જાણુજે=તે ઘર લીલાં લહેર.

૫૭૦.

સુખમાં સુખ જે પાદશાહ=ઈન્સાફી હર હાલ,
હરદમ તેના રાજ્યમાં=રૈયત હોય ખુશાલ.

૫૭૧.

સુખમાં સુખ તે રાજ્યને=રૈયત માલામાલ,
દીલમાં તેને લય નથી=શત્રુનો કાઈ કાલ.

૫૭૨.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=ફરજંદ તાબેદાર,
જાણે તે માઆપના=સુખ તણે નહીં પાર.

૫૭૩.

સુખમાં સુખ જે આદમી=મનનો મિલનસાર,
દીલનો સાચો હોય, વળી=નેકીનો ભંડાર.

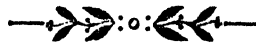
૫૭૪.

સુખમાં સુખ મહા સુખ છે=જે ઘર ધનના ઢગ,
ફાની જગમાં જાણુજે=પૂંજય તેના પગ.

૫૭૫.

સુખમાં સુખ તેને સદા-હુકે જેને જગ,
'રેસી' ખીજું સુખ છે=જેનો મહોટો વગ.

૫૭૬.

પ્યાર.

પ્યાર ખરો સંસારમાં નર નારીનો હોય,
તે જેવું જોડું સુખી હોય બીજું ના કોય.
૫૭૭.

નિર્મળ પ્યારે જગતમાં જોડું સુખ બહુ જોય,
પ્યાર વિના સંસારમાં જન્મ અકારત ખોય.
૫૭૮.

પ્યાર અમૂલ એક ચીજ છે પામે કીસમતદાર,
પરણે જોડું પ્યાર વિનવળ તેનો અવતાર.
૫૭૯.

પ્યાર અમૂલ એક ચીજ છે ઇન્સાનોને કાજ,
જરૂર જગમાં જાણુજો પ્યાર સુખનો સાજ.
૫૮૦.

પ્યાર વૈભવ જગતનો પ્યાર છે સરતું તાજ,
ફાની જગમાં જાણુજો પ્યાર જેવું ના રાજ.
૫૮૧.

ભર્યો જેમાં હોય અખુટ=પરમેશ્વરનો પ્યાર,
ખંદો તે જેવો નથી=કોઈ પણ કીસમતદાર.
૫૮૨.

પ્યાર ખરો સંસારમાં=વહેતાં જળની ધાર,
જગમાં નિર્મળ રાખજે=સઉ પરહારો પ્યાર.
૫૮૩.

પ્યારનો પર્વત શ્રેષ્ઠ છે=ચઢે મુસાફર કોઈ,
જરૂર જગમાં જાણજે=તેણે દુન્યા ખોઈ.
૫૮૪.

જે જાણ ખેઠો જગતમાં=પ્યારથી હાથો ધોઈ,
જાણો તેણે જગતમાં=જન્મી દુન્યા ખોઈ.
૫૮૫.

મતલબ કેરા પ્યારના=ફાંદાને દરમ્યાન,
ખંદા પડશે જો કદી=ખોશે આદરમાન.
૫૮૬.

પ્યાર ખરો કુલ પ્યારમાં=છે ઇશ્વરી અમૂલ,
'રૂસી' એવા પ્યારમાં=કદી ન કરતો ભૂલ.
૫૮૭.

ગર્વ.

માલ હવેલી માનવી=જ્યાંના ત્યાં રહેનાર,
મૂરખ જે ઉપર કદી=ગર્વ ન કર લગાર.
૫૮૮.

મોટાં મોટાં માનવી=દુન્યામાં જરદાર,
બાણો ગર્વ કાજ સઉ=થઈ બેઠા છે ખવાર.
૫૮૯.

ગવ એવો દૈત્ય છે=ધુસે અંતર ધામ,
બાણો તે નરનું કરે=પગમાં કામ તમામ.
૫૯૦.

ગર્વ એવો દૈત્ય છે=ભૂલે ન લેજો નામ,
કરશે તુને જગતમાં=શરમિન્દો સરિયામ.
૫૯૧.

ઘર ખાલી છે ગર્વનું=ખંદા કરજો ખ્યાલ,
સૌથી ભૂંડો ગર્વ છે=કરશે પાયામાલ.
૫૯૨.

ઘર ખાલી છે ગર્વનું=ગર્વ ન કર કોઈ કાલ,
 નહીં તો બુરો જાણુજે=જગમાં થાશે હાલ.
 ૫૯૩.

ઘર ખાલી છે ગર્વનું=ગર્વ ન મનમાં આણુ,
 જરૂર ધનથી ધાનથી=કરશે ત્હારી હાન.
 ૫૯૪.

ગવ ન શોભે માનવી=ભલે તું રાજા હોય,
 ગવ થકી નર જાણુજે=દુઃખના ડુંગર જોય.
 ૫૯૫.

ભલો ધનેતર હોય કદી=ગર્વ નહીં કર ખાસ,
 પળખી રહેતો ના કદી=ઉભો ગર્વની પાસ.
 ૫૯૬.

ગર્વ કરી રાવણુ મૂઝો=મહાબળી બળવાન,
 દસ મોઢાં વીસ હાથનો=છતાં ગુમાવ્યો જાન.
 ૫૯૭.

શાહ જમશીદજેવો થયો=ના કોઈ જગ દરમ્યાન,
 'રેસી' ખોયું ગર્વથી=જેણે વયેઝ ઇરાન.
 ૫૯૮.

નમનતાઈ.

નમતો નર નામી સદા=જગને ગમતો હોય,
જગમાં જાણો તે વળી=ન્યામત જમતો હોય.
૫૯૯.

નમવું તે તો ઇશને=નમવું ખીજું માત,
ત્રીજું નમવું સદગુરુ=ચોથું નમવું તાત.
૬૦૦.

નમતો નર નીચાણમાં=રહે સૌની સંગાત,
અતે પાછળ રહી જશે=તુજ કીર્તિની વાત.
૬૦૧.

નમ્યો નર ગમ્યો ઘણો=પરમેશ્વરની પાસ,
જમ્યો ન્યામત સુખમાં=રમ્યો ખારો માસ.
૬૦૨.

નમ્યો નિચે જે કદી=ખાસ પ્રભૂનો દાસ,
ચઢ્યો ઉંચે તે સદા=પામી પુરણ આશ.
૬૦૩.

નમજે નિચો માનવી=ચઢવું ઉંચે હોય,
જન્માં ફાની જગતમાં=તક ત્હારી કાં ખોય.
૬૦૪.

જન્મ ધરી જે માનવી=નમ્યો જગમાં કોય,
જરૂર તે જણુ બાણુજે=પરમ સુખોને જોય.
૬૦૫.

નમનતાઈનું બાણુજે=સૌથી શ્રેષ્ઠ નીચાણુ,
જરૂર લઈ પોંહ્યાડશે=જે તુજને ઉંચાણુ.
૬૦૬.

નેવું ગુણુ નમવા તણું=માનવી જગમાં બાણુ,
દસ ગુણુ સારા શખ્દોના=વદ્^૧ વિવેકી વાણુ.
૬૦૭.

નમતા પર લમતો સદા=રહે અનાથનો નાથ,
આવી ત્હારાં કષ્ટમાં=સદા ભીડે જે બાથ.
૬૦૮.

નિચે જોઈ ચાલજે=નમનતાઈની સાથ,
'રેસી' નમજે નેકને=જોડી બધે હાથ.
૬૦૯.

શ્રિટીશ રાજ્યની બલીહારી.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=ધન્ય જેનું રાજ,
જગમાં અમ્મર રહો સદા=ન્યાય ભરેલું તાજ.
૬૧૦.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=હિન્દ માતાને કાજ,
વાઘો બકરી એક જગે=પીએ પાણી આજ.
૬૧૧.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=ધન્ય જેની કળ,
તેત્રીશ કોટી જણ ઉપર=કળથી રાખેછ બળ.
૬૧૨.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=આપે રૂડાં કળ,
નીશ્ચય જેના રાજ્યમાં=જરા ન બાણો છળ.
૬૧૩.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=લાખ તરેહનું સુખ,
જેની અદાલતમાં દીસે=ન્યાય દેવી સનસુખ.
૬૧૪.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=કોઈ વાટે ના દુઃખ,
જગજગ જેના રાજ્યમાં=હસ્તાં સઉના મુખ.
૬૧૫.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=હુન્નર લાખ હુન્નર,
જાણો જે હુન્નર તાણો=કદી ન આવે પાર.
૬૧૬.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=ટેલીફોન ને તાર,
પળકારે કારજ સરે=ઘડી ન લાગે વાર.
૬૧૭.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=સૌમાં તહારી પહેલ,
હોડે ગાડી વરાળથી=નિચે જેની રેલ.
૬૧૮.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=નહીં ઘોડા કે બઝેલ,
મોટરકારો દોડતી-ખુબ કરાવે સહેલ.
૬૧૯.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=કીધાં એરોપ્લેન,
કેવું રૈયતને દીધે=એ રીતે મુખ ચેન.
૬૨૦.

ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=શિક્ષણ રૂડાં વેંણ,
દીધાં રૈયત કારણે=દેખી ઠારે નેંણ.
૬૨૧.

ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=શોધ નવી જે હાલ,
વાયરલેસે વ્યાખ્યો=કુદરત કેરો ખ્યાલ.
૬૨૨.

ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=મસ દૂરખીનો હાલ,
શોધી જોવા કારણે=ગ્રહ મંડળની ચાલ.
૬૨૩.

ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=એવા હુન્નર લાખ,
જગમાં તુજ વિદ્યા તણી=પુરે સાચી શાખ.
૬૨૪.

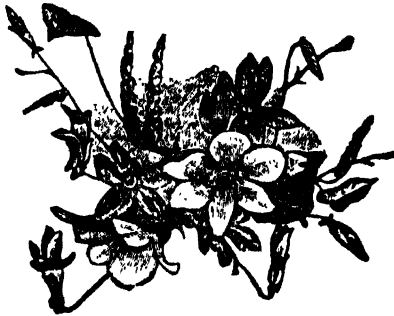
ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=નહી રખાવટ રાખ,
જગમાં જેની કીર્તિને=કદી ન લાગે આંખ.
૬૨૫.

ધન્ય ઇંત્રેણ અમલ=ધન્ય ત્હારી જાત,
તુંજ કરે કળજીગમાં=અરવા સાથે વાત.
૬૨૬.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=ધન તુજ દેશ વિલાત,
 મુધરેલા કંઈ દેશને=નાખ્યા તે પછાત.
 ૬૨૭.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=વિજળી તાબેદાર,
 કેડો યત્રો જે થકી=ચાલે ધમધોકાર.
 ૬૨૮.

ધન્ય ઇંગ્રેજી અમલ=તપો ભારતને દ્વાર,
 'રૂસી' ઇચ્છે હુષ થી=પ્રિટીશ જયજયકાર.
 ૬૨૯.

જીવ કાયાનો અઘડો.

અઘડો કાયા જીવ તણો=ચાલ્યો દિવસ એક,
જેથી ત્યાં તો જાણુને=વાત વધી ગઈ છેક.
૬૩૦.

જીવ બોલ્યો કાયા સમજ=હું ત્હારો માલેક,
ત્હારા કરતાં જગતમાં=મ્હારો ઉંચો ટેક.
૬૩૧.

કાયા બોલી રે! મૂરખ=ના કર ખોટી વાત,
મુજથી ત્હારું સ્થાન છે=મુજથી ત્હારી જાત.
૬૩૨.

જીવ કહે ઓ પાપીણી=કાયા તું કમજાત,
ગર ચાહું મનથી કદી=કરૂં પળકમાં ઘાત.
૬૩૩.

કાયા બોલી જીવ સમજ=તું છે બહુ અજ્ઞાન,
હુંજ પ્રથમ તૈયાર થઈ=પછી તું આવ્યો જાણ.
૬૩૪.

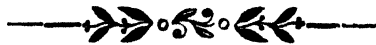
જીવ બોલ્યો કાયા તને=નથી કશાનું ભાન,
આગળથી મેં મોકલી=દઈ તુંને ફરમાન.
૬૩૫.

કાયા બોલી તુજ તણું=પોષણ મુજથી થાય,
મળલ શું કે મુજ થકી=લેશ વધી તું જાય.
૬૩૬.

જીવ બોલ્યો હું તુંજ પતિ=તું મુજ નારી થાય,
દરજને મુજ મોટો અતિ=ખાંડ શું મનમાં ખાય?
૬૩૭.

કાયા બોલી તેમ તો=ભલે માન તું તેમ,
પણ હું જગમાં હોત નહીં=પતિ તું બનતે કેમ?
૬૩૮.

જીવ બોલ્યો મરજી અગર=હતી પ્રભુની જેમ,
તેમ થયું 'રસી' સમજ=એ કુદરતની નેમ.
૬૩૯.

પાંચો તત્વોનો અઘડો.

જળ, અગ્નિ, આકાશ, ને=ધર્તિ, તેજ પવન,
જંગ શુરૂ થઈ પાંચમાં=કહું જેનું વણું.
૬૪૦.

આકાશ કહે મુજ સર્વથી=મ્હોટું નામ ગગન,
ચાહે તેને પીસનાર છું=મ્હારું એજ ચલાણ.
૬૪૧.

સમજી વાણી આકાશની=પવનને લાગી ઝાંઝ,
કહે તુંજથી છે સો ઘણું=જગમાં મ્હારું રાજ.
૬૪૨.

ચાહું શહેરો ને ઘરો=પળે કરું તારાજ,
બળ મ્હારું સૌથી સરસ-સૌ મ્હારા મોહતાજ.
૬૪૩.

અગ્નિ કહે સાંભળ પવન=તજ ખોટી તકરાર,
તુંજ કરતાં હું શ્રેષ્ઠ છું=નાશનો હું સરદાર.
૬૪૪.

અગ્નિ માતાની સુણી=વાણી ધર્તિ માત,
કોધ કરી બોલી ઉઠી=સાંભળ અગ્નિ વાત.
૬૪૫.

હું પાલું ઇન્સાન, ને=કુલ જીવ જંતો જાત,
કુલ ધાતુ મુજ પેટમાં=તહારી શું અવકાત?
૬૪૬.

સમજી શબ્દો ધર્તિના=ચટકી ઉડયું જળ,
બોલ્યું સૌથી શ્રેષ્ઠ છે=જગમાં મહાઈ જળ.
૬૪૭.

મહારા વિન જીવ જંતને=ધડી પડે ના કળ,
સૌ મહારાં મોહતાજ છે=સૌમાં હુંજ પ્રબળ.
૬૪૮.

એ રીતે પાંચો લડે=પાંચો પામે ત્રાસ,
એવી કોણની તાબ છે=જય છોડાવા પાસ.
૬૪૯.

કોણ નાનો મહોટો કહો=એ પાંચોમાં ખાસ,
જવાબ 'રૂસી' આપશે=કરશે મૂર્ખા કયાસ.
૬૫૦.

પંચભૂતોનું જંગ.

કામનગારો જગતમાં=કામ છે મહાઈ નામ,
જગમાં મહારા વિન નથી=ખાલી કોઈ ખી ધામ.

૬૫૧.

કામ કહે હું માહુબાનિ=ભયભિત મહાઈ કામ,
હું જેમાં ખી જઈ વસુ=તેનું કામ તમામ.

૬૫૨.

કોધ કહે તું મૂર્ખ છે=કામ સમજ નાદાન,
હું જેમાં ખી જઈ વસુ=અચે ન તેનો જાન.

૬૫૩.

ભલા ભલા રાજન તારાં=રાજ કરૂં વેરાન,
જગમાં એવો કોધ હું=માહુબાનિ બળવાન.

૬૫૪.

લોભ કહે જૂઠા તમે=છો અધે લડનાર,
જાણો જેમાં સ્થાન મુજ=કદી ન તે બચનાર.

૬૫૫.

લોલે લૂટું રાજ્યને=લૂટું નર ને નાર,
જગમાં મહારાથી તમે=કદી નથી જીતનાર.
૬૫૬.

મોહ કહે સમજો ત્રણ તમે=છોડો વાદ વિવાદ,
વાસો જેમાં જઈ કડું=કડું તેને ખરબાદ.
૬૫૭.

મોહક મહારું નામ છે=સૌને મોંઠે યાદ,
એવો હું છું જગતમાં=તમ સૌનો ઉસ્તાદ.
૬૫૮.

મદ કહે તમ ચારો નહીં=જીતશે મુજથી દાવ,
માર્યા મેં કંઈ ભલભલા=અમીર ને ઉમરાવ.
૬૫૯.

મદ માણસનો કાળ હું=કડું જો કારી ધાવ,
'રૂસી' તે ખચવો કઠણ=સમજી મનમાં જાવ.
૬૬૦.

હિન્દના સિતારાઓ.

દાદો હિન્દ માતા તણો=દાદાભાઈ ગુણવાન,
જનો જનેતા પુત્ર તો=જનજો એજ સમાન.
૬૬૧.

કીધાં દાદાભાઈએ=કેવાં કામો મહાન,
આજે અમ્મર રહી ગયું=દાદા નામ નિશાન.
૬૬૨.

સર ફીરોજશાહ ધન તહને=જગમાં રાખ્યો ટેક,
ખાલી જગ્યા તુજ તણી=મરજી જેમ માલેક.
૬૬૩.

વિલોં હિન્દ માતા તણો=સર ફીરોજશાહ નેક,
તાજ વિનાનો શાહ ખરો=ત્રીશ કોટીમાં એક.
૬૬૪.

સર વારછા ધનધન તહને=માફ જ્ઞાની ગુણવાન,
જગમાં કોઈ ના થશે=તું જેવો વિદવાન.
૬૬૫.

વાચ્છા વિલોં વિશ્વમાં=એકજ છે ઇન્સાન,
ન્યાડું છે સ્વરાજ્યનું=જેને હાથ સુકાન.
૬૬૬.

સપુત હિન્દ માતા તણે=તીલક માહુ બળવંત,
કેવી સ્વદેશ કારણે=રાખી જેણે ખંત.
૬૬૭.

તીલક જેવો ના થયો=કોઈ સતવચની સંત,
લાવવા કાજે ખુશ હતો=જોહુકમીનો અંત.
૬૬૮.

વીરલો વીર સપુત ખરો=શૂરો ને રણધીર,
ગાંધી હીરો હિન્દનો=મોહનચંદ માહુવીર.
૬૬૯.

મોહન મુર્લીધર તણે=ખ્યારો ગાંધી વીર,
જાણે એવા માહુત્તમાં=છે સંકટની ભીર.^૧
૬૭૦.

દેશ હિતકારી થઈ ગયો=રાનાડે રણશૂર,
જગમાં કોઈ જાણુજે=ના એવો ચતુર.
૬૭૧.

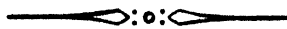
રાનાડે રણધીર હતો=ખાહોશીમાં પૂર,
 સેવા ભારી દેશની=કરવામાં ચકચૂર.
 ૬૭૨.

જ્ઞાની નર તે ગોખલે=થયો દેશનો દાસ,
 જેણે માતા હિન્દની=ખુબ લીધી ખરદાસ
 ૬૭૩.

ગુણવંતો તે ગોખલે=હિન્દને જેની આશ,
 ચાલી કમલાગ્યે ગયો=જલદી જે ફેલાસ.^૧
 ૬૭૪.

દાદા, ફીરોઝ, વાઝીર=ટીલક, ગાંધી વીર,
 રાનાડે, ને ગોખલે=સાત શૂરા રણધીર.
 ૬૭૫.

સાતો હિન્દ માતા તણાં=સયુત જે શૂરવીર,
 'રેસી' બણો દેશની=બેધારી શમશીર.
 ૬૭૬.

આતશ.

પરવર પાકની ઘણી=બક્ષેશો જે ખાસ,
પાખ્યા આદમી જગતમાં=આતશ તેમાં ખાસ.
૬૭૭.

આતશ રોશન પાક છે=આતશ નીમલ સાફ,
મલીનતાનો નાશ કરે=કરે જગતને શાફ.
૬૭૮.

દેવો નાપાકી વળી=ગલીચી સામે સૌ,
રોશન આતશ છે સદા=હુથીયાર બળવાન બહુ.
૬૭૯.

“આદર ખુરજીન” નેક છે=આદર ઇઝદ મહાન,
જરથોસ્ત સાહેબ લાવ્યા=દુન્યાને દરમ્યાન.
૬૮૦.

મઉકકોલ ખેડુતો ઉપર=રોશન રહે હુરખ્યાન,
લાકડ સુખડ વીન જળે=એવો તે નેકનામ.
૬૮૧.

આતશને દે માન સૌ=જાત અને પરજાત,
ધર્મ એકથી અનેકમાં=શ્રેષ્ઠ એની ભાત.
૬૮૨.

આતશ પાક પવિત્ર=સૌમાં પાકી બુલંદ,
તેથી ગણ્યો દીનમાં=અહુરમઝદને પસંદ.
૬૮૩.

ભેટો નેક ભલી ધરો=સુગંધી સુવાસ,
અહુરના નુર નેકને=નમાવો સરખી પાસ.
૬૮૪.

ભક્તિ આતશ બુલંદની=ફળશે જગ દરમ્યાન,
આ અને તે ભવ વળી=મુક્તિ કેરી શાન.
૬૮૫.

‘રેસી’ નમે નરમીથી=દીનમાં લાખો વાર,
પવિત્ર આતશ જોઈને=તદરેાસ્તી બક્ષનાર.
૬૮૬.

પાણી.

જરથોસ્તી દીનમાં ભલી=આવાં અરદવીશુર,
મરતબો ભારી અતી=ગણાયું રખતું નુર.
૬૮૭.

પાણી આધાર પ્રાણીનો=પાણી જગનો સાર,
પશુ પંખી આડને=પાણીનો આધાર.
૬૮૮.

આવાં યઝદ નેક છે=ગેતીની વૃષ્ટિ ખાસ,
અશે વળી નશે કરે=એવી પવિત્ર જાત.
૬૮૯.

અવસ્તામાં આપણી=ખુબી વર્ણવી ખાસ,
ખાતુ આવાં અરદવીશુર=ગણાઈ સૌમાં પાક.
૬૯૦.

આડપાનનો પ્રાણ તે=સૃષ્ટિનો શણગાર,
ધરતીનો ખોરાક વળી=આત્માનો આધાર.
૬૯૧.

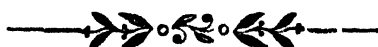
ધનધાન્ય આખથી=નહિ તો હોય દુકાળ,
 જીવે મનુષ્યો આખથી=નહિ તર આવે કાળ.
 ૬૯૨.

નીરમળ આખ બનાવ્યું=ખેડીસાખ સરસ,
 સ્વચ્છ તનને તે કરે=ભાંગે વળી તરસ.
 ૬૯૩.

અશો અને ઉત્તમ ઘણી=અહુરની જે પેદાશ,
 મનાય અવ્વલ તે તમામ=અક્ષેશ જળની ખાસ.
 ૬૯૪.

નદી નાવ કુવા તણી=જરથોસ્તી તમ કુલ,
 કરો આરાધના દીલથી=કુદરતના એ મુળ.
 ૬૯૫.

‘રેસી’ જીદગી આખની=મીસાલ કર તું સાફ,
 સુખર્ષદ દાવર પાસ જઈ=પામશે હક ઇન્સાફ.
 ૬૯૬.

નવું સાલ.

પુણ્ય દીન આજનો=અહુરમઝદ ભાગ્યવંત,
શ્રેષ્ઠમાં શ્રેષ્ઠ દીન છે=ખોરેહુ ને નુરમંદ.
૬૯૭.

માસ ફરવરદીન ભલો=આજથી ચાલુ થાય,
કોમી કબ્દો સૌ ટળી=આખાદી ફેલાય.
૬૯૮.

સંપવધો એખલાસ વધો=વધો હેત ને પ્રિત,
કોમ મારી જગતમાં=રહે સદા અશ્રુત.
૬૯૯.

શત્રુ બનજો ખાક ને=મિત્રો હોજો અનેક,
ભાગ્યશાળી દીનના=મુરીદો થાજો નેક.
૭૦૦.

મન મનશની રાખજો=મનમાં ધારી સત,
સતને પથે ચાલજો=રાખી યકીન ઝટ.
૭૦૧.

મન ગવશની ધારજો=જાણજો બેડો પાર,
ગવશની જેની ભલી=તે જગમાં આશકાર.
૭૦૨.

મન કુનશની પામજો=ચાલજો રૂંડે રાહ,
બદી ત્યાગી દીલથી=રાખી શુષ્ક નીગાહ.
૭૦૩.

મન જીત્યો તે જગ જીત્યો=જાણો જગ દરમ્યાન,
મન પર કાબુ રાખજો=થાશે પુર્ણ કલ્યાણ.
૭૦૪.

નવ રોજે આશીશ દઉં=દીલથી હું અનમુલ,
વાંચી દીલમાં ધારજો=કદી ન કરતાં ભુલ.
૭૦૫.

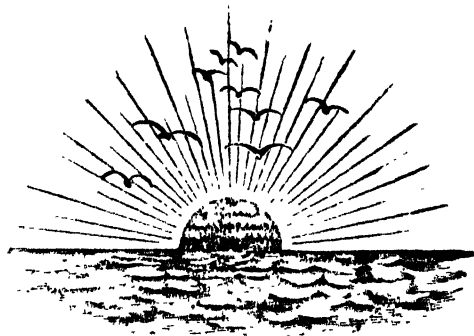
મુખારક આ દીન ને=મુખારક આ સાલ,
ધન રોજ વધી વળી=રહે સૌ ખુશહાલ.
૭૦૬.

દીન પર એતેકાદ વધો=ભલી દીન જે નેક,
ભજો હેતે ભગવાનને=રાખી મન વિવેક.
૭૦૭.

ફરવરદીનથી માંડીને=ફળને ખારે માસ,
ત્રીસે રોજે તે તણા=સુખમાં જાજે ખાસ.
૭૦૮.

નવાં સાલથી માંડીને=કરજે શુભ મંડાણ,
નેક નેમો ખર કરે=તમારી લગવાન.
૭૦૯.

‘રૂસી’ ચાહે હેતથી=સૌ દીની નરનાર,
રહો સુખી આખાદ જગે=વધો રોજ વેપાર.
૭૧૦.

ઈરાન.

જગ કેરા ગુલશન તું=ઘાલી ભુમી ઈરાન,
હજાર મુખે હું કહું=ગરવાં તારાં ગાન.
૭૧૧.

વતન મારા અસલના=વડવા કેરાં ખાસ,
ફરી આવી લેટું તને=એ છે જીવની આશ.
૭૧૨.

નામી તારી ભુમી બહુ=આખો હવા ખુશતર,
દમ તેનો ભર્યાં નરો=દીલચરપ તાજેતર.
૭૧૩.

બેટા બેટી ઈરાનનાં=સૃષ્ટિમાં વિખ્યાત,
જુગ જુગ જુના કાલથી=સહાદત તેની લાખ.
૭૧૪.

કળા કૌશલ્ય હુન્નરમાં=તુંજ પુત્રો વિદ્વાન,
પંડીત અક્કલમંદ વળી=પરહેજગાર નીદાન.
૭૧૫.

જમશેદ જેવા જનમ્યા=શાહ બડા બળવાન,
જુગો વીત્યાં તે છતાં=રહ્યાં દુન્યામાં નામ.
૭૧૬.

હફતેકેશ્વર ધુળવનાર=તાજબખશ રૂસ્તમ,
જંગ જેતું જોઈને=દુશ્મન થાતા તંગ.
૭૧૭.

તહેમતન પીલતન અતિ=હતો નરે શેર,
શેર બખર ખી ધુજે=જોઈ તે દીલેર.
૭૧૮.

ખતા ન ખાધી કોઈથી=જમાના દરમ્યાન,
એવો જેહાં પહેલવાન તે=જન્માવ્યો ધરાન.
૭૧૯.

દેવ દરૂઝો માર્યા=ગરૂઝથી બળવાન,
બહુ મલીનથી ભર્યા=તોડ્યાં હફતેખાન.
૭૨૦.

જગને મોંઢે આજ ખી=રૂસ્તમ સોહરાબ જંગ,
રમી રહ્યું છે બહાલથી=કહાંણી સમ કીરતન.
૭૨૧.

રૂસ્તમ કેરાં નામથી=કાંપતો અફરાસીઆબ,
અજબ ચમક ધમક હુતી=અજબ રૂસ્તમનો તાબ.

૭૨૨.

બાલ, શામ, ગેવ ને,=ફરામર્જ જંગી નામ.
ખરબુર, કરીમાન વળી=પહેલવાનો મુદામ.

૭૨૩.

ઠર ઠર કાપતાં બેઠને=મુદદાઈ લાખો લાખ,
વીરતા તેમની અજબ=શાહનામુ છે શાખ.

૭૨૪.

નામી શાહો અનેક થયા=ઈરાનમાં ગુલુવાન,
ધન વતન એ ખ્યારાંને=ગાઉ તેના ગુલુગાન.

૭૨૫.

કયખુશરૂ, ગુસ્તાસપ અને=યઝદેઝરદ શહેરીઆર,
ફરીદુન નેક ખસલત હુતો=નોશીર અદલ નામદાર.

૭૨૬.

અગમ નીગમના બાલુનાર=પંડીતો પાકયા લાખ,
ફલદ્રુપ તારી ભુમીમાં=ઈરાન મારી માત.

૭૨૭.

રહેઝા શાહુના હાથમાં=ફરી આબાદી દેખ,
ધળા કયાની ફરકતી=થાજો દસ દીશ ઠેઠ.

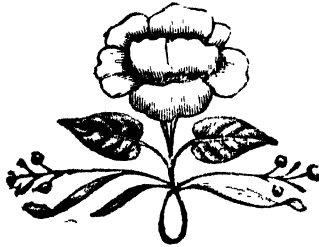
૭૨૮.

આબાદી તારી વધો=પુનઃ જગત દરમ્યાન,
શત્રુ ઉધા સૌ પડો-પંકાય તાફે નામ.

૭૨૯.

‘ફરી’ આહે દીલથી=માદર વતન ઇરાંન,
ફરી જગમાં ઝગમગો-પામી અસલી માન.

૭૩૦.

ત્રીસે રોજની સેતાયશ.

દીન લલ્લી જરથોસ્તીમાં=છે એવું ફરમાન,
કરવી ત્રીસે રોજની=સેતાયશ નીદાન.
૭૩૧.

અહુરમઝદ રોજ અવળ છે=દાદારને પસંદ,
આરાધનાં તેની કરી=નર સુખ્યો તું બન.
૭૩૨.

બહેમનની બંદગી જે કરે=બીજા દિનની ખાસ,
આશીષ ઉતરે તે ઉપર=અહુરમઝદનાં પાક.
૭૩૩.

અરદીબેહેસ્તની યાદમાં=આત્માને આરામ,
મીનોઈમાં અંતે મળે=શાંતિનું મુકામ.
૭૩૪.

શેહેરેવર અમશાસપંદ=તનને રાખે શાદ,
સુખ્યા નર નાર કહે=કરે જેને તે યાદ.
૭૩૫.

અસફળદારમદ બી છે=અંમશાસપદ એક નેક,
આશા મનની તે પુરે=ભજે તેને ભે છેક.
૭૩૬.

ખોરદાદ અંમશાસપદ વળી=અવસ્તામાં ખાસ,
અમૃતનો વરસાવનાર=ગણાયો છે સાચ.
૭૩૭.

અમરદાદ રૂઠો અતી=અંમશાસપદ કહેવાય,
યાદ તેની જે નર કરે=ડર ન કાઢથી ખાય.
૭૩૮.

દુઃખઆદર દાદારનો=દરબજે મોહટો માન,
બુલંદ બખ્તનો એ ઘણો=દીલથી એમ તું બાણ.
૭૩૯.

આદર યઝદ આબરૂ=બુલંદ છે કરનાર,
દેવ દરૂબેને હુરે=એવો તે સરદાર.
૭૪૦.

આવાં યઝદ નેક છે=બક્ષે દીલની નેમ,
તનમનથી આબાદ કરે=એવી એ છે ખડેન.
૭૪૧.

ખોરશેદ યજ્ઞ મહાન છે=ઉદાર દીલનો શાદ,
ખુશાલ દીલથી એ લીયે=લકતો કેરી દાદ.
૭૪૨.

મોહોર યજ્ઞ નેક છે=કરવાં હોય જો કામ,
નમ માનવી તેને સદા=પુર્ણ થાશે હામ.
૭૪૩.

તેસતર તીર યજ્ઞ તણી=ગણાઈ પદવી મહાન,
માંથ્રવાની ખુલંદમાં=ત્રીસે રોજ દરમ્યાન.
૭૪૪.

ગોશ યજ્ઞ ગોષપદનો ગણાયો નીગેહ્યાન
લજ જરથોસ્તી લાવથી=એ ઘણો ગુણવાન.
૭૪૫.

દએપમેહેર દાદાર છે=દયાનો દાતાર,
દયામયાનો તે ઘણી ગેતીને છે ખાર.
૭૪૬.

મેહેર યજ્ઞની મહેર તો વીશ્વેબધી વખણાય
કરો પ્રાણ કુરબાન તમ=તોખી ઓછું થાય.
૭૪૭.

સરોશ યઝ્ઞ મહાન છે=ગેખી ખસારત કાજ,
યઝ્ઞ એવો દીગર નથી=કામ એવાને કાજ.

૭૪૮.

રશને રાસ્ત યઝ્ઞ છે=રાસ્તીનો આહુનાર,
રાસ્તી સ્વગની આવી છે=સમજો નર ને નાર.

૭૪૯.

ફરોખ ફરવરદીન લલો=કરો માનશી યાદ,
ફત્તેહનો દેનાર તે=ફીરોઝગર વિખ્યાત.

૭૫૦.

ખેહેરાંમ યઝ્ઞ પાત્ર સદા=દીન વદને આહુવ,
લવસાગર તરાવવા=સાહે તેની લાવ.

૭૫૧.

મીનો રાંમ યઝ્ઞ છે=રસકસથી ભરપુર,
મુરીદો મુજ દીનનાં=ભજો ભાવથી જરૂર.

૭૫૨.

ગોવાદ યઝ્ઞ ખાસ છે=પવનનો સરતાજ,
કરો બંદગી તેની સદા=મન ઠેરવવા કાજ.

૭૫૩.

દએપદીન દાદાર છે=વિશ્વવ્યાપક નેક,
દયાનો દાતાર તે=સૌનો રાખે ટેક.

૭૫૪.

દીન યજ્ઞ દીનનો ભલો=છે ખી નીગેહખાન,
નાપાકીનો નાશ કરે=એવો તે બળવાન.

૭૫૫.

મીનો અશીશવંધ સદા=પુરે મનની આશ,
ખુખીવંતો તે અતી=રોજ મનાયો ખાસ.

૭૫૬.

આસતાદ યજ્ઞ છે વળી=ધન્ય ધાન્યનો શેર,
અન્ન ધાનથી સુખ્યાં કરે=એવી તેની મહેર.

૭૫૭.

મીનો આસમાનઅજબ છે=ખુલંદ સૌ દરમ્યાન,
ભક્તિ તેની જે કરે=દુઃખનજીએહુરઆન,

૭૫૮.

જમીયાદ યજ્ઞ જગતમાં=કરજો સદા યાદ.
જરની બક્ષેસ તેનાંથી=છે જગતમાં શાદ.

૭૫૯.

મીનો મારેસપંદ છે=મીનોઇનો બક્ષનાર,
અહીં યાદ જો કીધો=ત્યાં નથી તજનાર.

૭૬૦.

મીનો અનેરાંન અતી=ભજવા લાયક બાણ,
અન્ન દાતાર સૌનો ખરો=ખુબીવંતો મહાન.

૭૬૧.

ત્રીસે રોજમાં છે ભર્યો=ખુબીવંતો સાર,
ભાવે ભજજો સર્વેને=જરથોસ્તી નરનાર.

૭૬૨.

મુકિત ભરી લકિતમાં=ખુબીવંત અનમુળ,
જન્મી દીન જરથોસ્તીમાં=માનવ ના તું ભુલ.

૭૬૩.

ફરજ્યાત રોજની=ભણવી છે નેક કાર,
આફત વીપતી દુર કરે=ચારી દે દાદાર.

૭૬૪.

રજક રોજી ખી વધે=રહે તન્દરોસ્તી ખુશાલ,
'રૂસી' ભાવે ભજતાં=મ્રહુ કેરો ખ્યાલ.

૭૬૫.

ખેતી.

ઉત્તમ ખેતી જગતમાં=સર્વત્ર મનાય,
વેપાર મધ્યમ કહે વળી=નફા નોકરી થાય.
૭૬૬.

ખેતી ધન જમીનનું=ખેતુનું અપાર,
પશુ પંખી મનુષ્યના=પ્રાણ તણા આધાર.
૭૬૭.

સઘળી સામગ્રી જીવો=અન્નની આવી કેમ?
ખેડુત ખેતી નહી કરે=જીવે માનવી કેમ?
૭૬૮.

ઘઉં, ચોખા ને બાજરી=ભાતભાતની જાત,
જગા વરામણી જમીનમાં=પાકે તેની જાત.
૭૬૯.

રંગુનના ચોખા સરસ=સુરત કેરી દાળ,
કપાસ પાકે ઠેર ઠેર=ગુજરાતમાં હર સાલ.
૭૭૦.

ગુજરાત ગુલશન હિન્દનું=ધન ધાન્યનું ધામ,
ભાતભાતના અનાજથી=છલકે તેનાં ગામ.
૭૭૧.

ફળ ફળાદી વળી=ફૂલ કેરો સુવાસ,
ગુર્જર વાડીમાં જતાં=જોશે તમ ચોપાસ.
૭૭૨.

આંખાં, કેરાં, તાડ ને=ખજુરીના ઝાડ,
ઉત્તમ પૂળ જગને દીયે=રૂડી એની ભાત.
૭૭૩.

મહેનત કરે ફળ મળે=ખેડુતને હરઆન,
ધન્ય ખેડુત હામને=ખેતીનું તું વહાણ.
૭૭૪.

‘રૂસી’ ખેતીકાર છે=જગમાં સૌનો તાત,
ઉત્તમ ખેતી સર્વેથી=ભણી લે એટલો પાઠ.
૭૭૫.

દાડ.

દાડ તાડ નામ બુડ=જગમાં બાણે લોક,
શરાબ ખાનું ખરાબ છે=એવીજ સૌની પોક.

૭૭૬.

મય મદીરા કારણે=જેલ જાત્રા જોય,
દાડના સંગથી વળી=આબડ નીજની ખોય.

૭૭૭.

શીકાર તાહરા સર્વદા=આયંદા બદનામ,
જરા જરા કરી વધે=બુરો બસ અંજામ.

૭૭૮.

નાહના શું કે મોહટાં=ગરીબ શું કે રાય,
લઈ રાહ દાડ તણી=આકેબત પસ્તાય.

૭૭૯.

દાડ નાશનું મુળ છે=દાડ પાપનું મુળ,
દાડ વ્યસન માહબુડ=અંદા ના તું ભુલ.

૭૮૦.

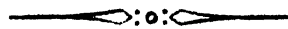
જર જોખનનો નાશ છે=દાડમાં મુદામ,
તન્દરોસ્તી ખી બળે=એવાં એના કામ.
૭૮૧.

બલીમ અસર શરાબની=કરાવે કુકામ,
ચોરી લુટ પ્રપંચનું=દાડ છે મંડાણ.
૭૮૨.

કુટુંખી વહાલ વળી=ધર તરફનો ખ્યાર,
દાડ લુલાવે પલકમાં=એવો એનો સાર.
૭૮૩.

નીમકહરામી શીખવે=બદીમાં લાવે અંત,
બુરાંમાં બુરો અતી=શરાબ કેરો સંગ.
૭૮૪.

‘રૂસી’ નાસે દુરથી=દેખી લાલ શરાબ,
દાડ દુઃખનું મુળ છે=સાંમાં લાજવાબ.
૭૮૫.

હવસ.

હવસ મહા પુરો અતી=હવસ જીવનો કાળ,
જગમાં સુખને પામવા=તેથી ચેતી ચાલ.

૭૮૬.

હવસ મહા પુરો અતી=હવસ ખનાવે નીચ,
જેના મનમાં જઈ વસે=મતી કરે ગલીચ.

૭૮૭.

હવસ મહા પુરો અતી=ભુંડાં કરાવે કાર,
હવસના સંગી સદા=જીવે ન સારો સાર.

૭૮૮.

હવસ મહા પુરો અતી=લજ્જાવે નીજ કુલ,
કીર્તિ કેરા કોટનું=કાઢે મુળથી સુલ.

૭૮૯.

હવસ મહા પુરો અતી=વસ્યો જે જણ માંહે,
નર યા નારી ભલે=ડોકર પુરી ખાય.

૭૯૦.

હવસ મહા બુરો અતી=કરે જેનો શીકાર,
આખરૂ ઇઝત ધૂળ કરી=રૂસવા કરે અપાર.
૭૯૧.

હવસ મહા બુરો અતી=ખીજો જાણુ શયતાન,
સો કદમ દુરથી રહી=ચેતી ચાલ નીદાન.
૭૯૨.

હવસ મહા બુરો અતી=પાપ કેરો માગ,
ખંદા દીલથી ચેતીને=રાહ તેનો તું ત્યાગ.
૭૯૩.

હવસ મહા બુરો અતી=બુવતું દોજખ જાણુ,
દેખતી આંખે આંધળા=હવસ તણા ગુલામ.
૭૯૪.

હવસ મહા બુરો અતી=દીલથી ખાલી મેલ,
'રૂસી' સોડ હવસની=કદી ન કરતો ખેલ.
૭૯૫.

ફેશન.

બ્યાં બુવો ત્યાં આજ છે=ફેશન કેરૂં રાજ,
ફેશન ઉપર મરી ફીટે=રાય અને મોહતાજ.
૭૯૬.

ફેશન દેવી છે બુરી-લોહચુમ્બક સમાન,
હસ્યાં તે ફસ્યાં ખરે=બલમાં તેની બાણ.
૭૯૭.

અન્ન ખાવા ન હોય તો=તેની નહીં દરકાર,
પણ ફેશન તો જોઇએજ એવા છે અવતાર.
૭૯૮.

બુખે પેટે ચાલશે=ફેશન વિન નહીં પળ,
ફાકાપુકી ચાલશે=ફેશનનું તો બળ.
૭૯૯.

ઇતરાત દેખી કોઇનો=કરશે વાંદર વેશ,
તજ ખાનદાની વસ્ત્રને=લબવશે કુળ દેશ.
૮૦૦.

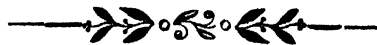
વાંદર નકલ કરી સદા=માનશે ફેશન હાઈ,
તન્દરેસ્તી ધન હુરે=એવી ફેશન બાઈ.
૮૦૧.

મોગલ મોહુતે વાણ્યો=ખીન મોહુતે પછડાય,
તેવા હાલ છે ઘણા=ફેશનના સંગ માંહે.
૮૦૨.

ફેશન ખુરી રીત છે=ફેશન ખુરી ચીજ,
ખુવાર ધનમનથી કરે=અટો ના હરગીઝ.
૮૦૩.

પાયામાલી ફેશન થકી=પંચાતીનું મુળ,
સંસારના કડવાસનું=આજે એ છે મુળ.
૮૦૪.

‘ફેસી’ છેટે ફેશનથી=ફેશન નાપાક નામ,
ઘર કાંઈ ભાંજ્યાં ફેશને=એવી એ બદનામ.
૮૦૫.

ભાગ્ય

નસીબ, તકદીર, લક કહે=પારખ, મુકદ્દર કોઈ,
કીસમત, ભાગ્ય વળી વડે=સા માં એની સરસઈ.

૮૦૬.

નસીબ કેરાં નાઝનો=કદી ન આવે પાર,
તકદીર કેરાં તોરનો=હોતો નથી સુમાર.

૮૦૭.

ભાગ્ય દૈવને હાથ છે=ભાગ્ય મહા બળવાન,
ભાગ્ય જેનું સર્વોપરી=તે સુખ્યો ધનસાન.

૮૦૮.

તકદીર તાળેવંત કરે=ફકીર કરે તકદીર,
અજબ કરામતથી ભરી=તકદીરની તાસીર.

૮૦૯.

પળપળમાં પળતાય છે=કીસમત કેરાં રંગ,
આજે શું તો કાલે શું=કીસમત કેરાં ઢંગ.

૮૧૦.

નસીબને આધીન છે=જગમાં જરનું જોર,
લક્ષ્મી દેવી ખી નમે=અવી તે સરજોર.

૮૧૧.

નસીબને નમે સદા=ગુણી બુધ્ધીવાન,
હાંકળ? એની વાગતાં=ચાલે સો નીદાન.

૮૧૨.

નસીબને કાબીલ છે=તન મન ધનનું સુખ,
રીજે નસીબ દેવા તો=ભાંગે ભવની ભુખ.

૮૧૩.

નસીબને હાંસીલ છે=જર જોર જમીન,
ખંદા જગમાં રખડશે=જો તકદીર મલીન.?

૮૧૪.

ગુણ અવગુણ નસીબથી=દેવ કેરા છે દોર,
ભાગ્યદેવી કોપતાં=સૌ બને છે ચોર.

૮૧૫.

શત્રુ સો પરવડે=મુદ્દર્ધ મુકદ્દર,
બન્યું જે જનનું નકકી=ખાક તેનું જીવતર.

૮૧૬.

કોટ દડે કોઇને=જાણે તે સૌ કોઈ,
ભાગ્ય દડે ભેદીને=પીને:રોજનું લોહી.
૮૧૭.

લાખ્યા લેખ મીટે નહી=કહેતી એ બળવાન,
ભાગ્યોદય ને અસ્ત છે=પ્રારબ્ધને મકાન,
૮૧૮.

શત્રુ રૂઠે લાખ તો=કરે ન વાંકો બાળ,
ભાગ્યશાળી ભાગ્ય તો=સૌ તે પાયામાલ.
૮૧૯.

લાખ પ્રયત્ન કરો ભલે=થવાનું તે થાય,
અહ દડે જ્યારે તો=ખાનાખરાખી થાય.
૮૨૦.

નસીબ હસાવે પળકમાં=વળી કરે મોહતાજ,
તાજપતીનાં જીવો=નસીબ ઉતરાવે તાજ.
૮૨૧.

કરણ જેવો મહા બળી=અને વળી ગુણવાન,
નસીબ રૂઠતાં કેમ થયો=જગમાં જીવો હયરાન.
૮૨૨.

મુછ પર તાવ રાખતા=તાણેવંત ધનવાન,
પળતો આવતાં લાગ્યનો=સુવે છે સમશાન.

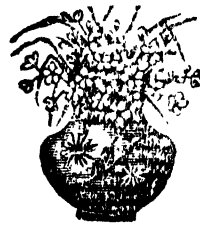
૮૨૩.

લાખ આફત ખીજી ભલે=આવે જગની માંહય,
ફેલે લાગ્ય શત્રુ થઈ=તે નહોં કદી વેઠાય.

૮૨૪.

‘રૂસી’ માંગે મનથી સદા-વિશ્વપતીની પાસ,
કોમ માહરી ગુણીનાં=રક્ષો લાગ્ય ખાસ.

૮૨૫.

જુગાર.

જુગજુગ જુનુ પાપ છે=જગમાં જાણો જુગજો,
વ્યસન ખુરં એ અતી=અંતે મારે ઠાર.
૮૨૬.

મોહ માયા ખુરી બહુ=જુગારની બળવાન,
ખીન મહેનતે માગે સૌ=થવા બસ ધનવાન.
૮૨૭.

પાસા હસ્તમાં ધારીને=કહે પડ પોખાર,
હારીઓ જુગારી રમે=બમણું બસ નીરધાર.
૮૨૮.

પાનાને વશ તે વળી=ઝટપટ ખેલી દાવ,
નસીબ સપાટે ફરે=એમજ માંગે સાવ.
૮૨૯.

જય જુગારીનો નથી=દુન્યાને દરમ્યાન,
આજ કાલ કર્યા કરી=અંતે જુવે હાન.
૮૩૦.

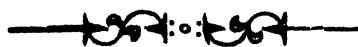
જુગાર ખાનાખરાખ છે=જુગાર ચશમ ચોર,
જુગાર બાલીમ જમ છે=કરે નેકને ચોર.
૮૩૧.

યુધીઠિર જેવા થયા=જુગારમાં તારાજ,
રમ્યા જે જુગાર તે=અંતે થયા મોહતાજ.
૮૩૨.

જુગારી નેકી ભુલે=ભુલે વળી સંસાર,
જુગાર મદમાં મસ્ત થઈ=ચુકે નેક વહેવાર.
૮૩૩.

નાશને પ'ઠે પડે=છતી આંખે જોઈ,
જુગારીનો જય નથી=દુન્યામાં હરકોઈ.
૮૩૪.

‘રૂસી’ જુગાર સંગને=બાણો દોઝખ દ્વાર,
પાનક, પાસા, બે ચોકને=રાખજો કોશો ખાર.
૮૩૫.

અદેખાઈ.

દુર્ગુણમાં દુર્ગુણ પુરો=હસદ જગમાં ખાસ,
જે જનમાં વસીયો હસદ=તેનું સત્યાનાસ.
૮૩૬.

ઈર્ષા, અદેખાઈ કહો=હસદ કેરાં નામ,
નાશના સૌ મૂળ જુઓ=એમાં છે તમામ.
૮૩૭.

અદેખો આદમી સદા=ખળે જાતે જોઈ,
દીગરને ખાળે વળી=હસદખોર ખુદ થઈ.
૮૩૮.

સુખ દેખીને પારકું=દુઃખી બને નર નાર,
ઈર્ષા કેરી આગમાં=છે પુરો અવતાર.
૮૩૯.

ખાઈ નીજનું કરે=પરાઈ ખનખોડ,
ચિંતા ખોટી મન કરે=અદેખાં જન લોક.
૮૪૦.

અદેખાઈ આગ છે=અદેખાઈ સંતાપ,
નાશના એ મૂળ છે=ખીજા જાણે શ્રાપ.

૮૪૧.

ભુંડું ચાહે પરનું=થઈ ઈર્ષામાં ચુર,
જય કદી ના જાણુશો=એવા જનની જરૂર.

૮૪૨.

કુદરત કેરો કાયદો=કર ને જોનો ન્યાય,
ભલું કરે ભલું ભરે=એ કુદરતનો ન્યાય.

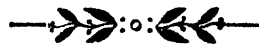
૮૪૩.

ઈર્ષા બાળે તનને=ઈર્ષા બાળે મન,
સુખ સર્વ ઈર્ષા હરે=એત ચતુર તુ જન.

૮૪૪.

અદેખા આદમી તણો='રેસી' ના કર સંગ,
હસદખોર હેવાન સમાન=ન માનવી તેને ગણુ.

૮૪૫.

વરસાદ.

“આવરે વરસાદ” કહે--નાના મોટાં લોક,
ગરમી બાદ સૌ બુવે=ઉથે રાખી ડોક.
૮૪૬.

ઉષન્તા ગરમી તાણી=અકળાવે દીલ આગ,
વરસે વરસાદ ધમધમી=દીલના ઠારે ડાઘ.
૮૪૭.

જમીન વળી તરસી પીયે=મેઘરા કેરૂ આખ,
જળ જીવતર છે જમીનનું=દુન્યામાં આબાદ.
૮૪૮.

વાદળ વરસી મેઘનાં=ઠારે સૌના મન,
જનતા જનની બોધને=બને દીલથી મગન.
૮૪૯.

નદી, નાળાં, નાવ ને=ટાંકાં વળી તમામ,
ઉભરાય જળના જોરથી=વધે તેમના લાન.
૮૫૦.

હુરીઆળી જળની વધે=સઘળે લીલાલહેર,
ખેડુત ખુશી થઈ હુશે=જોઈ મેઘલાની મહેર.
૮૫૧.

પશુ, પંખી, જમીન ને=મનુષ્ય સાડ સાવ,
જોગવવા જીવતર જગે=વરસાદના છે ભાવ.
૮૫૨.

વરસી વરસાદ જોરથી=હાંકે દુષ્ટ દુકાળ,
વરસે વરસાદ નહી કદી=ખુર સાના હાલ.
૮૫૩.

આખાદી વરસાદથી=ખુશી ખુરમી ખુબ,
સુખાકારી તે થકી=જગે બધી અચુક.
૮૫૪.

‘રેસી’ માગે ઇશથી=વિનંતીથી ખાસ,
વરસાદ વરસે હર વર્ષે=ભરવા જગની આશ.
૮૫૫.

કેળવણી.

કેળવણી રૂડી લત્તી=કેળવણી ખુશ કાર,
જન કેળવાયલો જુવો=જગમાં પામે સાર.
૮૫૬.

કેળવણીથી આગર=કેળવણીથી માન,
કેળવણી જો લલી=તો સઘળે સનમાન.
૮૫૭.

કેળવણીનું કામ છે=કેળવણીથી હામ,
કેળવણી રોજ દીએ=દુન્યાને દરમ્યાન.
૮૫૮.

કેળવણીથી આજ જુવો=જગે જત્યાં રાજ,
કેળવણી વગર જુવો=આગ હિન્દના મોહતાજ.
૮૫૯.

પરતંત્રતાની યેડીએ=મોગવે ૧ભારતવષ,
કેળવણીના કાળથી=એમાં શું છે શક ?
૮૬૦.

કેળવણીથી દીખ્યા=પુર્વજે તમામ,
વિશ્વે બધી પામ્યા=અનુપમ સનમાન.

૮૬૧.

આજે તેના વારસો=છતી આંખે અંધ,
વિમુખ કેળવણીથી થઈ=થયા છે બતંગ.

૮૬૨.

બાગો, ભારતવાસીઓ=પામવું હોય સ્વરાજ,
ટકકર દુન્યા સાથ લ્યો=કેળવણીને કાજ.

૮૬૩.

બાપાને ઇજ્જત બુવો=વધ્યા કેમ નીદાન,
ટરકી ને ઇરાન વળી=ખીજ દેશે મહાન.

૮૬૪.

અરસપરસના સૌ ત્યાગીને=મતફેરો અનેક,
એક દીલથી પ્રયાસ કરો=કેળવવા દરેક.

૮૬૫.

નારીને દો જ્ઞાન તમ=પ્રથમમાં મંડાણુ,
નારી દેશનું ધન છે=રાખો ના અજ્ઞાન.

૮૬૬.

કેળવાયલી હો માત તો=કેળવે નીજના બાળ,
અમેરીકા, જરમની જીવો=શું છે માના હાલ ?
૮૬૭.

સ્ત્રીને કેળવો સર્વથી=છોડાવો બી વહેમ,
ખોટા રીત રીવાજ તમે=રાખી રૂડી નેમ.
૮૬૮.

ધપો આગળ ધર્તીમાં=ધપે જેમ બીજા દેશ.
હરીશ્ચંદ્રમાં યાહોમ પડો=છોડી સૌ કલેશ.
૮૬૯.

કેળવણીમાં સાર છે=કેળવણીમાં આધાર,
જ્ઞાનસાગરમાં તરો=ચાહો દેશ ઉદ્ધાર.
૮૭૦.

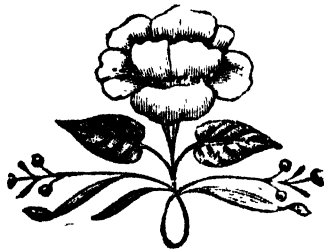
ઉપયોગ કેળવણીનો કરો=રાખી દીલે અંત,
હામ હૈયામાં હોય તો=રૂડો આવે અંત.
૮૭૧.

વાયુ, વરાળ, વીજળીને=કરો તમે એક હાથ,
દેશેદેશના બાળ સમ=ભીડો બી તમ બાથ.
૮૭૨.

હક તમારો છે વધુ=જગ ઉદ્ધારમાં ખાસ,
ઉદ્ધારક તમે હતા=એક દી જગના ખાસ.
૮૭૩.

ભુતકાલને સાંભરી=કરો ફરીથી પહેલ,
વડવાઓએ જે કર્યું=કરો તમ તે સહેલ.
૮૭૪.

કેળવણીમાં મુકિત છે='રૂસી' કહે સરીઆમ,
મેળવવા સ્વરાજની=જાણો હિન્દી તમામ.
૮૭૫.

કીર્તિ.

કીર્તિ, ઇઝઝત, આખરૂ=માન તણા છે માપ,
ખંદા જગમાં બાણજે=ઇઝઝત મોટી શાખ.
૮૭૬.

ઇઝઝત છે તે આખરૂ=કીર્તિ છે તે માન,
ઇઝઝત ખોહતો ના કદી=બાણ યા અંબાણ.
૮૭૭.

દહાડો બશે વહી અને-તું બી બશે ઠેક,
પણ કીર્તનો કોટ તો=સદા હયાનો છેજ.
૮૭૮.

આખરૂ ઇઝઝત કાજ તો=પ્રાણ આપે બળવાન,
એક તો શુ બાર પણ=હોય જીવમાં બન.
૮૭૯.

ફના થાશે તું અને=ફના થાશે લોક,
પણ અડગ રહેશે સદા=કીર્તિ કેરો કોટ.
૮૮૦.

માટે જગમાં માનવી=આખરૂં ઇંડાત રાખ,
કીર્તિનો કોટ બાંધવા=લલી લલાઈ ઝાંખ.
૮૮૧.

દયા માયા, નેકી ને=સખાવત તું બાણ,
કીર્તિના પાયા તાણું=જગમાં છે મંડાણ.
૮૮૨.

શુરવીરતા, દેશદાઝ વળી=ધર્મનું અભીમાન,
સાંધન જ્ઞાન વિકાસનું=કીર્તિ કેરું સ્થાન.
૮૮૩.

ધમલકત, દેશલકત=નીતિલકત સૌ મહાન,
ઇંડાત આખરૂં મેળવે=દુન્યાને દરમ્યાન.
૮૮૪.

‘રૂસી’ “રૂસી વાણી” છે=કીર્તિ કેરો કોટ,
જીવી જગમાં બાંધ્યો=કદી ન તોડે મોત.
૮૮૫.

ગરજ.

ગરજ ખીચારી બાપડી=કહેતી એવી એક,
જુગ જુગ જુની બાણજો-વિશ્વમાં છે છેક.
૮૮૬.

અરસપરસની ગરજ તો=સૌને સદા કાળ,
એક સરખો રહેતો નથી=સદા કોઈનો હાલ.
૮૮૭.

ગરજ પડે ગરીબને=ગરજ જગના લોક,
ગરજ ફરજ એ બાણજો-આજ જગના લોક.
૮૮૮.

ગરજ પડે રાયને=કાલે શું થાનાર,
બાણો જગમાં આજ કોણુ=સીવા કીરદેગાર.
૮૮૯.

ફરજ પવિત્ર માનજો=અરસપરસ ને કામ,
આજે ગરજ કોઈને=કાલે તમને તમામ.
૮૯૦.

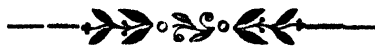
રૂડો હાલ રહેતો નથી=કોઈનો સદા કાલ,
પીઠ પાદશાહની ભુંડી=એવી જગની ચલ.
૮૯૧.

આજે શું તો કાલ શું=માનવી કરી લે વિચાર,
દુખ્યાની તું દાદ લે=રાખી સારો સાર.
૮૯૨.

સુખ જોઈ ના હસ તું=ના કર ખોટું ભાન,
સુખ દુઃખ ભરતી આટ છે=જાણ જગ દરમ્યાન.
૮૯૩.

કીડી ખી છે કામની=સમય ગરજ ન્યાર,
ગર્વ ઉતારે પળમાં=એવો છે કીરતાર.
૮૯૪.

‘રેસી’ ગરજ સર્વે છે=દુન્યાને દરમ્યાન,
એકમેકને કામના=જગમાં છે ઈન્સાન.
૮૯૫.

કરજ.

બુરામાં બુરી બલા=કરજ બી છે એક,
કરજ આદમી જે થયો=બહુ તેનો ટેક.
૮૯૬.

કરજ આફત મહા બુરી=કરજ પાપ સમાન,
કરજ કરવાથી કદમ રોક=જગમાં તું ઇનસાન.
૮૯૭.

કરજ કરવું સહેલ છે=ફીટાડવું મુશ્કેલ,
પૈ પૈ વધી મોટું થશે=નથી એ હસી ખેલ.
૮૯૮.

કરજદારી મહા બુરી=આફત જગમાં માન,
તન, મન, તાવે રાત દિન=ચીંતા કેરી શાન.
૮૯૯.

કરજ કયું ન ફીટે=વધ્યું દિનભર બાય,
પસ્તાવો પાછળ સદા=કરજ દરદનું થાય.
૯૦૦.

કરજ ના કરતો કદી=જગમાં તું ઈનસાન.
કયું તો તું બાણજે=નિશ્ચય સરગરદાન^૧
૯૦૧.

કરજ કરીને વેપલો=કર્યો ખોટો બાણ,
કરજ શુભાવે કીર્તિ=કરજ શુભાવે માન.
૯૦૨.

કરજ દરદ બલીમ ઘણું=ઉંડો સડો જાય,
ઘેર ઘાલ્યું જો કદી=પગદંડો નહીં જાય.
૯૦૩

કરજ સુખનો નાશ છે=ઉડાડે ઉંઘ ભુખ,
કરજ સુખે ન ઉંઘે=ખાય ન ભરી ભુખ.
૯૦૪.

‘રસી’ માગે ઈશીથી=દુન્યાને દરમ્યાન,
કરજ ના કર કોઈને=કરજ ખુરૂં નીદાન.
૯૦૫.

દયાનત.

દયાનત જેની પાક છે=તેની જગમાં જીત,
પ્રમાણીક પુરૂષ સદા=જગમાં છે અજીત.
૯૦૬.

લોભ, લાલચ વશ કરી=સીધી રાહે ચાલ,
પ્રમાણીકપણું રૂઠું=ઝણો માનવી હાલ.
૯૦૭.

લોભમાં અંતે હાન છે=લાલચમાં તુકશાન,
લાલચ લોભમાં ક્ષયા-તે છે સરગરદાન.
૯૦૮.

દયાનત જેની નેક છે=નૈયત જેની સાફ,
આ અને તે જગે=પામે હક ઈન્સાફ.
૯૦૯.

નૈયત જેની નેક છે=દયાનત જેની સાફ,
ઘડીભર જગમાં ન જીવે=કોઈથી ગેરઈન્સાફ.
૯૧૦.

પરાયું છે પારકું=હકતું છે હલાલ,
માણસ તો તે ખરો=ચેતી ચાલે ચાલ.
૯૧૧.

ગણે પરાયું પારકું=મબલખ ખી હોય ધન,
તુચ્છમાં તુચ્છ તે લેખે=એવું પરાયું ધન.
૯૧૨.

પ્રમાણીક પુરૂષ મળે=હજારોમાં એક,
દયાનત ચોખી આજ તો=દુરની વાતો છેક.
૯૧૩.

પ્રમાણીક મોહતાજ નથી=પ્રમાણીક ખુશાલ,
દાદારની મહેર છે=પ્રમાણીક પર હાલ.
૯૧૪.

‘રેસી’ પ્રમાણીક સદા=જીંદગી તારી ગાળ,
શુક કર જે મળે=સુકી રોટી દાળ.
૯૧૫.

સુબોધક દોહરા.

વાંકી પૂછડી શ્વાનની=કદી ન સીધી થાય,
જાણો તેમ ઇન્સાનની=ટેવ પડી ના જાય.
૯૧૬.

કાળો કાજળથી અધિક=સીધી ભાઈ લેખાય,
સો મણુ સાબુથી ધૂવો=કદી ન ગોરો થાય.
૯૧૭.

હીણુ મતિનો નર સદા=જાણો તેજ ગમાર,
આંખ છતાં અંધો બને=મૂર્ખ તણો સરદાર.
૯૧૮.

કડવું કર્યાતું અતિ=કડવું અતિ અદ્વીમ,
મણુ શાકર ભેલી જૂઓ=થશે ન મિઠો લીમ.
૯૧૯.

એક ઇશારો આંખનો=જ્ઞાનીને મન બસ,
જ્ઞાની, મુખા સંગમાં=કદી ન ભેળું કસ.
૯૨૦.

તેજી ઘોડો દોડશે=એક ઇશારે મસ,
ખર એક દગલું ચાલતાં=ડીકાં ખાશે દશ.
૯૨૧.

શીખ દીયો તમ શોખને=નહીં શરમ કે લાજ,
જેણે છોડી લાજ, તે=નિર્લજને મન રાજ.
૯૨૨.

શોખ જનમ્યો જગતમાં=શોખાઇને કાજ,
જાણો જેના સર ઉપર=નફટાઇનું તાજ.
૯૨૩.

માફ માફ શું કરે?=ત્હાફ શું છે હયાં ?
જગમાં રહેશે સર્વ કંઈ=પડયું જ્યાંનું ત્યાં.
૯૨૪.

મ્હાફ મ્હાફ મન કહે=જીવ કહે ત્હારે શું ?
તન તો પડશે ખાકમાં=ત્યારે મ્હાફ શું ?
૯૨૫.

નામ લજી લે નાથનું=એ વિન ખ્યાફ શું ?
સીધો જાશે સ્વર્ગમાં=એથી સાફ શું ?
૯૨૬.

ઉંચે જોઈ ચાલશે=તો ઠોકરાશે તું,
તારાં ધાર્યાં ધામ પર=કદી ન જાશે તું.
૯૨૭.

આંખ છતાં અંધો થયો=લલે થયો નાદાન,
અંતઃકરણની આંખથી=જોઈ લેજે લગવાન.
૯૨૮.

પદો આંખે પાપનો=પાપીને સત માન,
જગમાં એવા દુષ્ટને=કયાં ઇશ્વરનું ભાન ?
૯૨૯.

મોટાં ફાકે કુરમુરા=તો કહે મનની મોજ,
ગરીબ ફાકે તો કહે=ભૂખે મરતાં છોજ.
૯૩૦.

કકડો ના કવિતાઇનો=કરે કવિની ખોજ,
કયાં ગાંગા તેલી જુઓ=ને કયાં રાજા લોજ.
૯૩૧.

ખોલો ખોલો તે અવ્વલ=વિચારતાં શું થાય ?
મુખથી એવું બોલજે=બોલી ના પસ્તાય.
૯૩૨.

બોલે તેના બોર તો=હાથે હાથ વેચાય,
ના બોલે તો બાજરો=પડી સુકાઈ જાય.

૯૩૩.

ગુણી સાથે ગુણ કરી=સદગુણી ફળ આપ,
અવગુણીથી ગુણ કરી=નહીં ધૂળમાં નાખ.

૯૩૪.

બાંધી મૂઠી લાખની=ખોત્રી તો છે ખાખ,
માટે મોંઢુ બંધ કર=જેમાં ઇજ્જત લાખ.

૯૩૫.

ઘોઘ લે અંતર આયનો=કરજે સાફ સુફેદ,
તો તું જગમાં પામશે=દીલની લલી ઉમેદ.

૯૩૬.

ખોલી ના કહેતો કદી=કોઈને અંતર લેદ,
જેથી ઘટશે આખરૂ=થાશે મનને ખેદ.

૯૩૭.

દીલનો જ્ઞાની રાખજે=જળતો સાફ ચેરાગ,
જગમાં ના સળગાવજે=પાપ તણી તું આગ.

૯૩૮.

જે જણના અંતર મહીં=પડ્યો કાળો ડાઘ,
જરૂર જગમાં જાણુજો=તે છે ઝેહેરી નાગ.
૯૩૯.

આજું બોલે જે ઘણી=તેનાથી શું થાય ?
જો હોય ભસ્તો શ્વાન જે=તે શું કરડી ખાય ?
૯૪૦.

બોલવામાં બાહુદુર બી=બોલકણા કહેવાય,
ભૂંજ્યો પાપટ ભાંગતાં=દમરો નિકળી જાય.
૯૪૧.

ભાંડ ભવંચો ભાંમટો=ફરે જેના જો ભિંગ,
તો તે રસ્તે રહી ઉભો=કાઢે સૌની ઢિંગ.
૯૪૨.

કહેલું બહુ, કરવું નહીં=મારે મોટી ડિંગ,
પર્માત્માએ ના દીધાં=ઉંટને માથે સિંગ.
૯૪૩.

શિખ દીયો જો મુખને=સુણે ન કોઈની વાત,
કાણું ઘોડું કડકવું=ઉછળી મારે લાત.
૯૪૪.

પર સુખ જોઈ પાપીઓ-જળી બને અંગાર,
જાણો એવા દુષ્ટના=જીવવા પર ધિક્કાર.
૯૪૫.

જોઈ હવેલી પારકી=સુંદર સૈનકદાર,
નાહક ઝુંપડી તુજ તણી-કાં તોડે નિર્ધાર ?
૯૪૬.

જાણે મુખાં શી રીતે=કાવ્યો તે શું હોય ?
હોય કવિ ગણના કરે=મુખાં બેઠા રોય.
૯૪૭.

વિર, કરુણા, હાસ્ય ને=ભક્તિરસ શૃંગાર,
પાંચો જેના કાવ્યમાં=તેજ કવિ નિર્ધાર.
૯૪૮.

જાની સાથે જ્ઞાનની-કર ગુણી તકરાર,
અજ્ઞાનીથી બોલતાં=સો સો વાર વિચાર.
૯૪૯.

મર્દ મરે છે નામ પર=બહાલું જેને નામ,
જરૂર નાની નાન પર=મરશે નિમકહુરામ.
૯૫૦.

બહાલું જેને વ્યાજ તે=મોટાં વ્યાજે ખાય,
આશ કમાવા પાંચની=મૂંડી સોની જાય.
૯૫૧.

કસર ફરજ છે નારની=સફર મરદની થાય.
કોડી કોડી જોડતાં=ધનનો ઢગ થઈ જાય.
૯૫૨.

જદમાં બંદા જન્દગી=તહારી અટવઈ જાય,
હા માં, હા, ને મેળતાં=હાર છતાં જીત થાય.
૯૫૩.

થોડું થોડું કામ કર=જેઠાથી શું થાય ?
ટીપે ટીપે જળતણું=ભરઈ સરોવર જાય.
૯૫૪.

એઉ તરફની બહોંશમાં=ટંટો વધ્યો જાય,
પણ તે નમતું મેળતાં=વળતી વાણી થાય.
૯૫૫.

મીઠો મોંઢા પર બને=હુંયે કપટની આંચ,
ભૂંડી તેની પ્રિતથી=હીલને તારાં ખાંચ.
૯૫૬.

વા, વેરી, ને વાણીઓ=વૈદ, વકીલ, એ પાંચ,
એ તો રહેલા દૂર ભલા=લાખ નચાવે નાચ.
૯૫૭.

કાંટા વાવે હાથથી=ખેતરને દરમ્યાન,
આશ ગુલાબોની કરો=કાં મૂખાં ઇન્સાન?
૯૫૮.

સ્વપ્નું છે સંસાર આ=સંસારીને કાજ,
હરદમ રાખે જગતમાં=સાહેબ સૌની લાજ.
૯૫૯.

કરણી ભરણી સાથ છે=ખંદા કરજે ખ્યાલ
જગમાં આજે વાવશે=તેવું બેશે કાલ.
૯૬૦

નારીનું છે ધન, ધણી=ધણીનું ધન નાર,
ખ્યાડું ધન માખાપનું=ખાળકડાં નિર્ધાર.
૯૬૧.

ધનમાં ધન નેકી તાણું=ખીજું નહીં લગાર,
બણો એવાં દ્રવ્યનો=ધણી છે કીસ્મતદાર.
૯૬૨.

કર પસ્તાવો પાપનો=કામો તજ બેદાદ,
જગમાં બંદા બાણજે=સાહેબ લેશે દાદ.
૯૬૩.

જગમાં જન્મી ભાઈ તું=કર દાતાની યાદ,
મિથ્યા માયા દે તજ=ના કર વાદવિવાદ.
૯૬૪.

કામ, ક્રોધ, ને લોભમાં=મોહ, મદનો છે ભેળ,
જો તું ચાહે સ્વર્ગ તો=પ્રિત પાંચોની મેળ.
૯૬૫.

જે જણની છે જખાનમાં=ભયુ' કાતીલ જહેર,
જરૂર તેને બાણજો=દુન્યાં સાથે વેર.
૯૬૬.

છૂપ્યા રહેશે ના કદી=ખૂની લુટારા ચોર,
મોર પિછાંથી કાગ શું=થઈ શકવાનો મોર?
૯૬૭.

સોદો નેકીનો ભલો=કરજો હાથોહાથ,
જગમાં જે કરશે તમે=તે લઈ બશે સાથ.
૯૬૮.

ધનના ઢગ પર સૌ ઢળે=શું દીકરો શું બાપ,
ગરીબને દેખી ધસે=કડવા બાણે સાંપ.
૯૬૯.

દોલતમંદના દાસ સૌ=બનશે આપોઆપ,
ગરીબના માલેક થવા=સમજે મોટું પાપ.
૯૭૦.

જળમાં જળ તે મેઘ છે=વરસે જઈ આકાશ,
બળમાં બળ તે આપણું=કર જેની તું આશ.
૯૭૧.

જ્ઞાનીથી જ્ઞાની મળે=ચાલે ખુશ ગુફતાર,
મેલ મળે જ્યાં મૂર્ખનો=ત્યાં ખોટી તકરાર.
૯૭૨.

મોટા શ્રીમંતો જુઓ=મગરૂરીને કાજ,
કેવા જગમાં થઈ ફરે=પૈ પૈના મોહતાજ.
૯૭૩.

મગરૂરીમાં બાણજે=કંઈ રાજેના રાજ,
જરૂર મળ્યાં ધુળમાં=તખતો સાથે તાજ.
૯૭૪.

મગરૂરી ઇન્સાનને=નારી દે છે ઠાર,
ધર ખાતી છે ગર્વનું=મનથી વાત વિચાર.
૯૭૫.

મગરૂરીથી માનવી=જોશે દુઃખ અપાર,
જરૂર જેમાં જાણુજો=જરા ન રૂડો સાર.
૯૭૬.

તજ મગરૂરી માનવી=સુખની હોય ઉમેદ,
જગમાં ફરતાં ચક્રનો=ખબર ન તુંને ભેદ.
૯૭૭.

પાપે દુઃખ્યો બહુ થશે=પાપે બનશે ખવાર,
બંદા જગમાં જાણુજો=પાપ નર્કનો ઠાર.
૯૭૮.

બદી ન બદકારો તજે=તજે ન નેકી નેક,
આબ તજે હીરો નહીં=મર્દ તજે નહીં ટેક.
૯૭૯.

સોનું તે સોનું ખરૂં=ચઢી કસોટી જાય,
જગમાં જાણો કથીર જે=તે કેમ સોનું થાય ?
૯૮૦.

શિકાર શોધે પારધી=મદ્દો શોધે માન,
બંદા જગમાં શોધજે=તું ઈશ્વરનું સ્થાન.
૯૮૧.

ધર્મી સાંધે ધર્મને=દાતા સાંધે દાન,
જોગી સાંધે જોગને=જોગીને શું ભાન?
૯૮૨.

જેશી મુહુરત પારખે=જોતિષ જોઈ જેમ,
છટેલ લક્ષણ પારખે=સ્ત્રીને જોતાં તેમ.
૯૮૩.

સાયવ પૂંજી હોય તો=પિઠનો કરી વિચાર,
ખવાડનારો થાકશે=થાકે નહીં ખાનાર.
૯૮૪.

સુખના સાથી સેંકડો=ખાનારાં તૈયાર,
દુઃખના ડુંગર દેખતાં=કરી જશે પોખાર.
૯૮૫.

હલકો તે તો હજમરો=બોલે હલકા બોલ,
જેવા બોલો જે તણાં=તેવો તેનો તોલ.
૯૮૬.

ખારથી ખારો તે ખરો=અંતર કપટી હોય
 સુખ પરાંયાનું ખરું=પુટી આંખે જોય.
 ૯૮૭.

ઉંઘશે ઉંઘમાં ક્યાં સુધી=ગફલતની દિનરાત,
 જાગી ઉઠી જો જરા=પડી ચૂકી પ્રભાત.
 ૯૮૮.

કરવું હોય સુકર્મ તો=કરી લે હાથોહાથ,
 નક્કી મુવા બાદનું=કદી ન આવે સાથ.
 ૯૮૯.

આવ્યો ખાલી હાથ લઈ=જશે ખાલી હાથ,
 શું લાવ્યો, શું લઈ જશે=ખંદા તહારી સાથ.
 ૯૯૦.

લીલા ઇશ્વરની અતિ=જેનો નહાં હિસાબ,
 કરજે મનથી ખાતરી=પડજે પાંચ કિતાબ.
 ૯૯૧.

સ્વાનું જગ સંસાર છે=કરજે મનથી કયાસ,
 આંખો તારી ખોલતાં=કશું ન જોશે પાસ.
 ૯૯૨.

સોનું જેમ જેમ તારામાં=પડી તવાતું જાય.
તેમ તેમ તે જાન તારાં=ઘાટો સુંદર થાય.
૯૯૩.

ખ્યારામાં ખ્યારી પૂછો=ચીજ જગતમાં કોય?
તો તે ફરજંદો સિવા=કોઈ ખીજ ના હોય.
૯૯૪.

ખ્યારામાં ખ્યારી જુઓ=મતલબ સર્વે જોય,
દિલની મતલબ સારવા=નહીં રોતા ખી રોય.
૯૯૫.

ખ્યાડૂ સતીઓને સદા-શિયલતાનું ધન,
ધન તેને તું જાણ, જે=સતી બચાવે તન.
૯૯૬.

આપે તો તું આપજે=જગમાં છૂપું દાન,
તે માટે તારી સદા કરજે બંધ જબાન.
૯૯૭.

અપકારી ઉપર કદી=ખરચો ગાંડનું ગર્થ,
જાણે દિલથી જગતમાં=તે ખરચેતું વ્યર્થ.
૯૯૮.

હલકાને નમશે કત્તી=નહીં તે સમજે અર્થ,
પણ તે ઉલટો અર્થનો=કરશે તુર્ત અનર્થ.

૯૯૯.

નિર્લજ પર ઉપકાર ખી=કરવામાં છે પાપ,
ખાઈ તમારૂં ગાંઠનું=થશે તમારો બાપ.

૧૦૦૦.

મોડું સુવું, ઉઠવું=પ્રાતઃકાળ દરમ્યાન,
સાચું સો સુખ જાણજે=યાદ કીધે ભગવાન.

૧૦૦૧.

કાળાં મોંના કોરગા=કાળાં કરશે કામ,
જગમાં એવા નિર્લજે=જાણો દુઃખનું ધામ.

૧૦૦૨.

કામી, કોધી, કરતૂટી=કુતર્કી સરિયામ,
જગમાં એ જણ ચારનું=કત્તી ન લેજો નામ.

૧૦૦૩.

જન્મી જગમાં માનવી=કાંચ કરે છે મદ,
દમરો જમરો લઈ જશે-આવી રહેશે હદ.

૧૦૦૪.

મદ કરતો ના માનવી=જેઈ ભરતીનો કોટ,
ભરતી પાછળ જાણુજે=જરૂર થાશે ઓટ.
૧૦૦૫.

છેતરતો ના માનવી=જાણી કોઈને ભોટ,
જરૂર પડશે કોઈ દિવસ=ગળવો ગમનો ગોટ.
૧૦૦૬.

વિન વાંકે તું વિશ્વમાં=કદી ન કોઈ પર રૂઠ,
પૂઠ ધરશે તું પારકી=જમ ધરશે તુજ પૂઠ.
૧૦૦૭.

કાણું ઘોડું કડકનું=કડવા સૌને જાય,
જે પસ્વારે પીઠ તે=જરૂર લાતો ખાય.
૧૦૦૮.

સુખોષ આપો મૂર્ખને=લાલ ન જેથી થાય,
પથર પર પાણી પડે=ઝટ લપસી તે જાય.
૧૦૦૯.

કતૂંકીને કયાં લગી?=વાળે કોઈ ઇન્સાન,
લાખ નસિહત આપતાં=દીયે જરા ન કાન.
૧૦૧૦.

સતથી તરશે જગતમાં=પાપે દુખશે સાચ,
કેઇ દી પડતાં પુટશે=કાયા શિશે કાચ.
૧૦૧૧.

પાપી મદ, મોહ, લોભ, છે=કામ, ક્રોધ, એ પાંચ,
અંતર હાડું ખાળશે=ભયભિત જેની આંચ.
૧૦૧૨.

જૂઠાંથી દુઃખ ઉપજે=જૂઠે રૂઠે જગ,
ડહાપણ રાખી જૂઠ પર=કદી ન ધરતો ડગ.
૧૦૧૩.

કરણી કરજે નેક તું=અંતે આવે કામ,
નેકીથી નર જાણજે=અમર રહેશે નામ.
૧૦૧૪.

જમીન, જોડે. જર ત્રણે=ના હોતે આ જેહાંન,
જતે કહાંથી જગતમાં=વીર નરોના જાન.
૧૦૧૫.

મદ મિથ્યા કાં મન ધરે=મદને છે ક્યાં માન?
મગડરીથી આકમાં=મજ્યાં રાજે મહાન.
૧૦૧૬.

સંકટમાં તું સાંપડે=હોય ઘડી નવ સુખ,
દિન ભકિતમાં ગાળજે=દુર થશે કુલ દુઃખ.
૧૦૧૭.

ભક્તિ કર ભાવે ભલી=ભર ભકિત ભંડાર,
ભકિતથી મુક્તિ મળે=ટળે પાપનો ભાર.
૧૦૧૮.

સૃષ્ટિના સ્વામી તણી=ભકિતમાં છે સાર,
પ્રેમે પરમેશ્વર જૂઓ=નાવ લગાડે પાર.
૧૦૧૯.

ખાઈ પોતાનું પારકી=જે રાખે ખણુખોદ,
નિશ્ચય જાણો જગતમાં=તે નરનું નજખોદ.
૧૦૨૦.

ઉદમ ઉદાગે થશે=ખંદા તુજ ઉખાર,
આળસથી આવે જરૂર=ઘરમાં અવર અપાર.
૧૦૨૧.

દિન, દુન્યામાં દાદનો=લેનારો દાદાર,
'રેસી' માલેક એક છે=રચના કુલ રચનાર.
૧૦૨૨.

અશો જરથોસ્ત પયગમ્બર.

નખી મારા નેક તું=સ્પેતમાન જરથોસ્ત,
લાખ નમન હોજો તને=ફસીના હરરોજ.
૧૦૨૩.

ખ્યારી દીનના અય ધણી=અહુરના ખ્યારા પાક,
જગે જાણ્યો તું થકી=ભલી અશોઈનો પાક.
૧૦૨૪.

નેમો વોહુ નેમો વહીસ્તેમ=જરથુસ્ત ગયે થાખ્યો,
સરોશ યસ્ત હાદોખ્તમાં=ઉપલું વાંચી લ્યો.
૧૦૨૫.

ખંદગી સારી દુન્યામાં=ખંદગી સૌથી શ્રેષ્ઠ,
ખંદગી મુક્તિ માર્ગ છે=ભેટવા દાદાર શ્રેષ્ઠ.
૧૦૨૬.

પયગમ્બર મુજ દીનનાં=માઝદયશની મહાન,
અવ્વલ તું ખી નખી થયો=ખીજા બાદ તમામ.
૧૦૨૭.

૧-અર્થ માટે એની પછીનો દોહરો જુવો.

રોશન દીન તું લાખ્યો=વહાલાં ઇરાન કાજ,
સંકટ ઉઠાવી લાખ સૌ=આજ મરેછ તે કાજ.
૧૦૨૮.

વરસો વીત્યાં સેંકડો=ચડતી પડતી મહાન,
ભેઈ, જીવ્યાં તુજના=મુરીદો નીદાન.
૧૦૨૯.

ધર્મ તુજ કાજે તજ્યું=વાહુનું વતન ઇરાન,
એક તો શું ખાર એવા=ઇરાન છે કુરખાન.
૧૦૩૦.

રોશન ધર્મ રાખ્યો=વેઠી રંજ અપાર,
ઉતરી મહેર દાદારની=છે આજે જયજયકાર.
૧૦૩૧.

મુઠી ભરે છે મુરીદો=પણ તુજ પર શ્રીદા,
ખ્યારા પયગમ્બર ભલા=કાજ ફરજ કીધી અદા.
૧૦૩૨.

ખીબ વીતશે સેંકડો=વરસ જગત દરમ્યાન,
તો ખી રહેશે જગમગતી=નખી તારી નીશાન.
૧૦૩૩.

નેકી અને બદી તણા=તારો અનમુલ પાક,
જગ બધીને શીખવશે=મુક્તિ કેરો માગ.
૧૦૩૪.

પાક પવિત્ર બંદગી=અવસ્તા કેરી મુદામ,
ગુંજશે, ગરજશે સર્વદા=વિશ્વને દરમ્યાન.
૧૦૩૫.

પુજ્ય પયગમ્બર અતી=વિશ્વે તારી આન,
નખીઓનો નખી તું=મનાયો એક શાન.
૧૦૩૬.

‘રેસી’ યાચે કરગરી=બક્ષ અમને અમાન,
દીનના રહેગર લલા=જરથોસ્ત સ્પિતમાન.
૧૦૩૭.

સર જમશેદજી જીભાઈ.

(પહેલા બારોનેટ.)

જમશેદજી જીભાઈ તું=પારસી હાતમતાઈ,
રૂડી સખાવત બહુ તુંજ=વિશ્વમાં વખણાઈ.
૧૦૩૮.

જાત અને પરજાતમાં=નામ તુંજ પંકાય,
સખાવતનો શાહ તું=આલમમાં અંકાય.
૧૦૩૯.

કરણ તુલ્ય દાનવીર=દયાનો દાતાર,
બલક ને વળી ફલકમાં=વખણાય તારા કાર.
૧૦૪૦.

સ્રી કેળવણી રૂડીનું=તેં કયું મંડાણ,
કોમી નારી આજ સૌગાયે તારાં ગાન.
૧૦૪૧.

કેળવણી કાજ આખ્યા=રૂખ્યા લાખો લાખ,
સર જે. જે. ઇન્સ્ટીટ્યુટ=આજે બી છે શાખ.
૧૦૪૨.

ગુણવંતી ગુજરાતમાં=ગામ અને શહેરોશહેર,
વાવ કુવાઓ ખોદીને=તેં કીધી લીલાલહેર.
૧૦૪૩.

ધર્મશાળાઓ વળી=કોમ સેવા કાજ,
બાંધી ગામોગામ તે=કોમ તણા સર તાજ.
૧૦૪૪.

બાટલીવાલા હોસપીટલ=કીર્તિ તારી નેક,
ગગન ગામી જેવી ખરી=આજે બી છે એક.
૧૦૪૫.

દુવા દીલથી લાખ દીએ=દરદી જાત પરજાત,
દુઃખીના દુઃખો ટાળવા=એ પુન્ય નેક જાત.
૧૦૪૬.

મદ્રેશા ને મકતબો=આ અને તે ગામ,
રંક હુમદીનો કાજ સૌ=બાંધી તેં નેકનામ.
૧૦૪૭.

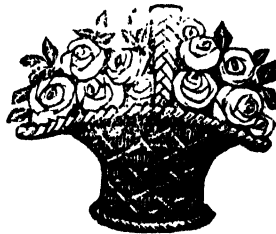
પારસી તારૂં નામ છે=સખાવત બીજું ખાસ,
જમશેદજી તેં બોલાવ્યું=પ્રથમ કરી પ્રયાસ.
૧૦૪૮.

ધન કોમના તું વીરા=કોહીનુર હીરા સમ,
લાખ જન્મે ગર બીજા=પણ તુજથી સૌ કમ.
૧૦૪૯.

ધન્ય તારા બાપને=ધન્ય તારી માત,
કોમ દીપક સરજ્યો=સુપુત્ર એવો ખાસ.
૧૦૫૦.

જમશેદજી જીભાઈનું=ખ્યાઈ પનોતું નામ,
જીવતું જાગતું ચમકશે=કયામત તક મુદામ.
૧૦૫૧.

‘રૂસી’ ઇચ્છે એટલું=પાક પ્રભુની પાસ,
જમશેદજી અમ નેકને-ખુદા રાખ તું શાદ.
૧૦૫૨.

સર દીનશાહ પીટીટ (પહેલા બેરોનેટ.)

પીટીટ ખ્યાઝં નામ છે=પારસી કોમમાં નેક,
કોમ તો શું પરકોમમાં=વખણાય જેનો ટેક.
૧૦૫૩.

દીનશાહ માણેકજી પીટીટ=પહેલા બેરોનેટ,
ધન છે તારી માતને=ધન છે તુંજને નેક.
૧૦૫૪.

તેં જમાવ્યું જગતમાં=નામ મહા બળવાન,
નામી નર રત્ન ખરો=હુમદીનોમાં મહાન.
૧૦૫૫.

સહાસ ખીજું નામ છે=પીટીટ તાઝં ખાસ,
હુન્નર ઉદયોગના ધણી=વેપારના વિશવાસ.
૧૦૫૬.

લક્ષ્મી દેવીના લાડકા-કોમના લાગ્યવંત,
ખાનદાને અમીર તુંજ=બેટા બેટી સંગ.
૧૦૫૭.

એકથી અનેક છે=સખી સોદાગર નેક,
પીટીટ કુટુંબમાં પુરા=ભાગ્યશાળી છેક.
૧૦૫૮.

બેરોનેટ અવ્વલ પછી=ખીજ બેરોનેટ,
બમનજી પીટીટ જીવો=કોમ રક્ષક નેક.
૧૦૫૯.

જેહાંગીરજી પીટીટ ખી=અકાબર નીદાન,
અસીલ, ગુણવંત અને=કોમ તણા પાસબાન.
૧૦૬૦.

હમાબાઈ પીટીટનું=નામ રહેશે મુદામ,
સુય ફરશે જ્યાં તક=પૃથ્વી પાસ તમામ.
૧૦૬૧.

જાઈજી, હીરાબાઈ ખી=કોમ તણા શંગાર,
ઘર ઘર નારી એવી જન્મજો=નેક પારસી નાર.
૧૦૬૨.

પલાય પારસી પોરીઆ=ઓરફનેજમાં ખાસ,
પોરીઓ પારસી વળી=ભરે પીટીટનો શ્વાસ.
૧૦૬૩.

ધન પારસી કોમને-ધન પીટીટ ખાનદાન,
મગર આજ સર્વ છે=તારે નામ નીશાન.
૧૦૬૮.

ઈઝઝત તારી છે બદા=કીર્તિ આગેવાન,
પીટીટ નર ને નાર છે=કોમના નીગેહખાન.
૧૦૬૫.

પીટીટ ખ્યાઝં નામ છે=પારસી ઘરમાં કુલ,
'રેસી' ચાહે દીલથી=વધો એના વંશ મુલ.
૧૦૬૬.

સર કાવસજી જોહાંગીર.

(પહેલા બેરોનેટ.)

સર કાવસજી જોહાંગીર=રૂડું જેનું નામ,
મશહુર કોમ પરકોમમાં=વળી ગામેગામ.
૧૦૬૭.

સખાવતનો શેર તે=દયાનો દાતાર.
રંકોનો રક્ષક ગુણી=શુરો તે સરદાર.
૧૦૬૮.

કેળવણીને કારણે=કરી સખાવત ખાસ,
મુંબઈ અને પરગામમાં=રૂડા એના કયાસ.
૧૦૬૯.

લાખો લાખથી વાત છે=સખાવતનો સુલતાન,
હૈયે કોમ ઉભરાય છે=અજબ તેના ગુણગાન.
૧૦૭૦.

દવાખાના પ્રસિધ્ધ છે=આંખની ઈસ્પીતાલ,
ઈન્સ્ટીટ્યુટ સ્કુલો વળી=ભાતભાતની ભાલ.
૧૦૭૧.

વડ તેવાં ટેટા સદા=ખાનદાને અમીર,
એક પછી એક જીવો=કાવસજી જેહાંગીર.

૧૦૭૨.

સર કાવસજી જીનીયર='કાલી' લાડકો નેક,
મીનીસ્ટર મુંબઈ તણો=બધે રાખ્યો ટેક.

૧૦૭૩.

કોરપોરેશન, કાઉન્સીલ=મીલોના મંડળ,
બધે પંકાયો લાડકો=ખતાવ્યું બુધ્ધીબળ.

૧૦૭૪.

કોમનો ખેરખાહુ વળી=આપ જેવો મહાન,
સર કાવસજી બેરોનેટ=સર કાવસજી નાન.

૧૦૭૫.

બેપસીબાઈ વળી જીવો=કોમની લાડકી બાઈ,
શ્રીમંત પંડે છતા=રંક કાજ બાય તણાઈ.

૧૦૭૬.

બહેન દયાની તે ખરી=માતાનો અવતાર,
લેડી ધનબાઈબી જીવો વખણાય બેસુમાર.

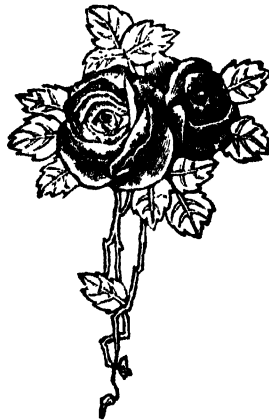
૧૦૭૭.

ગવરનર મહેલથી માંડીને-ગરીબની ઝુપડી તક.
માનવંતી મહેમાન એ-એવો એનો વગ.
૧૦૭૮.

ધન ધન કોમ મારીના-મજ્યાં એવા મહાન.
પુત્રો પુત્રી પાક્યાં-રેડીમની ખાનદાન.
૧૦૭૯.

‘રૂસી’ ઈચ્છે માનથી-જગ દાતાની પાસ,
આબાદ તન, મન અને-ધનથી રહેજો ખાસ.
૧૦૮૦.

શેઠ કાવસજી દીનશાહ.

શું નાના મોટા કહો=હમદીન મુજ હમબત,
એડનવાલા નામથી=ખુશી છે 'સાક્ષાત.
૧૦૮૧.

કોમ કેરી મગરૂરી=કોમ કેરૂ નાક,
એડનવાલા કુટુંબ=એડનનું વિખ્યાત.
૧૦૮૨.

કાવસજી દીનશાહ લલા=સ્થાપક નેક મહાન,
અશોઈમાં જીવી ખરે=અશોઈમાં ખોલ્યો પ્રાણ.
૧૦૮૩.

શાહ સોદાગર હિન્દના=વિશ્વે બધી વિખ્યાત,
એડન, આફ્રીકા મહી=પંકાયા સુબત.
૧૦૮૪.

વેપાર ખેડતાં લાખોનો=રાખી દયાનન સાફ,
મનશની મુજબ લલી=આવી બર મુરાદ.
૧૦૮૫.

અકાબર એ કોમનો=દીન દયાળુ નેક,
 “કોમ મ્હારી” સદા કહી=રક્ષા કરતો છેક.
 ૧૦૮૬.

પદ્માયા બહુ પારસીઓ=પેદીને દરમ્યાન,
 સુખી સંતોષી બધા=ગાએ ગુણ ને ગાન.
 ૧૦૮૭.

નર એવા એ નેકના=પુત્રો ખી છે નેક,
 સર હોરમસજી જીવતા=જીવજો નામવર નેક.
 ૧૦૮૮.

સદગુણોની ખાન છે=કોમના પાલનહાર,
 દુઃખીઆઓના રહેબર ખરા=દયાના દાતાર.
 ૧૦૮૯.

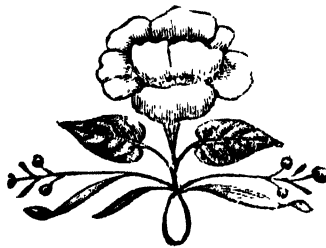
કેકોખાદ ખીજ વળી=સપુત ભલા ગુણુવાન,
 હમદીનોના હમદદી=દયા કેરી ખાન.
 ૧૦૯૦.

ખાનદાની ખમીર છે=આમેજ સૌમાં આજ,
 પરિનાર એ ખંનેમ=કેરેછ સૌ નેક કાજ.
 ૧૦૯૧.

કીર્તિની નોક કોમના=ભલા એ સરીઆમ,
મગરૂરીમાં મહાલે છે=કોમના સર નીદાન.
૧૦૯૨.

ભવો હોરમસજી બહુ=ભવો કેકોખાદ,
પરિવાર ખી એમનો=સ્થો જગમાં શાદ.
૧૦૯૩.

‘રૂસી’ બોલખાલા છે=કોમ પર કોમ માહય,
એડનવાલા કુટુંબની=હૈયું દેખી હરખાય.
૧૦૯૪.

દાદાભાઈ નવરોજી

હિન્દ મૈયાના દાસ બહુ=થયા જ્ઞાની ગુણવાન,
દાદાભાઈ અવલ કહું=સૌમાં તેઓ મહાન.
૧૦૯૫.

દાદા નામ મુજબ ખરા=ભારત કેરાં નેક,
અલેખ જગાવી દેશની=જઈ વટીક પરદેશ.
૧૦૯૬.

કાળા દાદાએ જઈ=જીતી પાર્લામેન્ટ,
નામ દીપાવી દેશનું=જામી ગયો એક સેન્ટ.^૧
૧૦૯૭.

દેશ ખાતર વેઠ કરી=જઈ લડ્યો વેલાત,
સવાર્થ ત્યાગી સદાખરો=ધન એના માત તાત.
૧૦૯૮.

હિન્દ હિરો એ ખરો=કોહીનુર સમ અનમૂળ,
પંકાયો ત્રીસ કરોડમાં=જીતી સૌના મૂળ.
૧૦૯૯.

પ્રોફેસર પ્રથમ થઈ=બાદ બન્યો દીવાન,
વેપારી એ બાદ બની=પંકાયો નર મહાન.
૧૧૦૦.

દીપક નવરોજી તણો=લડયો દેશને કાજ,
દશા ખુરી જોઈ દેશની=લાગી એને લાજ.
૧૧૦૧.

ઉદ્ધાર કરવા હિન્દનો=પડયો વીરો બહાર,
ધંધો ધાપો સૌ તજી=બન્યો એ સરદાર.
૧૧૦૨.

અમ્મલ એની અજબ હુતી=ઉદયોગ વળી અપાર,
ચાલાકી ચંચલ હુતી=શુરો બેહીસાબ.
૧૧૦૩.

ગેરઠં-સાફ સરકારનો=કર્યો જગ બહેર,
ત્રાસ, જુલમ, દમનનીતિ=કરી સાને માહેર.
૧૧૦૪.

વિચારી વદતો સદા-દાદા બોલ દરેક,
મહાભારત તકસરમાં-રાખતો ખુબ વિવેક.
૧૧૦૫.

ગાફેલ બન્યા ભલભલા=સીવીલીયન બળવાન,
દાદા દલીલ બેઝને=ખોદ્યું સૌએ ભાન.
૧૧૦૬.

દાદા બોલ્યા પ્રેમથી=ધરી દેશની દાઝ,
દુન્યા જીતવી હોય તો=તમ મેળવો સ્વરાજ.
૧૧૦૭.

સ્વરાજ સ્વરાજ સૌ કરે=ખોટી મોટો બોલ,
નાનાથી મોટો ખરે=દેશ દાદાનો કોલ.
૧૧૦૮.

દાદા પગલે ચાલીને=હિન્દ મેળવ સ્વરાજ,
દાદા કેરી ચાદથી=ફળજો તુજ સુરાદ.
૧૧૦૯.

દાદા જેવા નેકને=ભાગ્યવાંત ગુણવાન,
અશો અમરગી મેળવે=પામી માન અને પાન.
૧૦૧૦.

સુણી દાદા નામને=હરખે હિન્દુસ્તાન,
રૂપી મુનીથી વધે=હોતો એવો નર મહાન.
૧૧૧૧.

નેકીનું તે નુર હતો=અશોધનો અવતાર,
રંકનો બેલી ખરો=અનાથનો આધાર.

૧૧૧૨.

મિત્ર શત્રુથી સદા=પામ્યો દાદા માન,
કયું તેવું પામ્યો=નામીયું સનમાન.

૧૧૧૩.

‘રૂસી’ ઇચ્છે એટલું=ગાઈ દાદાના ગાન,
ઘર ઘર દાદા અવતરી=ગજવે હિન્દુસ્તાન.

૧૧૧૪.

સર શીરોઝશાહ મહેતા.

ભારત મારી ભુમીનો=તાજ વગરનો રાજ,
કુલ દીપક મહેતા તણો=શીરોઝશાહ સરકારાટ.
૧૧૧૫.

દાદા દાદાભાઈ કેરો=શીરોઝ જમણો હાથ,
વાચ્છાની ત્રગદી મળી=ભૂતવા હિન્દ સ્વરાટ.
૧૧૧૬.

ધન ધન એવી કોમને=ધન ધન એવી જાત,
ધન વળી હોજો બહુ=એ ત્રણેની માત.
૧૧૧૭.

સિંહ સમો શુરો અને=વાઘ જેવો વિકાળ,
શીરોઝશાહ મહેતા હુતો=ગજબ એક કમાલ.
૧૧૧૮.

હિન્દી બારીસ્ટર અવ્વલ=કાયદાશાસ્ત્રી મહાન,
ભલભલા લરજી રહ્યા=એવો એકકો જાણુ.
૧૧૧૯.

ગબવી કોરટો બહુ=દેશની ઠામે ઠામ,
લડયો જીત્યો કેસ કંઈ=ખીકટ એ બળવાન.
૧૧૨૦.

ડીબેટર ભારી અતી=કરતો સૌને મહાત,
કાબેલ્યત અજબ હતી=લેતો સૌમાં ભાગ.
૧૧૨૧.

કોરપોરેશનનો ખીતા=ફીરોઝશાહ ગુણવાન,
મુંબઈ સાફ ગર્વથી=ગાય તેના ગુણગાન.
૧૧૨૨.

સેનેટ યુનીવરસીટી તણી=ત્રુજી રહેતી ખાસ,
સુર્ય પ્રકાશીત હતો=કેળવણીનો ખાસ.
૧૧૨૩.

કાઉન્સીલ જુનીનો હીરો=પુજ્ય વડો બળવાન,
ગવરનરથી માંડીને=ધુજતાં સૌ એકસાન.
૧૧૨૪.

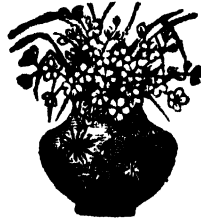
પહેલો હિન્દી ગર્વથી=ગણતો નીજને ખાસ
પછી પારસી માનતો=એવો એનો કયાસ.
૧૧૨૫.

ચાલાકી ચંચલ અતી=વિદ્યા કેરી જાણ,
વીરો, ધીરો, શુરો વળી=મહેતા મુલ્યવાન.
૧૧૨૬.

શુક બહુ ફીરતાર તુજ=દીધો ફીરોઝ એક,
કીર્તિ જમાવી જગતમાં=કોમની મહારી નેક.
૧૧૨૭.

આમ ને સરકારમાં=પામ્યો માન એકસાન,
કોમ અને પરકોમમાં=ગણાયો પારસી મહાન.
૧૧૨૮.

‘રૂસી’ માગે કરગરી=આજના ભારત કાજ,
તાજ વગરનો રાજ ફરી=મેળવવા સ્વરાજ.
૧૧૨૯.

શેઠ જમશેદજી તાતા.

જમશેદજી તાતા હતા=પહેલાં હિન્દીવાન,
હુન્નર ઉદ્યોગના ધણી=જ્ઞાની ને ગુણવાન.
૧૧૩૦.

કાપડ મીલો સ્થાપીને=શરૂ કર્યો ખુદ સાહસ,
બાદ નવા હુન્નર વિષે=નજર કરી ચોપાસ.
૧૧૩૧.

હાઈદ્રો ઇલેક્ટ્રીકના પીતા=હતા જમશેદ મહાન,
પાણી માંહેથી મેળવી=વિજળીનું બળ મહાન.
૧૧૩૨.

મીલો ચાલે આજની=વિજળી બળથી સર્વ,
વરાળ નામ નાખુદ થયું=એ તાતા કેરો ગર્વ.
૧૧૩૩.

લોખંડના ઉદ્યોગ કાજ=અપલાવ્યું તે બાદ,
ધન્ય તને જમશેદજી=ધન્ય તારી જાત.
૧૧૩૪.

જમશેદપુર, તાતા નગર=સઉ છે તારી શાખ,
કારખાના લોખંડ તણા=આજ સર્વે આબાદ.
૧૧૩૫.

દીપાવી તુજ કોમને=દીપાબ્યું તુજ નામ,
તાતા, તાતા, આજ કરે=સૌ કોઈ ઠામેઠામ.
૧૧૩૬.

શાહ સોદાગર હિન્દના=ખારીક ખુદ્દિવાન,
કળ સાચી સ્વરાજની=પકડી તે બળવાન.
૧૧૩૭.

લક્ષાધીશ બન્યો બળી=દઈ લાખોને રોજગાર.
કરી આબાદી દેશની=તું પામ્યો જય જયકાર.
૧૧૩૮.

લાખો કાઠી આખ્યા-રૂખ્યા સાહસો કાજ,
કેળવણીને કાજ વળી=જરા ન રાખી ખાંચ.
૧૧૩૯.

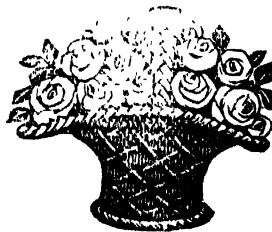
રીસર્ય ઇન્સ્ટીટ્યુટ=ખેંગલોરમાં જે ખાસ,
કેળવણી લઈ કંઈ દીએ=દુવા તને અમાપ,
૧૧૪૦.

સપુત તારા નાનીઓ=રતન અને દોરાખ,
ચાલ્યા પગલે ખંથી=તારા થઈને શાદ.
૧૧૪૧.

ભારત સાડું દે દુવા=નામ પર તારા ખુશ,
મા જુઓ તે તું ખરો=ઓ સપુત અદ્ભુત.
૧૧૪૨.

ગરીબ હિન્દને તારીયું=ઉંચે ચઢાવી શાખ,
આલમમાં યોગમ બધી=હિન્દની રાખી લાજ.
૧૧૪૩.

‘રસી’ માગે કરગરી=દાદારજીને ખાર,
દે જમશેદજી હિન્દને-વધુ કરવા ઉદ્ધાર.
૧૧૪૪.

ખાઈજી જરખાઈ ન. વાડીયા.

રૂડી સખાવત જે કરે=મુકે અમ્મર નામ,
જીવતાં સ્વર્ગ લોગવી=મેળવે મીનોઈ મુકામ.

૧૧૪૫.

રૂડી સખાવત બહુ લલી=જગમાં આવે સાથ,
કર ને જો નો તું ધણી=દીલમાં ગોખી રાખ.

૧૧૪૬.

રૂડી સખાવત નેક વળી=કરે જગમાં આશકાર,
જરખાઈ વાડીયા નેક અતી=વખણાયાં ઠારેઠાર.

૧૧૪૭.

કોમની માતા તે ખરી=દયાલુ દાતાર,
ખાનદાની ખમીર ખરૂં=દીપાવ્યું હૃદ બહાર.

૧૪૪૮.

કોમ ઉપકારી અતી=જરખાઈ તારી આજ,
સખી નારી નેક લલી=રાખે દીલમાં દાઝ.

૧૧૪૯.

જર તાડું નામ રૂડું=જશવંતું ખી ખુખ,
જરની માલામાલથી=દીપાવી તુજ કુખ.
૧૧૫૦.

સખાવત તારી જોધને=કરે કોમ કુલ વાહ,
કોમ શું પરકોમ ખી=પુકારે વાહુવાહ.
૧૧૫૧.

જગત બધી આ જોધને=કરે આક્રીન લાખ,
સીતારા ગગન તણા=પુરે તેવીજ શાખ.
૧૧૫૨.

જરબાઈ ચોલ પરેલની=ખીજો રૂસ્તમ બાગ,
ત્રીજા જર બાગખી=સખાવત કેરી શાખ.
૧૧૫૩.

ઘર વીના તવળતાં=હમદીનો અનેક,
પડયા થર ત્યાં જઈ=રૂડી તારી ભેટ.
૧૧૫૪.

રંક સાડું છાંયડો=કર્યો સારો તેં,
અમ્મર તાડું નામ છે=ભલે સદીઓ વહે.
૧૧૫૫.

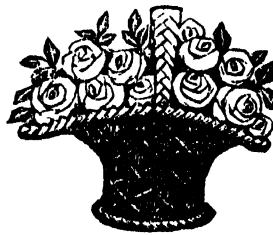

જરખાઈ વાડીયા વહાલારી=કરશે હયાં સૌ યાદ,
નરનાર તુજ કોમના=આશીર્વાદ સાથે શાદ.
૧૧૫૬.

ખાનદાન ખમીરે અમીર=દીલનો દીલાવર,
અસીલ તુજ પુત્ર જીવો-સખાવતે બહાદર.
૧૧૫૭.

જીગના જીગો વીતતાં=રહેશે નામ મુદામ,
જરખાઈ વાડીયા-નેશનું=ખુરશેદનું નીદાન.
૧૧૫૮.

‘રેસી’ ચાહે પ્રેમથી=પાક પરવર પાસ,
માતા માહુરી કોમની=રહે મીનોઈમાં શાદ.
૧૧૫૯.

શેઠ બહેરામજી મલબારી.

સ્ત્રી સંસાર સુધારવા=રંક ભારતને ઠામ,
ઇશે હિન્દને આપ્યો=મલબારી બહેરામ.

૧૧૬૦

અવદશા દેખી બુરી-નારી કેરી કુળ,
દાઝીઓ બહેરામ દીલથી=બન્યો માયાકુળ.

૧૧૬૧.

સ્ત્રી કેળવણી વધારવા=કર્યા તનતોડ પ્રયાસ,
“પ્રથમ માતાને જ્ઞાન દો”=હતો બહેરામનો કયાસ.^૧

૧૧૬૨.

સેવાસદન સ્થાપ્યું=કરવા રૂડી પહેલ,
યાદી રહી તેની જગે=મલબારીનો મહેલ.

૧૧૬૩.

રૂડાં આપીશ નારીનો=ભારતની છે સાવ,
મલબારી સપુતને=હતા નેક તુજ ભાવ.

૧૧૬૪.

વિધવા કેરા દુઃખનો=આણ્યો તેં નીકાલ,
 ધન્ય જરથોસ્તી તને=ધન્ય સદા કાળ.
 ૧૧૬૫.

આમ ને સરકારમાં=માનીતો તું ખાસ,
 રંકનો રક્ષક શુરો=જીત્યો સૌ વિશ્વાસ.
 ૧૧૬૬.

જરનાલીસ્ટ જંગી વળી=કવિ કીર્તિવાન,
 કલમ હુતી શમસીર સમ=વાચ્યા ખી બળવાન.
 ૧૧૬૭.

દયા દાઝથી દાઝીને=કર્યાં કંઈક લખાણુ,
 આલમ સારી તે તણી=આજ કરે વખાણુ.
 ૧૧૬૮.

ખહી ખુરો ખીકટ બહુ=દરદ મનાયું ખાસ,
 નીવારવા તે ખુરં=તેં કર્યા બહુ પ્રયાસ.
 ૧૧૬૯.

સીમલા, ધર્મપોરની=સેનીટોરીયમ મહાન,
 આજ ખડી છે ગવથી=તુજ કાર્યની નીશાન.
 ૧૧૭૦.

ધન્ય વદે સૌ મુખથી=ભારતની કુલ માત,
તેં કર્યું ન કોઈ કરે=ધન્ય તારી જાત.
૧૧૭૧.

ગુજરાતી ગરવા લલા=પારસીઓમાં મહાન,
હિન્દીઓનાં તું તુરા=પામ્યો અનુપમ માન.
૧૧૭૨.

કાર્યો તારાં રૂડાંની=ગવાય કીર્તિ આજ,
ધન્ય તારી માતને-રાખી હિન્દની લાજ.
૧૧૭૩

‘રૂસી’ યાચે ઇશથી=કર જોડીને સાચ,
મલખારી સમ અવતરો=પુત્ર હિન્દમાં લાખ.
૧૧૭૪.

શેઠ જોહાંગીર મરઝખાન.

જરનાલીસ્ટ જંગી ખરે=જોહાંગીર મરઝખાન,
રક્ષક રંકોનો વળી=શુરો હિંમતવાન.
૧૧૭૫.

સરદાર સાહિત્ય કેરો=જંગી “બામે” રાજ,
પારસી પાયોનીયર તણો=શેરદીલ સરતાજ.
૧૧૭૬.

કલમકશ નામી અતી=કથાકાર બળવાન,
નાના મોટા રીજતાં=હબરો વાંચક બાણ.
૧૧૭૭.

ટુચકા, રકેચ, વાર્તા=મર્મ ભર્મથી પુર,
રમુજ કટાક્ષથી ભરી=સદા રહેતી ચકચુર.
૧૧૭૮.

“ગપસપ” જન્મી ગાજયું=એવા એના લેખ,
કાબેલ્યત કમાલ અતી=બ. બે. મ. ની નેક.
૧૧૭૯.

જાહું લયું કલમમાં=વશીકરણ સમ કોઇ,
લખતા લેખક બહુ જોયા=ન એના જેવો કોઇ.
૧૧૮૦.

મુસાફરી કે વાર્તા=લીડર યા બનાવ,
લખતો એવં શૈલીથી=મગતા મનમાં લાવ.
૧૧૮૧.

જામે અર્પી કોમને=ખન્યો લેખક મહાન,
દીન ધર્મને કારણ=લાખો ખેંચી હાન.
૧૧૮૨.

ખ્યારી પારસી કોમ કાજ=ખમ્યાં બહુ તુકશાન,
સ્વાર્થને ખી તુચ્છ ગણી=ખની રહ્યો કુરખાન.
૧૧૮૩.

કોમ બેલી થઇ રહી=ઉડાવ્યાં સંકટ લાખ,
પાળક રંકોનો ધણી=જગ બધી છે શાખ.
૧૧૮૪.

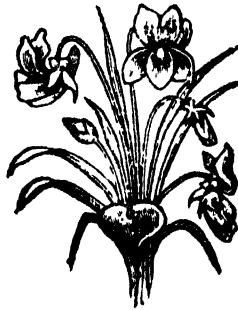
ગરીબ સ્ત્રીઓ કોમનાં=મેળવતી વસ અન્ન,
હવા દઇ લાખ તને=ઓ! કોમના તું ધન.
૧૧૮૫.

સેવા અર્પી કોમને=પામ્યો વળતું માન,
સેવા પરની જે કરે=પામે સદા સનમાન.
૧૧૮૬.

સંકટ સમય કોમ સદા=જોતી તુજ આધાર,
ફેકટ જતી નહી નીગાહ=કોમ કેરા સરદાર.
૧૧૮૭.

જમાને જન્મ આપજે=લવની લાગવા ભૂખ,
જેહાંગીર જેવા નર રત્ન=મુજ કોમમાં અદ્ભુત,
૧૧૮૮.

‘રેસી’ માગે હેતથી=દાદાર પાસ મુરાદ,
રૂઠ એ નરના નેકને=રાખ મીનોઈમાં શાદ.
૧૧૮૯.

ખુદા હાફેઝ !

વાંચક “રૂસી વાણી” ના=મદા ને ગુણવાન,
અંતમાં એટલું ઇચ્છું=વિરમતાં નીદાન.
૧૧૯૦.

નથી કવિ હું ફાંકડો=રસીક ગુણી કોઈ,
કાવ્ય દેવીનો દાસ છું=મદ્ય પ્રમાણમાં કોઈ.
૧૧૯૧

કાવ્ય કળાનો ભક્ત છું=કવિઓ કેરો દાસ,
તર્ક વિતર્ક મુજ મન તમા=ખ્યા છે આ ખાસ.
૧૧૯૨.

ભલી ભુંડી ભૂલો ખી=નેક હશે મુદામ,
ઉદાર દીલથી ચાચબો=તમા તેને તમામ.
૧૧૯૩.

પીંગલ પાઠ પઢ્યો નથી=પૂરેપૂરા કાંઈ,
નથી માગતો હું વળી=કવિ કોઈ સરસાઈ.
૧૧૯૪.

ફરજ મારી અદા કરી=જાણુશ સૌ નીરધાર,
મેળવશે ગર સાર રૂઠો=કોઈ નર યા નાર.
૧૧૬૫.

શીખો રૂડી શીખશે=લેશે સખક નેક,
પઠતાં “રૂસી વાણી” ને-પામશે કંઈ વિવેક.
૧૧૬૬.

ફરી મળીશું આપણે=નવાં રૂપની માહ્ય,
ચંદ્રૌઝમાં ફરી=ઈશ્વરની જો સાહ્ય.
૧૧૬૭.

સલામ, બહાલાં વાંચકો=હેત ભરી સલામ,
સ્વીકારજો મુજ તણી=છેવટને દરમ્યાન.
૧૧૬૮.

રઝક રોજીથી વધો=સુખી રહો સંસાર,
આળાદી જીવો તમે=તન મન ધન નીસાર.
૧૧૬૯.

‘રૂસી’ ના કલામ તો=ખુદા હાફેઝ વેલ,
સુખી સુખીયારા રહો-સંપીને સુમેલ.
૧૨૦૦.

સમાપ્ત.

